ROZSUDEK TRIBUNÁLU (šestého senátu)

25. června 2010 *

Ve věci T-66/01,

Imperial Chemical Industries Ltd, dříve Imperial Chemical Industries plc, se sídlem v Londýně (Spojené království), původně zastoupená D. Vaughanem, D. Andersonem, QC, S. Lee, barrister, S. Turner, S. Berwick a R. Colesem, solicitors, poté M. Vaughanem, S. Lee, S. Berwick a S. Ford, barrister,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené J. Currallem a P. Oliverem, jako zmocněnci, ve spolupráci s J. Flynnem, QC, a C. Westem, barrister,

žalované,

* Jednací jazyk: angličtina.

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise 2003/7/ES ze dne 13. prosince 2000 v řízení podle článku 82 [ES] (Věc COMP/33.133 – D: Uhličitan sodný – ICI) (Úř. věst. 2003, L 10, s. 10) a podpůrně návrh na zrušení nebo snížení pokuty uložené žalobkyni,

TRIBUNÁL (šestý senát),

ve složení A. W. H. Meij, předseda, V. Vadapalas (zpravodaj) a A. Dittrich, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: K. Pocheć, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. června 2008,

vydává tento

Rozsudek

Skutkový základ sporu

1 Žalobkyně Imperial Chemical Industries Ltd, dříve Imperial Chemical Industries plc, je společnost založená podle práva Spojeného království činná v odvětví chemie. V rozhodné době vyráběla zejména uhličitan sodný.

2 Uhličitan sodný je buď přítomen v přírodě ve formě minerálu trona (přírodní soda), nebo je získáván chemickým procesem (syntetická soda). Přírodní soda se získává drcením, čištěním a kalcinací minerálu trona. Syntetická soda je výsledkem reakce soli a vápence v procesu „amoniak – soda", který byl vyvinut bratry Solvayovými v roce 1863.

3 V dubnu 1989 provedla Komise Evropských společenství šetření u jednotlivých výrobců uhličitanu sodného ve Společenství podle čl. 14 odst. 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3) ve znění platném v rozhodné době.

4 Dne 19. června 1989 zaslala Komise žalobkyni žádost o informace na základě článku 11 nařízení č. 17, na kterou žalobkyně odpověděla dne 14. září 1989.

5 Dne 19. února 1990 zahájila Komise bez návrhu proti žalobkyni, společnosti Solvay a společnosti Chemische Fabrik Kalk (dále jen „CFK“) řízení na základě čl. 3 odst. 1 nařízení č. 17.

6 Dne 13. března 1990 zaslala Komise žalobkyni, společnosti Solvay a CFK oznámení námitek. Každá společnost obdržela pouze část nebo části oznámení námitek, které se vztahovaly k protiprávnímu jednání, které se jí týkalo, a k nim byly v příloze přiloženy příslušné důkazní materiály v její neprospěch.

7 Komise založila jediný spis pro všechna protiprávní jednání uvedená v oznámení námitek.

8 Pokud jde o projednávanou věc, došla Komise v části V Oznámení námitek k závěru, že se žalobkyně dopustila zneužití dominantního postavení, které měla na trhu s uhličitanem sodným ve Spojeném království.

9 Dne 31. května 1990 předložila žalobkyně svá písemná vyjádření k námitkám předloženým Komisí. Byla Komisí vyslechnuta ve dnech 26. a 27. června 1990.

10 Dne 19. prosince 1990 přijala Komise navíc rozhodnutí 91/300/EHS, v řízení podle článku [82 ES] (IV/33.133 – D: Uhličitan sodný – ICI) (Úř. věst. 1991, L 152, s. 40). V tomto rozhodnutí, oznámeném žalobkyni dopisem ze dne 1. března 1991,

konstatovala, že „[žalobkyně] porušila ustanovení článku [82 ES], v období zhruba od roku 1983 [a] až do dnešního dne jednáním, jehož cílem bylo vyloučit nebo velmi silně omezit hospodářskou soutěž a které spočívalo v […] poskytnutí podstatných slev a jiných finančních podnětů ve vztahu k limitnímu objemu takovým způsobem, aby bylo zajištěno, že zákazník se bude zásobovat [u] ní ve výši své celkové potřeby nebo její velké části[, v] zajištění si souhlasu zákazníků, že se budou [u] ní zásobovat, aby pokryli svou celkovou potřebu nebo téměř svou celkovou potřebu, nebo souhlasu, že omezí své nákupy u soutěžitelů na stanovený objem [a], alespoň v jednom případě, [v] poskytování slev a jiných finančních výhod podmíněném souhlasem zákazníka, že se bude zásobovat [u] ní ve výši své celkové potřeby“.

11 Podle článku 3 rozhodnutí 91/300 „[byla] [žalobkyni] uložena pokuta [deset] milionů ecu z důvodu [konstatovaného] protiprávního jednání“.

12 Téhož dne Komise rovněž přijala rozhodnutí 91/297/EHS v řízení podle čl. [81 ES] (IV/33.133 – A: Uhličitan sodný – Solvay, ICI) (Úř. věst. 1991, L 152, s. 1), ve kterém konstatovala, že „Solvay a [žalobkyně] porušily ustanovení čl. [81 ES] tím, že se ode dne 1. ledna 1973 [a] alespoň až do zahájení tohoto řízení účastnily jednání ve vzájemné shodě, kterým omezily své prodeje sody ve Společenství na své příslušné vnitrostátní trhy, a sice kontinentální západní Evropu pro Solvay a Spojené království a Irsko pro [žalobkyni]“. Solvay i žalobkyni byla každé uložena pokuta sedm milionů ecu.

13 Téhož dne Komise krom toho přijala rozhodnutí 91/298/EHS v řízení podle čl. [81 ES] (IV/33.133 – B: Uhličitan sodný – Solvay, CFK) (Úř. věst. 1991, L 152, s. 16), ve kterém konstatovala, že „Solvay a CFK porušily ustanovení čl. [81 ES] tím, že se zhruba od roku 1987 [a] až do dnešního dne účastnily dohody o rozdělení trhů, kterou Solvay zaručila CFK minimální roční objem prodeje sody v Německu vypočítaný podle

prodejů CFK v roce 1986, a vyrovnala CFK veškerý schodek tím, že odkoupila množství nutné k tomu, aby prodej CFK dosáhl zaručeného objemu“. Solvay byla uložena pokuta tři miliony ecu a CFK jeden milion ecu.

14 Téhož dne Komise krom toho přijala rozhodnutí 91/299/EHS, v řízení podle čl. [82 ES] (IV/33.133 – C: Uhličitan sodný – Solvay) (Úř. věst 1991, L 152, s. 21), ve kterém konstatovala, že „Solvay porušila ustanovení článku [82 ES], v období zhruba od roku 1983 [a] až do dnešního dne jednáním, jehož cílem bylo vyloučit nebo velmi silně omezit hospodářskou soutěž a které spočívalo […] v uzavření dohod se zákazníky, které je zavazovaly, aby se u Solvay zásobovali ve výši své celkové potřeby sody nebo její velké části na dobu neurčitou nebo přespříliš dlouhou[,] v poskytnutí podstatných slev a jiných finančních podnětů v závislosti na limitním objemu překračujícím základní smluvní množství zákazníka takovým způsobem, aby bylo zajištěno, že se bude u Solvay zásobovat ve výši své celkové potřeby sody nebo její velké části [a v] poskytování slev podmíněném souhlasem zákazníka, že se bude [u ní] zásobovat ve výši své celkové potřeby“. Solvay byla uložena pokuta ve výši 20 milion ecu.

15 Dne 2. května 1991 požadovala Solvay zrušení rozhodnutí 91/297, 91/298 a 91/299. Dne 14. května 1991 podala žalobkyně žalobu k Tribunálu, jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí 91/297 a 91/300.

16 Rozsudkem ze dne 29. června 1995, ICI v. Komise (T-37/91, Recueil, s. II-1901, dále jen „rozsudek ICI II“), rozhodl Tribunál, že žalobní důvod vycházející z porušení práva na obhajobu, pokud jde o přístup ke spisu, musí být zamítnut v celém rozsahu, ale zrušil rozhodnutí 91/300 z důvodu, že ověření uvedeného rozhodnutí bylo provedeno po jeho oznámení, což představuje porušení podstatné formální náležitosti ve smyslu článku 230 ES.

17 Téhož dne Tribunál rovněž zrušil rozhodnutí 91/297 (rozsudky Solvay v. Komise, T-30/91, Recueil, s. II-1775, dále jen „rozsudek Solvay I“, a ICI v. Komise, T-36/91, Recueil, s. II-1847, dále jen „rozsudek ICI I“) v rozsahu, ve kterém se týká žalobkyň v těchto dvou věcech, z důvodu porušení práva přístupu ke spisu. Krom toho Tribunál zrušil rozhodnutí 91/298 (rozsudek Solvay v. Komise, T-31/91, Recueil, s. II-1821, dále jen „rozsudek Solvay II“) v rozsahu, v němž se týká Solvay, jakož i rozhodnutí 91/299 (rozsudek Solvay v. Komise, T-32/91, Recueil, s. II-1825, dále jen „rozsudek Solvay III“) z důvodu nesprávného ověření napadených rozhodnutí.

18 Návrhy došlými kanceláři Soudního dvora dne 30. srpna 1995 podala Komise kasační opravné prostředky proti rozsudkům ICI II, bod 16 výše, Solvay II a Solvay III, bod 17 výše.

19 Rozsudky ze dne 6. dubna 2000, Komise v. ICI (C-286/95 P, Recueil, s. I-2341), a Komise v. Solvay (C-287/95 P a C-288/95 P, Recueil, s. I-2391), odmítl Soudní dvůr kasační opravné prostředky proti rozsudkům ICI II, bod 16 výše, Solvay II a Solvay III, bod 17 výše.

20 V úterý dne 12. prosince 2000 vydala jedna zpravodajská agentura tiskovou zprávu znějící následovně:

„Evropská komise uloží ve středu pokutu společnostem v chemickém průmyslu, Solvay SA a Imperial Chemical Industries plc […], za porušení práva hospodářské soutěže Evropské unie, jak prohlásila její mluvčí toto úterý.

Pokuty za údajná zneužití dominantního postavení na trhu s uhličitanem sodným byly původně uloženy před deseti lety, ale byly zrušeny nejvyšším evropským soudem z procesních důvodů.

Komise přijme ve středu znovu stejné rozhodnutí, ale ve správné formě, prohlásila mluvčí.

Podstata rozhodnutí nebyla společnostmi nikdy zpochybněna. Přijmeme znovu stejné rozhodnutí, řekla."

21 Dne 13. prosince 2000 přijala Komise rozhodnutí 2003/7/ES, v řízení podle článku 82 [ES] (COMP/33.133 – D: Uhličitan sodný – ICI) (Úř. věst. 2003, L 10, s. 33, dále jen „napadené rozhodnutí").

22 Téhož dne Komise rovněž přijala rozhodnutí 2003/5/ES, v řízení podle článku 81 [ES] (COMP/33.133 – B: Uhličitan sodný – Solvay, CFK) (Úř. věst. 2003, L 10, s. 1), a 2003/6/ES, v řízení podle článku 82 [ES] (COMP/33.133 – C: Uhličitan sodný – Solvay) (Úř. věst. 2003, L 10, s. 10).

23 Napadené rozhodnutí obsahuje následující výrok:

„*Článek 1*

[Žalobkyně] porušila ustanovení článku [82 ES] v období zhruba od roku 1983 až do roku 1989 jednáním, jehož cílem bylo vyloučit nebo velmi silně omezit hospodářskou soutěž a které spočívalo:

a) v poskytnutí podstatných slev a jiných finančních podnětů ve vztahu k limitnímu objemu takovým způsobem […], aby se zákazník zásoboval ve výši své celkové potřeby sody nebo její velké části [u ní];

b) v zajištění si souhlasu zákazníků, že se budou [u ní] zásobovat, aby pokryli svou celkovou potřebu nebo téměř svou celkovou potřebu, nebo souhlasu, že omezí své nákupy u soutěžitelů na stanovený objem;

c) alespoň v jednom případě, v poskytování slev a jiných finančních výhod podmíněném souhlasem zákazníka, že se bude zásobovat [u ní] ve výši své celkové potřeby.

Článek 2

[Žalobkyni] se ukládá pokuta ve výši [deseti] milionů eur z důvodu protiprávního jednání uvedeného v [prvním] článku.

[…]“ (*neoficiální překlad*)

24 Napadené rozhodnutí má prakticky stejné znění jako rozhodnutí 91/300. Komise pouze provedla některé redakční změny a doplnila novou část s názvem „Řízení před Soudem prvního stupně a Soudním dvorem“.

25 V této nové části napadeného rozhodnutí Komise s odkazem na rozsudek Tribunálu ze dne 20. dubna 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise (T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Recueil, s. II-931, dále jen „rozsudek Tribunálu PVC II“), měla za to, že má „právo [znovu] přijmout rozhodnutí, které bylo zrušeno pro čistě procesní vady, aniž bylo zahájeno nové správní řízení“, a že není „povinna uspořádat nové slyšení, pokud znění nového rozhodnutí [neobsahuje] jiné výtky než ty, které byly uvedeny v prvním rozhodnutí“ (bod 164 odůvodnění).

26 Komise rovněž v napadeném rozhodnutí upřesnila, že promlčecí doba musí být prodloužena o dobu, po kterou byla žaloba proti rozhodnutí 91/300 předmětem řízení před Tribunálem a Soudním dvorem, podle článku 3 nařízení Rady (EHS) č. 2988/74 ze dne 26. listopadu 1974, o promlčení v záležitostech stíhání a výkonu práva v oblasti dopravy a hospodářské soutěže v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst. L 319, s. 1) (body 169 a 170 odůvodnění). S ohledem na okolnosti v projednávané věci tak měla Komise za to, že může až do konce roku 2003 přijmout nové rozhodnutí (bod 172 odůvodnění). Krom toho uvedla, že nedošlo k porušení práva na obhajobu, pokud nové rozhodnutí bylo přijato v přiměřené lhůtě (bod 164 odůvodnění).

27 Pokud jde o samotné protiprávní jednání, uvedla Komise v napadeném rozhodnutí, že „výrobkovým a zeměpisným trhem, na němž [má] být hodnocena hospodářská síla žalobkyně, [je] trh se sodou ve Spojeném království“ (bod 125 odůvodnění).

28 Pro posouzení tržní síly žalobkyně pro účely projednávané věci uvedla Komise, že část trhu ovládaná žalobkyní na relevantním trhu byla po posuzované období tradičně vyšší než 90 %, což samo o sobě představuje indicii prokazující značný stupeň tržní síly (bod 127 odůvodnění). Poté Komise přezkoumala relevantní hospodářské faktory a na základě toho došla v napadeném rozhodnutí k závěru, že ve všech podstatných okamžicích měla žalobkyně dominantní postavení ve smyslu článku 82 ES (body 128 až 136 odůvodnění).

29 Pokud jde o zneužití dominantního postavení, Komise v napadeném rozhodnutí uvedla, že žalobkyně zavedla „praxi spočívající v zavázání" svých zákazníků prostřednictvím různých mechanismů, jejichž cílem bylo ve všech případech vyloučení (bod 138 odůvodnění). V tomto ohledu v bodě 139 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že slevy z limitního objemu měly za cíl vyloučení účinné hospodářské soutěže následujícími prostředky:

– vybízení zákazníků ke kupování limitního objemu u žalobkyně, který by si mohli obstarat u druhého poskytovatele;

– minimalizování nebo neutralizaci konkurenčního dopadu společnosti General Chemical při zachování její přítomnosti na trhu, pokud jde o cenu, množství a zákazníky, v mezích zajišťujících udržení účinného monopolu žalobkyně;

– vyloučení společnosti Brenntag z trhu nebo alespoň omezení jeho konkurenčního účinku na minimum;

– omezení na minimum rizika, že by se zákazníci obrátili k jiným zásobovacím zdrojům;

– zachování nebo posílení *quasi* monopolu žalobkyně na trhu s uhličitanem sodným ve Spojeném království.

30 Krom toho v bodě 147 napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že „dohody uzavřené [žalobkyní] s jejími velkými zákazníky znamenají, že tito byli vázáni ohledně své téměř celkové potřeby (a alespoň v jednom případě ohledně celkové potřeby), zatímco konkurenční účinek dalších poskytovatelů byl omezen na minimum".

31 Komise rovněž v napadeném rozhodnutí uvedla, že jiné finanční podněty konsolidovaly dominantní postavení způsobem neslučitelným s pojetím hospodářské soutěže vlastním článku 82 ES (bod 149 odůvodnění).

32 Pokud jde o dopad na obchod mezi členskými státy, Komise v napadeném rozhodnutí uvedla, že i když opatření přijatá žalobkyní pro zajištění zachování svého dominantního postavení a svého účinného monopolu ve Spojeném království předně směřovala spíše proti přímé konkurenci vně Společenství (Spojené státy a Polsko) nežli proti jiným výrobcům Společenství, musejí být slevy z limitního objemu a jiné mechanismy vyloučení posuzovány v celkovém kontextu fenoménu přísného uzavření vnitrostátních trhů ve Společenství. V tomto ohledu Komise uvedla, že si žalobkyně zvlášť přála, aby General Chemical zůstala na relevantním trhu jako jiný zásobovací zdroj a aby, pokud by tato společnost musela tento trh zcela opustit, mohly být spotřebitelé podníceni hledat jiné zásobovací zdroje, možná lepší trh, v kontinentální západní Evropě. Komise dále uvedla, že zachování a posílení dominantního postavení žalobkyně ve Spojeném království mělo vliv na celou strukturu hospodářské soutěže na společném trhu a zajistilo zachování *statu quo*, založeného na uzavření trhů (body 151 až 154 odůvodnění).

33 Komise v napadeném rozhodnutí uvedla, že protiprávní jednání, ke kterým došlo, byla zvlášť závadná, jelikož „byla součástí záměrné politiky mající za cíl konsolidaci kontroly, kterou má žalobkyně na [trhu se sodou ve Spojeném království], způsobem, který je zcela v rozporu se základními cíli Smlouvy“, a „konkrétně směřovala k omezení nebo ovlivnění činnosti určených konkurentů“ (bod odůvodnění 156).

34 Komise krom toho v napadeném rozhodnutí poznamenala, že protiprávní jednání začalo zhruba v roce 1983 a trvalo přinejmenším do konce roku 1989. Konečně Komise uvedla, že zohlednila skutečnost, že žalobkyně opustila systém slev z limitního objemu od 1. ledna 1990 (body 160 a 161 odůvodnění).

35 Dopisy ze dne 18. ledna, 26. ledna a 8. února 2001 požádala žalobkyně Komisi o přístup ke spisu. Dopisem ze dne 14. února 2001 Komise tuto žádost zamítla.

Řízení

36 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 20. března 2001 podala žalobkyně tuto žalobu.

37 Ve své žalobě žalobkyně Tribunálu navrhla zejména to, aby Komisi nařídil předložení dokumentů obsažených v jejím spisu ve věci COMP/33.133.

38 Dne 4. května 2001 byla věc přidělena čtvrtému senátu Tribunálu a byl jmenován soudce zpravodaj.

39 Po přivolení Tribunálu předložily žalobkyně a Komise svá vyjádření, žalobkyně dne 18. prosince 2002 a Komise dne 23. prosince 2002, k důsledkům, které by se měly vyvodit pro projednávanou věc z rozsudku Soudního dvora ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, dále jen „rozsudek Soudního dvora PVC II“). Ve svých vyjádřeních informovala žalobkyně Tribunál, že upouští od žalobního důvodu vycházejícího z porušení zásady *non bis in idem*.

40 Vzhledem k tomu, že se od 1. října 2003 změnilo složení senátů Tribunálu, byl soudce zpravodaj přidělen k prvnímu senátu, kterému byla v důsledku toho dne 8. října 2003 přidělena i projednávaná věc.

41 Vzhledem k tomu, že se složení senátů Tribunálu ode dne 13. září 2004 změnilo, byl soudce zpravodaj přidělen ke čtvrtému senátu podle nového složení, kterému byla v důsledku toho přidělena projednávaná věc dne 19. října 2004.

42 Dne 11. ledna 2005 vyzval Tribunál Komisi, aby kanceláři Tribunálu předložila podrobný seznam s výčtem všech dokumentů, ze kterých se skládá spis. Tento seznam měl obsahovat stručný údaj umožňující zjistit autora, povahu a obsah každé písemnosti. Tribunál rovněž požádal Komisi, aby mu sdělila, ke kterým z těchto písemností měla žalobkyně přístup, a případně uvedla důvody, které podle ní jejich zpřístupnění bránily.

43 Dopisy ze dne 28. ledna 2005 zaslala Komise kanceláři Tribunálu podrobný seznam požadovaný Tribunálem a uvedla, že doklady, ke kterým žalobkyně měla přístup během správního řízení byly dokumenty, které použila na podporu svých námitek, a tedy byly přiloženy k oznámení námitek. Rovněž uvedla, že „musí s lítostí Tribunál informovat, že se [nyní zdá], že přes důkladné hledání není schopna, nepochybně v důsledku mnoha stěhování v průběhu deseti posledních let, dohledat určité doklady", a že se domnívá, že je jejím úkolem neprodleně Tribunál a žalobkyni informovat, že „ačkoli seznam přiložený k […] vyjádřením vyjmenovává všechny doklady spisu, které má k dispozici, nejsou v něm chybějící doklady obsaženy". Podle Komise řízení provedené v roce 1990 bylo v souladu s judikaturou tehdy použitelnou na právo na přístup ke spisu. Dodala, že v této fázi nic nenaznačovalo, že ve spise byly doklady, které mohly mít skutečný vliv na výsledek rozhodnutí 91/300, ani při zohlednění vývoje judikatury od roku 1990.

44 Dopisem ze dne 13. dubna 2005 vyzval Tribunál žalobkyni, aby určila dokumenty obsažené v seznamu s výčtem, o kterých nebyla informována během správního řízení a které by podle jejího názoru mohly obsahovat poznatky, které mohly být užitečné pro její obhajobu.

45 Dopisem ze dne 9. května 2005 zdůraznila žalobkyně, že některé z chybějících dokumentů byly užitečné pro její obhajobu. Rovněž označila mezi dokumenty zařazenými do seznamu ty, které se jí zdály užitečné pro její obhajobu a do kterých by chtěla nahlédnout. Podle jejího názoru by jí tyto dokumenty mohly umožnit rozvinout svou argumentaci, pokud jde o vymezení relevantního zeměpisného trhu, existenci dominantního postavení, zneužití tohoto dominantního postavení a vliv na obchod mezi členskými státy.

46 Dopisem ze dne 7. června 2005 vyzval Tribunál Komisi, aby v kanceláři Tribunálu uložila dokumenty obsahující správní spis obsažené v „podspisech" 2 až 38, 50 až 59 a 60 až 65, s výjimkou interních dokumentů. Komise byla rovněž vyzvána předložit nedůvěrné verze nebo nedůvěrná shrnutí místo dokumentů obsahujících obchodní tajemství, informací, které byly Komisi sděleny během správního řízení s výhradou zachování jejich důvěrnosti nebo jiných důvěrných informací. Mimoto byla Komise vyzvána předložit plnou verzi, včetně důvěrných prvků, dokumentů uvedených výše za účelem ověření jejich důvěrné povahy.

47 Dne 21. června 2005 požádala Komise Tribunál s ohledem na délku dokumentů o možnost předložit jedno originální vyhotovení doprovázené CD-ROMy. Této žádosti bylo vyhověno dne 4. července 2005.

48 Dopisem ze dne 20. července 2005 uložila Komise v kanceláři Tribunálu dokumenty požadované Tribunálem. Kancelář Tribunálu následně žalobkyni zaslala CD-ROMy předložené Komisí.

49 Dne 13. října 2005 předložila žalobkyně svá vyjádření k užitečnosti dokumentů obsažených ve správním spise pro její obhajobu. Dne 26. října 2007 Komise odpověděla na vyjádření žalobkyně.

50 V důsledku ukončení funkce původně určeného soudce zpravodaje jmenoval předseda Tribunálu rozhodnutím ze dne 22. června 2006 nového soudce zpravodaje.

51 Vzhledem k tomu, že se od 25. září 2007 změnilo složení senátů Tribunálu, byl soudce zpravodaj přidělen k šestému senátu, kterému byla v důsledku toho dne 8. listopadu 2007 přidělena i projednávaná věc.

52 Vzhledem k překážce na straně soudce Čipeva určil dne 13. února 2008 předseda Tribunálu na základě čl. 32 odst. 3 jednacího řádu Tribunálu pro doplnění senátu soudce A. Dittricha.

53 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (šestý senát) o zahájení ústní části řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 64 jednacího řádu písemně položil žalované a Komisi otázky. Žalovaná a Komise na ně odpověděly ve stanovené lhůtě.

54 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání dne 26. a 27. června 2008.

55 Při jednání Tribunál žalobkyni povolil předložit vyjádření k písemným odpovědím Komise ze dne 16. června 2008. Žalobkyně svá vyjádření předložila dne 9. července 2008 a Komise na ně odpověděla dne 3. září 2008.

Návrhová žádání účastnic řízení

56 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

– prohlásil žalobu za přípustnou;

– prohlásil, že z důvodu běhu času Komise neměla pravomoc přijmout napadené rozhodnutí, nebo podpůrně, že neměla pravomoc jí uložit pokutu;

– zrušil napadené rozhodnutí;

– zrušil nebo snížil pokutu uloženou v článku 2 napadeného rozhodnutí;

– nařídil Komisi předložit veškeré své interní dokumenty týkající se přijetí napadeného rozhodnutí a zejména zápis ze schůzky sboru komisařů a veškeré přiložené dokumenty, jakož i veškeré dokumenty předložené sboru komisařů při této příležitosti;

– nařídil Komisi předložit dokumenty obsažené v jejím spise ve věci COMP/33.133;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení, včetně nákladů, navýšených o úroky, každé záruky poskytnuté žalobkyní spojené s pokutou uloženou v napadeném rozhodnutí.

57 Komise navrhuje, aby Tribunál:

– zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

– zamítl žádost o přístup ke spisu podanou žalobkyní;

– prohlásil za nepřípustnou žádost o vydání zvláštního usnesení ukládajícího jí uhradit náklady žalobkyně, včetně nákladů a úroků způsobených vytvořením jakékoli záruky poskytnuté za pokutu, nebo ji každopádně zamítnout jako neopodstatněnou;

– uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

58 Cílem návrhových žádání žalobkyně je primárně zrušení napadeného rozhodnutí a podpůrně zrušení nebo snížení pokuty, která jí byla uvedeným rozhodnutím uložena.

1. *K návrhovým žádáním, jejichž cílem je zrušení napadeného rozhodnutí*

59 Žalobkyně v podstatě vznáší šest žalobních důvodů směřujících ke zrušení napadeného rozhodnutí. Vycházejí zaprvé z nedostatku pravomoci Komise k přijetí napadeného rozhodnutí, zadruhé z porušení podstatných formálních náležitostí, zatřetí z nesprávného posouzení relevantního trhu, začtvrté z neexistence dominantního

postavení, zapáté z neexistence zneužití dominantního postavení, zašesté z neovlivnění obchodu mezi členskými státy.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nedostatku pravomoci Komise k přijetí napadeného rozhodnutí

60 První žalobní důvod se dělí na dvě části, z nichž jedna vychází z chybného použití pravidel promlčení a druhá z porušení zásady přiměřené lhůty.

K první části, vycházející z chybného použití pravidel promlčení

– Argumenty účastnic řízení

61 Žalobkyně poznamenává, že i když se promlčecí lhůta stanovená v nařízení č. 2988/74 uplatňuje pouze na část dotyčného rozhodnutí ukládajícího pokutu, jedná se o velmi významnou část uvedeného rozhodnutí.

62 Podle žalobkyně článek 3 nařízení č. 2988/74 nemá za následek prodloužení promlčecí lhůty, pokud jde o soudní řízení, jehož předmětem je konečné rozhodnutí Komise. Promlčecí doba by totiž byla pozastavena pouze v případě žaloby proti rozhodnutím přijatým během správního řízení, totiž vyšetřovacím opatřením, včetně přijetí oznámení námitek nebo přijetí opatření na základě obecných vyšetřovacích pravomocí svěřených nařízením č. 17. Výklad sledovaný Komisí v napadeném rozhodnutí je údajně v rozporu se zněním článku 3 nařízení č. 2988/74. Komise podle

žalobkyně nesprávně vyložila výraz „v záležitostech stíhání“ obsažený v článcích 1 až 3 nařízení č. 2988/74 a nevzala v úvahu skutečnost, že konečné rozhodnutí mělo být přijato před uplynutím promlčecí lhůty. Krom toho výklad Komise údajně zbavuje čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2988/74 smyslu a je důkazem nesprávného pochopení struktury uvedeného nařízení, jelikož důsledky promlčení vyplývající z rozhodnutí jsou upraveny v článcích 4 až 6, a nikoli v článcích 1 až 3. Konečně je takový výklad údajně v rozporu se zásadou, podle které, za účelem zajištění právní jistoty, Komise musí ukončit stíhání ve stanovené lhůtě a přijmout své konečné rozhodnutí v přesně stanovené lhůtě deseti let od ukončení protiprávního jednání, kromě případu, že Komisi bylo v ukončení jejího šetření a řízení zabráněno z důvodu soudních žalob podaných proti předběžným rozhodnutím. V projednávané věci Komisi údajně nic nebránilo v ukončení stíhání.

63 Žalobkyně se domnívá, že přístup použitý v rozsudku Tribunálu PVC II, bod 25 výše, je neslučitelný s tvrzením obsaženým v bodě 1098 uvedeného rozsudku, podle kterého cílem článku 3 nařízení č. 2988/74 je umožnit zastavení promlčecí doby, pokud je Komisi znemožněno jednat z objektivního důvodu, který jí nelze přičítat. Žaloba proti konečnému rozhodnutí ukládajícímu pokutu údajně Komisi nebrání v jednání, jelikož uvedené konečné rozhodnutí je plně vykonatelné až do okamžiku, kdy je toto rozhodnutí zrušeno nebo prohlášeno za neplatné Tribunálem.

64 Každopádně úvaha, podle které Komisi bylo zabráněno jednat, nemůže být v projednávané věci použitelná na kasační opravný prostředek podaný proti rozsudku ICI II, bod 16 výše. Komise totiž údajně měla plnou volnost k opětovnému přijetí rozhodnutí 91/300 bezprostředně po vyhlášení rozsudku ICI II, bod 18 výše. Dodatečná lhůta vyplývající z kasačního opravného prostředku je tak údajně zcela „přičitatelná“ Komisi. Mimoto je tento kasační opravný prostředek údajně bezpředmětný ve světle rozsudku Soudního dvora ze dne 15. června 1994, Komise v. BASF a další (C-137/92 P, Recueil, s. I-2555), a vzhledem k záměru Komise znovu přijmout rozhodnutí 91/300.

Komise tak údajně nemůže mít prospěch ze svého „vlastního procesního pochybení“ a ze zpoždění v délce trvání pěti let, jehož je původcem.

65 Ostatně výklad Komise je podle žalobkyně v rozporu s článkem 60 statutu Soudního dvora, podle kterého opravný prostředek nemá odkladný účinek. Podle žalobkyně, i když musela být vzata v úvahu délka trvání řízení před Tribunálem, byla promlčecí lhůta zastavena pouze po dobu přibližně čtyř let jednoho měsíce a patnácti dnů. Komise tak měla opětovně přijmout rozhodnutí 91/300 před dubnem 1999.

66 Podle žalobkyně dále z článku 3 nařízení č. 2988/74 vyplývá, že v případě kasačního opravného prostředku není předmětem řízení rozhodnutí Komise, nýbrž rozsudek Tribunálu.

67 Mimoto v rozsudku Tribunálu PVC II, bod S5 výše, nebyla konkrétně probrána otázka, zda měl být kasační opravný prostředek vzat v úvahu ve vztahu k zastavení promlčecí lhůty, jelikož ve věci, v níž byl vydán tento rozsudek, měla Komise pouze prokázat, zda délka řízení před Tribunálem zastavila promlčecí lhůtu. Vyjádření Tribunálu, pokud jde o zastavení promlčecí doby tak údajně představují pouze *obiter dictum*.

68 Žalobkyně dodává, že rozhodnutí přijaté Komisí porušující její vlastní nařízení nemůže mít za následek prodloužení promlčecí lhůty. Komise správně neověřila rozhodnutí 91/300. Toto rozhodnutí tudíž nemůže mít za následek rozšíření pravomoci Komise k ukládání pokut po běžné promlčecí lhůtě stanovené nařízením č. 2988/74. Takový výsledek by byl totiž v rozporu se zásadou, podle které účastník řízení nemůže

mít výhodu z vlastního pochybení, a s přirozeným právem. Zpoždění je tak podle žalobkyně zcela způsobeno úkonem Komise, a ta každopádně nemůže chtít mít výhodu z článku 3 nařízení č. 2988/74.

69 Konečně výklad článků 2 a 3 nařízení č. 2988/74 použitý v rozsudku Tribunálu PVC II, bod 25 výše, Komisi umožňuje přijmout řadu následných rozhodnutí sahajících až do poloviny 21. století. Takový výklad je tudíž protiprávní, jelikož je v rozporu s právem na projednání věci v přiměřené lhůtě.

70 Komise zpochybňuje argumenty předložené žalobkyní.

– Závěry Tribunálu

71 Úvodem je třeba zdůraznit, že nařízení č. 2988/74 zavedlo úplnou právní úpravu, která podrobně upravuje lhůty, v rámci kterých má Komise právo, uložit pokuty podnikům, se kterými je vedeno řízení podle pravidel práva hospodářské soutěže, aniž je porušen základní požadavek právní jistoty (rozsudky Tribunálu ze dne 19. března 2003, CMA CGM a další v. Komise, T-213/00, Recueil, s. II-913, bod 324, a ze dne 18. června 2008, Hoechst v. Komise, T-410/03, Sb. rozh. s. II-881, bod 223).

72 Podle čl. 1 odst. 1 písm. b) a čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/74, jakož i podle čl. 2 odst. 3 téhož nařízení se tak stíhání promlčí, pokud Komise neuložila pokutu nebo sankci

během pěti let od začátku běhu promlčecí doby, pokud mezitím nedošlo k aktu, který ji přerušuje, nebo nejpozději do deseti let od začátku běhu téže lhůty, pokud došlo k aktu, který ji přerušuje. Nicméně na základě čl. 2 odst. 3 dotčeného nařízení se takto stanovená promlčecí doba prodlužuje o dobu, během níž bylo promlčení zastaveno podle článku 3 téhož nařízení (rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 140).

73 Podle článku 3 nařízení č. 2988/1974 je promlčecí doba v záležitostech stíhání zastavena na dobu, po kterou je rozhodnutí Komise předmětem řízení u Soudního dvora Evropských společenství.

74 Odkaz článku 3 nařízení č. 2988/74 na „řízení u Soudního dvora Evropských společenství“ je od vytvoření Tribunálu nutno chápat jako vztahující se nejprve na řízení u Tribunálu, jelikož žaloby proti rozhodnutím ukládajícím sankce nebo pokuty v oblasti práva hospodářské soutěže spadají do jeho pravomoci.

75 V projednávané věci žalobkyně nezpochybňuje, že s výhradou otázky zastavení promlčecí doby podle článku 3 nařízení č. 2988/74 uplynula pětiletá promlčecí lhůta v průběhu roku 1995.

76 Je tedy třeba pouze zkoumat, zda podle článku 3 nařízení č. 2988/74 Komise byla oprávněna přijmout napadené rozhodnutí dne 13. prosince 2000.

77 V tomto ohledu z bodu 157 rozsudku Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, vyplývá, že ve smyslu článku 3 nařízení č. 2988/74 je promlčecí doba zastavena na tak dlouho, jak dlouho je dotčené rozhodnutí předmětem řízení „u Tribunálu a Soudního dvora". V projednávané věci tak byla promlčecí doba zastavena během celé doby trvání řízení u Tribunálu, jakož i během celé doby trvání řízení u Soudního dvora v rámci kasačního opravného prostředku, a není potřeba se vyjadřovat k období trvajícímu od vynesení rozsudku Tribunálu do předložení věci Soudnímu dvoru.

78 V důsledku žaloby podané žalobkyní k Tribunálu, dne 14. května 1991, rozsudku vydaného dne 29. června 1995, dále kasačního opravného prostředku k Soudnímu dvoru podaného Komisí dne 30. srpna 1995 a rozsudku vydaného dne 6. dubna 2000, byla promlčecí doba zastavena na dobu nejméně osmi let, osmi měsíců a dvaceti dvou dní, jak Komise správně uvádí v bodě 171 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

79 V důsledku toho neuplynula po tomto zastavení promlčecí doby v projednávané věci od konce dotčeného protiprávního jednání nebo od jakéhokoliv přerušení promlčení až do přijetí napadeného rozhodnutí dne 13. prosince 2000 doba delší než pět let.

80 Z toho plyne, že při přijetí napadeného rozhodnutí byla dodržena pravidla pro promlčení stanovená nařízením č. 2988/74.

81 Žádný argument předložený žalobkyní nemůže tuto úvahu zpochybnit.

82 Zaprvé z článků 2 a 3 nařízení č. 2988/74 nijak nevyplývá, že „rozhodnutím Komise" zmíněné v článku 3, které je předmětem řízení u soudu způsobujícího zastavení

promlčecí doby v záležitostech stíhání, může být pouze jedním z aktů uvedených v článku 2 jakožto akty přerušující tuto promlčecí dobu, a že by výčet těchto aktů byl taxativní (rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 141). Článek 3 totiž chrání Komisi proti účinku promlčení v situacích, ve kterých musí vyčkat rozhodnutí soudu v rámci řízení, jejichž průběh neovládá, než se dozví, zda napadený akt byl protiprávní, či nikoliv. Článek 3 se tedy týká případů, ve kterých není nečinnost orgánu důsledkem nedostatku řádné péče. Takové případy nastávají jak v případě žalob proti přerušujícím aktům vyjmenovaným v článku 2 nařízení č. 2988/74, které mohou být napadeny, tak v případě žalob proti rozhodnutí ukládajícímu pokutu nebo trest. Za těchto podmínek se jak znění článku 3, tak jeho cíl vztahují jak na žaloby podané proti aktům uvedeným v článku 2, které jsou napadnutelné, tak i žaloby směřující proti konečnému rozhodnutí Komise. V důsledku toho žaloba směřující proti konečnému rozhodnutí, kterým se ukládají sankce, zastavuje promlčení v oblasti stíhání až do doby, kdy soud s konečnou platností rozhodne o uvedené žalobě (rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, body 144 až 147).

83 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že podání žaloby proti rozhodnutí, kterým se ukládají pokuty, Komisi nijak nebrání v přijetí rozhodnutí tohoto druhu. Pokud by však byl tento výklad sledován, znamenalo by to, že by orgán vzal zpět sporné rozhodnutí, aby jej nahradil jiným rozhodnutím zohledňujícím obsah zpochybňujících důvodů. Upíral by Komisi samotné právo požádat případně soud Společenství o rozhodnutí o legalitě napadeného rozhodnutí (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 149).

84 Zatřetí žalobkyně nemůže vznést argument vycházející z toho, že rozhodnutí ukládající pokuty je plně vykonatelné, dokud nebylo zrušeno soudní cestou. Ze své definice akty k provedení rozhodnutí ukládajícího sankce za protiprávní jednání nemohou být považovány za akty směřující k předběžnému šetření nebo stíhání protiprávního jednání. Takové akty, jejichž legalita je navíc podmíněna legalitou rozhodnutí, proti

kterému byla podána žaloba, tudíž nemohou způsobovat žádný účinek přerušení promlčecí doby v případě zrušení napadeného rozhodnutí soudem (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 150).

85 Začtvrté je nutno uvést, že článek 60 statutu Soudního dvora a článek 3 nařízení č. 2988/74 mají odlišný rozsah působnosti. Neexistence odkladného účinku kasačního opravného prostředku nemůže zbavit veškerého účinku článek 3 nařízení č. 2988/74, který se týká situací, ve kterých musí Komise vyčkat rozhodnutí soudu Společenství. Názor žalobkyně, podle kterého Komise nesmí zohlednit dobu, po kterou probíhalo u Soudního dvora řízení o kasačním opravném prostředku, tak nemůže být přijat, protože jeho důsledkem by bylo zbavit rozsudek Soudního dvora o kasačním opravném prostředku jeho smyslu a účinků.

86 Zapáté žalobkyně nemůže tvrdit, že v důsledku zrušení rozhodnutí 91/300 z důvodu neověření, nemůže mít Komise prospěch z vlastního pochybení tím, že uloží pokutu po uplynutí pětileté promlčecí lhůty stanovené nařízení č. 2988/74. Každé zrušení aktu, který Komise přijala, je jí nezbytně přičitatelné v tom smyslu, že vyjadřuje pochybení z její strany. Vyloučení zastavení běhu promlčecí lhůty, pokud žaloba vede k uznání pochybení přičitatelného Komisi, by tak článek 3 nařízení zbavovalo veškerého smyslu. Zastavení běhu promlčecí lhůty odůvodňuje samotná skutečnost, že je žaloba projednávána před Tribunálem nebo Soudním dvorem, a nikoli závěry, ke kterým tyto soudy dojdou ve svém rozsudku (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 153).

87 Zašesté žaloba na neplatnost směřuje k tomu, aby Tribunál zkoumal, zda napadený akt je, či není protiprávní (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 144).

88 Zasedmé výklad článku 3 nařízení č. 2988/74 navrhovaný žalobkyní vede k vážným praktickým obtížím. Kdyby totiž Komise musela přijmout nové rozhodnutí po zrušení rozhodnutí Tribunálem, aniž by vyčkala na rozsudek Soudního dvora, existovalo by nebezpečí, že by v případě zrušení rozsudku Tribunálu Soudním dvorem souběžně existovala dvě rozhodnutí se stejným předmětem.

89 Zaosmé by bylo zjevně v rozporu s požadavky hospodárnosti správního řízení, aby Komise s pouhým cílem vyhnout se promlčení musela přijmout nové rozhodnutí předtím, než se dozví, zda je původní rozhodnutí protiprávní, či nikoliv.

90 Ze všeho, co bylo uvedeno výše, vyplývá, že první část prvního žalobního důvodu musí být zamítnuta.

Ke druhé části, vycházející z porušení zásady přiměřené lhůty

– Argumenty účastnic řízení

91 Žalobkyně tvrdí, že bez ohledu na otázky promlčení má běh času od údajných protiprávních jednání vliv na pravomoc Komise přijmout celé napadené rozhodnutí, a nikoli pouze část týkající se pokut.

92 S odkazem na bod 121 rozsudku Tribunálu PVC II, bod 25 výše, a zásadu přiměřené lhůty, se žalobkyně domnívá, že je nezbytné zkoumat, zda Komise přijala napadené rozhodnutí v přiměřené lhůtě po skončení správních řízení v oblasti hospodářské soutěže.

93 Podle žalobkyně lze předpokládat, že Komise porušila zásadu přiměřené lhůty, pokud ve věci uplynulo více než jedenáct a půl let mezi zahájením šetření a přijetím napadeného rozhodnutí.

94 Žalobkyně poznamenává, že i když řízení před Tribunálem a Soudním dvorem trvala celkově 105 měsíců, potřebovala Komise 35 měsíců k přijetí svého rozhodnutí, včetně 9 měsíců mezi rozsudkem Komise v. ICI, bod 19 výše, a napadeným rozhodnutím. Mimoto je údajně legitimní zohlednit délku soudního řízení, zvláště pokud se toto řízení týká jiného rozhodnutí a předchází napadenému rozhodnutí.

95 Podle žalobkyně zohlednění délky řízení před Soudním dvorem je zvláště nepřijatelné. V důsledku rozsudků ICI II, bod 16 výše, a Komise v. BASF a další, bod 64 výše, mělo Komisi být známo, že rozhodnutí 91/300 bylo stiženo vadou neověření. Jestliže Komise měla v úmyslu znovu přijmout své rozhodnutí, měla tak učinit v této fázi, namísto podání kasačního opravného prostředku k Soudnímu dvoru, který způsobil zpoždění přijetí uvedeného rozhodnutí o pět a půl let.

96 S odkazem na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva Garyfallou AEBE v. Řecko ze dne 27. září 1997 (*Sbírka rozsudků a rozhodnutí*, 1997-V, s. 1821) žalobkyně soudí, že je nezbytné zkoumat řízení ve svém celku pro ověření, zda věc byla rozhodnuta v přiměřené lhůtě.

97 Krom toho žalobkyně tvrdí, že běh času od údajných protiprávních jednání jí brání v plném výkonu jejího práva na obhajobu. Nejprve uvádí, že prodala svou divizi „Uhličitan sodný" nezávislému kupci dne 6. října 1991, a že není činná na trhu s uhličitanem sodným ve Spojeném království. Dále tvrdí, že členové jejího personálu pověření spisem v dané době opustili podnik a již nejsou k dispozici, aby jí poskytli nezbytnou pomoc. Mimoto běh času od údajných protiprávních jednání zvýšil její finanční újmu tím, že narostly například náklady nesené pro zajištění výdajů nebo účinků úroků z prodlení. Každopádně rozsudek Tribunálu PVC II, bod 25 výše, je v rozporu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, podle které ochrana čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP"), nezávisí na důkazu, že lhůta způsobila skutečnou újmu zájmům žalobce. Porušení základní povinnosti EÚLP může podle žalobkyně vést jen ke zrušení napadeného rozhodnutí, a nikoli pouhému zaplacení náhrady škody a úroků.

98 Komise zpochybňuje argumenty předložené žalobkyní.

– Závěry Tribunálu

99 Úvodem je třeba připomenout, že povinnost dodržení zásady přiměřené lhůty se v oblasti hospodářské soutěže uplatní na správní řízení zahájená na základě nařízení č. 17, která mohou vést k uložení sankcí v tomto nařízení stanovených a k soudnímu řízení (rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 179).

100 Zaprvé žalobkyně tvrdí, že délka správního řízení, vzato ve svém celku, tedy mezi zahájením šetření a přijetím napadeného rozhodnutí překročila přiměřenou lhůtu.

101 Tento argument musí být zamítnut.

102 V rámci přezkumu žalobního bodu vycházejícího z porušení zásady přiměřené lhůty je totiž třeba provést rozlišení mezi správním řízením a řízením soudním. Doba, během které soud Společenství zkoumal legalitu rozhodnutí 91/300, jakož i platnost rozsudku ICI II, bod 16 výše, tak nemůže být vzata v úvahu při určení délky řízení u Komise (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu PVC II, bod 25 výše, bod 123).

103 Zadruhé žalobkyně kritizuje délku správního řízení mezi vydáním rozsudku Komise v. ICI, bod 19 výše, a přijetím napadeného rozhodnutí.

104 V tomto ohledu je třeba připomenout, že tato doba začala dne 6. dubna 2000, v den, kdy byl vynesen rozsudek Komise v. ICI, bod 19 výše, a skončila dne 13. prosince 2000 přijetím napadeného rozhodnutí. Tato fáze správního řízení tedy trvala osm měsíců a sedm dní.

105 Během této doby provedla Komise pouze formální změny rozhodnutí 91/300, zejména vložila novou část k „řízení před Tribunálem a Soudním dvorem", týkající se posouzení dodržení promlčecí doby. Přijetí napadeného rozhodnutí krom toho nepředcházelo žádné dodatečné šetření, jelikož se Komise opírala o výsledky šetření provedeného

o deset let dříve. Je nicméně třeba přiznat, že i za těchto podmínek mohla být pro dosažení takového výsledku nezbytná určitá ověření a součinnost v rámci správy.

106 Z tohoto pohledu není namístě mít za to, že lhůta osmi měsíců a sedmi dnů, která uplynula mezi vynesením rozsudku Komise v. ICI, bod 19 výše, a přijetím napadeného rozhodnutí, musí být považována za nepřiměřenou.

107 Zatřetí žalobkyně v podstatě kritizuje délku správního řízení, které vedlo k přijetí rozhodnutí 91/300 (viz bod 94 výše).

108 I když se však zohlední délka správního řízení od oznámení námitek, jakož i délka řízení před ním (viz v tomto ohledu rozsudek Soudního dvora ze dne 21. září 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, C-105/04 P, Sb. rozh. s. I-8725, bod 51), je třeba uvést, že tato délka není nadměrně dlouhá, ve světle šetření provedených od dubna 1989, žádostí o informace učiněných poté a zahájení řízení bez návrhu dne 19. února 1990. Za těchto podmínek nelze délku správního řízení, které vedlo k přijetí rozhodnutí 91/300, považovat za nepřiměřenou.

109 Je třeba dodat, že každopádně porušení zásady přiměřené lhůty odůvodňuje zrušení rozhodnutí přijatého na konci správního řízení v oblasti hospodářské soutěže jen tehdy, když toto porušení vedlo rovněž k porušení práva obhajoby dotčeného podniku. Pokud totiž není prokázáno, že nepřiměřeně dlouhá délka řízení ovlivnila možnost dotčených podniků se účinně obhajovat, porušení zásady přiměřené lhůty nemá vliv na platnost správního řízení (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu PVC II, bod 25 výše, bod 122).

110 V tomto ohledu žalobkyně tvrdí, že mohla obtížně vykonávat své právo na obhajobu, jelikož prodala svou divizi „Uhličitan sodný“ nezávislému kupci dne 6. října 1991, není již činná na trhu s uhličitanem sodným ve Spojeném království a nemůže kontaktovat členy svého personálu pověřené spisem v dané době, aby jí poskytli nezbytnou pomoc, protože tito opustili podnik.

111 Nicméně je třeba uvést, že Komise mezi vyhlášením rozsudku Komise v. ICI, bod 19 výše, a přijetím napadeného rozhodnutí neprovedla žádný vyšetřovací úkon.

112 Ve vztahu k prvnímu období, které vedlo k rozhodnutí 91/300 a nemělo z hlediska výkonu práva na obhajobu žádné nepříznivé důsledky, nebyl Komisí zohledněn žádný nový poznatek vyžadující výkon práva na obhajobu.

113 Za těchto okolností nebylo porušeno právo žalobkyně na obhajobu.

114 Začtvrté, pokud jde o soudní řízení, je třeba připomenout, že obecná zásada práva Společenství, podle které má každá osoba právo na spravedlivý proces – a která se inspiruje čl. 6 odst. 1 EÚLP – a zejména právo na řízení v přiměřené lhůtě, je použitelná v rámci opravného prostředku k soudu proti rozhodnutí Komise, kterým se podniku ukládají pokuty za porušení práva hospodářské soutěže. Přiměřenost lhůty se posuzuje v závislosti na okolnostech každé věci, a zejména v závislosti na významu sporu pro dotčenou osobu, složitosti věci, jakož i chování žalobce a příslušných orgánů. Výčet těchto kritérií není taxativní a posouzení přiměřenosti lhůty nevyžaduje systematický přezkum okolností věci ve vztahu ke každému z nich, pokud se ve vztahu jen k jednomu z nich jeví délka řízení jako opodstatněná. Tak může být složitost věci použita pro odůvodnění na první pohled příliš dlouhé lhůty (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 25. ledna 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel

v. Komise, C-403/04 P a C-405/04 P, Sb. rozh. s. I-729, body 115 až 117 a citovaná judikatura).

115 Dále Soudní dvůr v rozsudku ze dne 17. prosince 1998, Baustahlgewebe v. Komise (C-185/95 P, Recueil, s. I-8417) poté, co konstatoval, že Tribunál nezohlednil požadavky související s dodržením přiměřené lhůty, prohlásil, z důvodů hospodárnosti řízení a s cílem zaručit okamžitou a účinnou nápravu takové vady řízení, žalobní důvod vycházející z nadměrné délky trvání řízení za opodstatněný pro účely zrušení napadeného rozsudku v rozsahu, ve kterém stanovil výši pokuty uložené žalobkyni na 3 miliony ecu. Jelikož nic nenaznačovalo, že délka řízení měla vliv na řešení sporu, rozhodl Soudní dvůr, že tento žalobní důvod nemůže vést ke zrušení napadeného rozsudku v plném rozsahu, ale že částka 50 000 ecu představuje spravedlivé odškodnění z důvodu nadměrné délky řízení, a snížil tedy výši pokuty uložené dotyčnému podniku.

116 Jelikož nic nenaznačuje, že délka řízení měla vliv na řešení sporu, nemělo by tudíž případné překročení přiměřené lhůty soudem Společenství v projednávané věci, i kdyby bylo prokázáno, žádný vliv na legalitu napadeného rozhodnutí (toto řešení bylo použito v bodě 140 rozsudku Tribunálu ze dne 17. prosince 2009, Solvay v. Komise, T-57/01, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí).

117 Je třeba dodat, že v žalobě žalobkyně nepodala návrh na náhradu škody.

118 Z toho plyne, že je třeba zamítnout druhou část prvního žalobního důvodu, a v důsledku toho zamítnout první žalobní důvod v plném rozsahu.

K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení podstatných formálních náležitostí

119 Druhý žalobní důvod se v podstatě člení do pěti částí vycházejících zaprvé z protiprávnosti přípravných fází k rozhodnutí 91/300, zadruhé z nadměrné doby mezi správním řízením a přijetím napadeného rozhodnutí, zatřetí z povinnosti provést nové procesní kroky, začtvrté z porušení práva na přístup ke spisu a zapáté z porušení článku 253 ES.

K první části, vycházející z protiprávnosti přípravných fází k rozhodnutí 91/300

– Argumenty účastnic řízení

120 Žalobkyně uvádí, že procesní kroky uskutečněné Komisí před přijetím rozhodnutí představují pouze přípravné fáze a nemohou být samy o sobě předmětem žaloby na neplatnost. Z doplňkové povahy procesních fází předcházejících přijetí tohoto rozhodnutí údajně vyplývá, že na rozdíl od toho, co uvádí bod 189 rozsudku Tribunálu PVC II, bod 25 výše, zrušení uvedeného rozhodnutí musí rovněž znamenat zrušení těchto předcházejících procesních fází. V projednávané věci se Komise tudíž nemůže dovolávat uvedených procesních fází předcházejících rozhodnutí 91/300 jakožto fází představujících procesní etapy nezbytné k přijetí napadeného rozhodnutí.

121 Dále podle žalobkyně zahájila Komise jediné správní řízení pro údajná porušení článků 81 ES a 82 ES. Obě věci byly odděleny pouze ve fázi přijetí rozhodnutí 91/297 a 91/300. Žalobkyně rovněž připomíná, že v rozsudku ICI I, bod 17 výše, Tribunál rozhodl, že právo na obhajobu bylo porušeno ve fázi správního řízení. Toto rozhodnutí má podle ní důsledky pro rozhodnutí 91/300, protože Komise sledovala přesně totéž správní řízení. Tribunál proto měl ve věci, v níž byl vydán rozsudek ICI II, bod 16 výše, rozhodnout o zrušení rozhodnutí 91/300 z důvodu porušení práva na obhajobu.

122 V replice žalobkyně dodává, že v rozsudku ICI II, bod 16 výše, byl Tribunál velmi kritický vůči analýze relevantního trhu provedené Komisí, která spočívala v rozdělení důkazů týkající se tvrzení souvisejících jednak s článkem 81 ES a jednak článkem 82 ES a vedení odlišných řízení.

123 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

– Závěry Tribunálu

124 Úvodem je třeba připomenout, že rozhodnutí 91/300 bylo zrušeno pro formální vadu, totiž neověření, které se týkalo výlučně způsobů konečného přijetí tohoto rozhodnutí Komisí.

125 Podle ustálené judikatury nemá zrušení aktu Společenství nezbytně vliv na přípravné akty, jelikož řízení směřující k nahrazení zrušeného aktu může být v zásadě provedeno znovu od bodu, v němž protiprávnost nastala (rozsudek Soudního dvora ze dne

12. listopadu 1998, Španělsko v. Komise, C-415/96, Recueil, s. I-6993, body 31 a 32, a rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 73).

126 V projednávané věci nemělo zrušení vliv na platnost přípravných opatření tohoto rozhodnutí předcházejících fázi, kdy tato vada byla zjištěna, jelikož zjištěná procesní vada nastala v konečné fázi přijetí rozhodnutí 91/300 (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 75).

127 Mimoto, pokud jde o argument žalobkyně, podle kterého v rozsudku ICI I, bod 17 výše, Tribunál zrušil rozhodnutí 91/297 pro porušení práva na obhajobu, je třeba připomenout, že v rozsudku ICI II, bod 16 výše, který vedl k projednávané věci, Tribunál rovněž podrobně zkoumal žalobní důvod vycházející z porušení práva na obhajobu a zamítl jej v plném rozsahu (viz bod 73). Soudní dvůr nato zamítl kasační opravný prostředek proti tomuto posledně uvedenému rozsudku.

128 I když je mimoto správní spis společný pro věci COMP/33.133, týkají se rozhodnutí 91/297 a 91/300 protiprávních jednání různé povahy, na dvou různých trzích. Porušení práva na obhajobu musí být zkoumáno v závislosti na zvláštních okolnostech každého případu, neboť podstatně závisí na námitkách vznesených Komisí za účelem prokázání protiprávního jednání vytýkaného dotyčnému podniku (rozsudky ICI I, bod 17 výše, bod 70, a ICI II, bod 16 výše, bod 50; viz rovněž rozsudek Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 127).

129 První část druhého žalobního důvodu je tudíž třeba zamítnout.

K druhé části, vycházející z nadměrné doby mezi správním řízením a přijetím napadeného rozhodnutí

– Argumenty účastnic řízení

130 Žalobkyně tvrdí, že mezi procesními fázemi předcházejícími přijetí jednak rozhodnutí 91/297 a 91/300 a jednak napadeného rozhodnutí uplynula doba deseti let, což představuje odepření ochrany práva na obhajobu. Podle žalobkyně musejí mít podniky možnost vyjádřit své stanovisko a účinně hájit své zájmy. Rozhodnutí, zvláště pokud ukládají pokuty, je tudíž údajně možné přijmout pouze v přiměřené lhůtě poté, co podniky mohly podat svá vyjádření, což se podle žalobkyně v projednávané věci nestalo.

131 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

– Závěry Tribunálu

132 Zaprvé, jak je uvedeno v rámci zkoumání první části prvního žalobního důvodu, promlčecí lhůta stanovená v článku 3 nařízení č. 2988/74 byla zastavena po celou dobu trvání řízení u Tribunálu a Soudního dvora po podání kasačního opravného prostředku proti rozsudku ICI II, bod 16 výše. Komisi tudíž nelze vytýkat, že před přijetím napadeného rozhodnutí čekala na rozhodnutí Tribunálu a Soudního dvora. V tomto ohledu je skutečnost, že Komise nepřijala napadené rozhodnutí v průběhu řízení u Tribunálu a Soudního dvora, odůvodněna respektováním soudního řízení a budoucích rozsudků.

133 Zadruhé, jak vyplývá ze zkoumání druhé části prvního žalobního důvodu, Komise neporušila zásadu přiměřené lhůty tím, že napadené rozhodnutí přijala dne 13. prosince 2000.

134 Zatřetí ze zkoumání třetí části druhého žalobního důvodu, provedeného níže (body 151, 153 a 168) vyplývá, že Komise v projednávané věci neměla povinnost uskutečnit nové procesní kroky po zrušení rozhodnutí 91/300, ke kterému došlo pro formální vadu týkající se výlučně způsobů konečného přijetí uvedeného rozhodnutí.

135 Komisi tudíž nemůže být vytýkáno, že žalobkyni neposkytla možnost znovu předložit své argumenty po zrušení rozhodnutí 91/300.

136 Druhou část druhého žalobního důvodu je tedy třeba zamítnout.

K třetí části, vycházející z porušení povinnosti provést nové procesní kroky

– Argumenty účastnic řízení

137 Žalobkyně tvrdí, že Komise měla před přijetím napadeného rozhodnutí uskutečnit nové procesní kroky.

138 Zaprvé žalobkyně uvádí, že jí Komise měla zaslat nové oznámení námitek. Podle žalobkyně tvrzení obsažená v oznámení námitek oznámeném v roce 1990 byla učiněna v rámci „obvinění, podle kterého ‚uzavření trhů' mezi Spojeným královstvím a kontinentální západní Evropou, jakož i zásada ‚vnitrostátního trhu' [byly] důsledkem dohody nebo jednání ve vzájemné shodě mezi společností Solvay a [žalobkyní]". Žalobkyně však uvádí, že rozhodnutí Komise o této kartelové dohodě bylo zrušeno Tribunálem a již nebyla předmětem stíhání v tomto ohledu. Žalobkyně se proto domnívá, že měla právo obdržet před přijetím napadeného rozhodnutí oznámení námitek, které neobsahuje tvrzení o jednání ve vzájemné shodě. Toto oznámení námitek podle žalobkyně rovněž mělo námitky Komise upravit ve světle vývoje práva mezi lety 1990 a 2000, především pokud jde o vymezení relevantního trhu.

139 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že ji Komise měla znovu vyslechnout a dát jí příležitost rozvinout své argumenty. Domnívá se, že v rozsudku Tribunálu PVC II, bod 25 výše, nemohl Tribunál uplatnit skutečnost, že nebyla vyjádřena žádná nová námitka. Podniky totiž údajně musejí mít příležitost předložit vyjádření ke všem námitkám vzneseným proti nim, zvláště pak ve světle nových otázek, které mohou být relevantní pro jejich obhajobu.

140 Podle žalobkyně se právo být vyslechnut týká nejen skutkového stavu, nýbrž rovněž právního stavu, jak Tribunál uznal v rozsudku ICI I, bod 17 výše, a rozsudku Tribunálu PVC II, bod 25 výše. Krom toho ve svých rozsudcích ze dne 3. října 1991, Itálie v. Komise (C-261/89, Recueil, s. I-4437), a ze dne 4. února 1992, British Aerospace a Rover v. Komise (C-294/90, Recueil, s. I-493), Soudní dvůr podle žalobkyně uznal, že se právo být vyslechnut uplatní před přijetím druhého rozhodnutí v podstatě shodného s prvním. V projednávané věci mnohé poznatky, totiž skutečnost, že opustila relevantní trh v roce 1991, zrušení rozhodnutí 91/297, jakož i závěry antidumpingových rozhodnutí v 90. letech, mají vliv na způsob, jakým je třeba námitky zkoumat.

141 Mimoto právo být vyslechnut znovu údajně vyplývá z procesních pravidel Tribunálu. V případě, že Soudní dvůr vrátí věc Tribunálu, dává totiž čl. 119 odst. 1 jednacího řádu účastníkům řízení právo předložit písemná vyjádření bez ohledu na skutečnost, že písemná část řízení by obvykle byla považována za ukončenou. Stejně tak článek 4 protokolu č. 7 EÚLP údajně uvádí, že nové rozhodnutí přijaté po předchozím konečném rozhodnutí může být přijato, pouze pokud je věc znovu otevřena podle trestního zákona a řádu dotyčného státu.

142 Žalobkyně z toho vyvozuje, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že její právo na obhajobu bylo odpovídajícím způsobem chráněno možností, která jí byla dána, být vyslechnuta v průběhu správního řízení.

143 Zatřetí žalobkyně připomíná zásadní roli úředníka pro slyšení, který dbá o to, aby před přijetím rozhodnutí mohli dotčení účastníci řízení plně vykonávat své právo na obhajobu a aby vznesené podstatné skutkové nebo právní poznatky byly sděleny generálnímu řediteli pro hospodářskou soutěž, členům Komise a poradnímu výboru. Žalobkyně rovněž tvrdí, že jelikož její právo na obhajobu zahrnuje možnost být znovu vyslechnuta před přijetím napadeného rozhodnutí, měla mít rovněž právo na zapojení úředníka pro slyšení, jehož byla zbavena.

144 Začtvrté žalobkyně má za to, že vzhledem k jejímu právu být znovu vyslechnuta před přijetím napadeného rozhodnutí, měla Komise rovněž znovu konzultovat poradní výbor. V rozsudku Tribunálu PVC II, bod 25 výše, Tribunál údajně nesprávně rozhodl, že konzultace poradního výboru je nezbytná pouze v situacích, ve kterých mají být podniky vyslechnuty. Krom toho z nařízení č. 17 údajně vyplývá, že oddělená konzultace je požadována pro každé jednotlivé rozhodnutí bez ohledu na otázku, zda byly podniky rovněž vyslechnuty, a stupně podobnosti rozhodnutí. V důsledku toho

měla Komise podle žalobkyně znovu konzultovat poradní výbor před přijetím napadeného rozhodnutí, a to i přesto, že napadené rozhodnutí obsahovalo pouze redakční změny v porovnání s rozhodnutím 91/300. Krom toho se složení poradního výboru nepochybně podstatně změnilo a jeho názor v roce 2000 se nutně neshodoval s názorem vyjádřeným v roce 1990.

145 Zapáté žalobkyně tvrdí, že při přijetí napadeného rozhodnutí měl mít sbor komisařů příležitost zkoumat všechny skutečnosti, okolnosti a právní otázky relevantní v daném okamžiku. Byl však údajně této možnosti zbaven, protože Komise znovu nevyslechla dotyčné podniky ani znovu nekonzultovala poradní výbor. Žalobkyně z toho vyvozuje, že kdyby sbor komisařů znal veškeré skutečnosti, možná by nedošlo k témuž rozhodnutí.

146 Zašesté žalobkyně uvádí, že mluvčí Komise, jejíž prohlášení jsou zachycena v tiskové zprávě agentury Reuters ze dne 12. prosince 2000, uvedla, že napadené rozhodnutí bude přijato na schůzce sboru komisařů dne 13. prosince 2000. Z těchto prohlášení údajně vyplývá, že napadené rozhodnutí již bylo přijato před uvedeným zasedáním v rozporu s vnitřním řádem Komise a zásadou kolegiality.

147 Konečně žalobkyně navrhuje, aby Tribunál nařídil předložit spis poskytnutý sboru komisařů a zápis ze zasedání se všemi přiloženými dokumenty.

148 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

– Závěry Tribunálu

149 Zaprvé je třeba uvést, že žalobkyně v podstatě uvádí, že měla v roce 2000 obdržet nové oznámení námitek, jelikož tvrzení obsažená v oznámení námitek, které jí bylo oznámeno v roce 1990 spočívala na existenci uzavření trhů, které bylo důsledkem dohody nebo jednání ve vzájemné shodě mezi společností Solvay a žalobkyní, dohody, za níž byla uložena sankce v rozhodnutí 91/297, které poté bylo zrušeno rozsudkem ICI I, bod 17 výše.

150 Jak však vyplývá z bodu 126 výše, zrušení rozhodnutí 91/300 nemělo vliv na platnost dřívějších procesních aktů a zvláště oznámení námitek.

151 Komise tudíž neměla pouze z důvodu tohoto zrušení povinnost zaslat žalobkyni nové oznámení námitek.

152 Krom toho je třeba uvést, že v rámci oznámení námitek, které bylo žalobkyni oznámeno v roce 1990, vyjádřila Komise vícero výtek a že námitky vycházející jednak z porušení článku 81 ES a jednak z porušení článku 82 ES, byly autonomní a spočívaly na různých důkazech. Skutečnost, že Tribunál zrušil rozhodnutí 91/297 pro porušení práva na přístup ke spisu tudíž nemůže zpochybnit výtky, podle kterých žalobkyně zneužila své dominantní postavení na dotčeném trhu.

153 Zadruhé, pokud jde o argument žalobkyně, podle kterého ji Komise měla znovu vyslechnout, je třeba připomenout, že když Komise po zrušení rozhodnutí, které

ukládá sankce podnikům, které porušily článek 82 ES, z důvodu vady řízení týkající se výlučně podmínek jeho konečného přijetí sborem komisařů, přijme nové rozhodnutí v podstatě totožného obsahu, které je založeno na stejných námitkách, není povinna provést nové slyšení dotčených podniků (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu PVC II, bod 25 výše, body 246 až 253, potvrzený rozsudkem Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, body 83 až 111).

154 Pokud jde o právní otázky, které mohou vyvstat v rámci uplatnění článku 233 ES, jako otázky týkající se běhu času, možnosti obnovení stíhání, přístupu ke spisu, který je inherentní obnovení řízení, účasti úředníka pro slyšení a poradního výboru, jakož i případných důsledků článku 20 nařízení č. 17, nevyžadují navíc nová slyšení, pokud nemění obsah námitek, přičemž podléhají pouze případnému pozdějšímu soudnímu přezkumu (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 93).

155 V projednávané věci Komise převzala téměř celý obsah rozhodnutí 91/300. Doplnila pouze napadené rozhodnutí o část týkající se řízení před Tribunálem a Soudním dvorem.

156 Je tedy třeba konstatovat, že napadené rozhodnutí a rozhodnutí 91/300 mají v podstatě totožný obsah a jsou založena na stejném odůvodnění.

157 V důsledku toho v souladu s judikaturou uvedenou v bodech 153 a 154 výše nebyla Komise povinna znovu vyslechnout žalobkyni před přijetím napadeného rozhodnutí.

158 Zatřetí, co se týče argumentu žalobkyně, podle kterého měla mít prospěch ze zapojení úředníka pro slyšení před přijetím napadeného rozhodnutí, je třeba připomenout, že Komise vytvořila funkci úředníka pro slyšení, s účinností od 1. září 1982, podle sdělení nazvaného „Informace týkající se řízení o použití pravidel hospodářské soutěže Smlouvy o EHS a Smlouvy o ESUO (články [81 ES] a [82 ES]; články 65 [UO] a 66 [UO]" (Úř. věst. 1982, C 251, s. 2).

159 Ve sdělení uvedeném v bodě 158 výše definovala Komise funkci úředníka pro slyšení následovně:

„Úkolem úředníka pro slyšení je zajistit řádný průběh slyšení a přispět tak k objektivnosti jak slyšení, tak i případného konečného rozhodnutí. Tento úředník dbá zejména o to, aby všechny relevantní skutkové okolnosti, ať již jsou pro zúčastněné osoby příznivé či nepříznivé, byly řádně zohledněny při přípravě návrhu rozhodnutí Komise v oblasti hospodářské soutěže.

Při výkonu svých funkcí tento úředník dbá, aby byla dodržována práva obhajoby, přičemž má na paměti nezbytnost účinného použití pravidel hospodářské soutěže v souladu s platnými nařízeními a zásadami přijatými Soudním dvorem."

160 Funkce úředníka pro slyšení byla upřesněna v rozhodnutí ze dne 24. listopadu 1990, jehož článek 2 zněl shodně s původní definicí, a poté v rozhodnutí Komise 94/810/ESUO, ES ze dne 12. prosince 1994 o mandátu úředníků pro slyšení v řízeních před

Komisí ve věcech hospodářské soutěže (Úř. věst. L 330, s. 67). Toto rozhodnutí, které bylo v platnosti v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí, nahradilo a zrušilo obě předchozí rozhodnutí. Jeho článek 2 byl upraven ve znění obdobném znění původní definice.

161 Ze samotného obsahu úkolu svěřeného úředníku pro slyšení činného v řízení předcházejícím přijetí napadeného rozhodnutí vyplývá, že dotčená činnost byla nezbytně spojena se slyšením podniků s perspektivou přijetí konečného rozhodnutí.

162 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že jelikož v projednávané věci nebylo po zrušení rozhodnutí 91/300 nezbytné nové slyšení, nebyla za podmínek stanovených rozhodnutím ze dne 24. listopadu 1990, které mezitím vstoupilo v platnost, požadována ani nová účast úředníka pro slyšení (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 127).

163 Začtvrté, pokud jde o argument žalobkyně, podle kterého poradní výbor měl být konzultován před přijetím napadeného rozhodnutí, je třeba připomenout, že článek 10 nařízení č. 17, v jeho znění platném v rozhodné době, stanoví toto:

„3. Přijetí jakéhokoli rozhodnutí po provedení postupu podle odstavce 1 nebo jakéhokoli rozhodnutí ohledně obnovení, změny nebo odvolání rozhodnutí podle čl. [81] odst. 3 [ES] předchází konzultace s poradním výborem pro restriktivní praktiky a dominantní postavení.

[…]

5. Konzultace se koná na společném zasedání svolaném Komisí; toto zasedání se může uskutečnit nejdříve 14 dní po odeslání pozvánky. Pozvánka je pro každý projednávaný případ doplněna shrnutím případu, spolu s výčtem nejdůležitějších dokumentů a předběžným návrhem rozhodnutí."

164 Krom toho článek 1 nařízení Komise č. 99/63/EHS ze dne 25. července 1963 o slyšeních podle čl. 19 odst. 1 a 2 nařízení Rady č. 17 (Úř. věst. 1963, 127, s. 2268) uvádí:

„Před konzultací poradního výboru pro restriktivní praktiky a dominantní postavení provede Komise slyšení podle čl. 19 odst. 1 nařízení č. 17." *(neoficiální překlad)*

165 Podle ustálené judikatury vyplývá z článku 1 nařízení č. 99/63, že slyšení zúčastněných podniků a konzultace výboru jsou nezbytné ve stejných situacích (rozsudek Soudního dvora ze dne 21. září 1989, Hoechst v. Komise, 46/87 a 227/88, Recueil, s. 2859, bod 54, a rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 115).

166 Nařízení č. 99/63 bylo nahrazeno nařízením Komise (ES) č. 2842/98 ze dne 22. prosince 1998, o slyšení stran v určitých jednáních podle článků [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. L 354, s. 18; Zvl. vyd. 07/04, s. 204), platným v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí, jehož čl. 2 odst. 1 zní podobně jako článek 1 nařízení č. 99/63.

167 V projednávané věci je třeba konstatovat, že podle napadeného rozhodnutí byl poradní výbor pro restriktivní praktiky a dominantní postavení konzultován před přijetím rozhodnutí 91/300. Žalobkyně nezpochybňuje ani provedení této konzultace ani její řádnost.

168 Jelikož napadené rozhodnutí neobsahuje podstatné změny vůči rozhodnutí 91/300, Komise, která nebyla povinna znovu vyslechnout žalobkyni před přijetím napadeného rozhodnutí, nebyla povinna ani provést novou konzultaci s poradním výborem (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 118).

169 Podle čl. 10 odst. 4 nařízení č. 17, ve znění použitelném v rozhodné době:

„Poradní výbor se skládá z úředníků příslušných ve věci restriktivních praktik a dominantních postavení. Každý členský stát určí jako svého zástupce úředníka, který může být v případě, že se nemůže zúčastnit, nahrazen jiným úředníkem."

170 Podle judikatury změna složení orgánu neovlivňuje kontinuitu orgánu samého, jehož konečné nebo přípravné akty si v zásadě zachovávají veškeré účinky (rozsudek Soudního dvora ze dne 13. listopadu 1990, Fedesa a další, C-331/88, Recueil, s. I-4023, bod 36).

171 Krom toho neexistuje žádná obecná zásada práva Společenství, která by ukládala kontinuitu ve složení správního orgánu, před nímž je vedeno řízení, které může vést k uložení pokuty (rozsudek Tribunálu PVC II, bod 25 výše, body 322 a 323).

172 Zapáté, pokud jde o argument žalobkyně, podle kterého při přijetí napadeného rozhodnutí měl mít sbor komisařů příležitost zkoumat všechny skutečnosti, okolnosti a právní otázky relevantní v daném okamžiku, je třeba připomenout, že se Komise nedopustila žádného nesprávného právního posouzení tím, že po zrušení rozhodnutí 91/300 neprovedla nové slyšení dotyčných podniků před přijetím napadeného rozhodnutí.

173 Krom toho, jak bylo poznamenáno v bodech 162 a 167 výše, takové jednání úředníka pro slyšení a nová konzultace poradního výboru nebyly v projednávané věci nutné.

174 Za těchto podmínek nemusel spis předložený sboru komisařů – na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně – obsahovat zejména novou zprávu úředníka pro slyšení a nový zápis o konzultaci poradního výboru. V důsledku toho předpoklad žalobkyně týkající se obsahu tohoto spisu je nesprávný, takže uvedené úvahy jsou neopodstatněné (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, body 130 až 133).

175 Zašesté, pokud jde o argument žalobkyně, podle kterého napadené rozhodnutí bylo přijato před schůzkou sboru komisařů, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je zásada kolegiality založena na rovné účasti členů Komise na přijetí rozhodnutí a zejména předpokládá, že rozhodnutí jsou projednávána společně a že všichni členové kolegia jsou na politické úrovni společně odpovědní za všechna přijatá rozhodnutí (rozsudky Soudního dvora ze dne 29. září 1998, Komise v. Německo, C-191/95, Recueil, s. I-5449, bod 39, a ze dne 13. prosince 2001, Komise v. Francie, C-1/00, Recueil, s. I-9989, bod 79).

176 Dodržení zásady kolegiality, a zvláště nutnost, aby byla rozhodnutí projednávána společně, je nezbytně v zájmu právních subjektů dotčených právními účinky, které taková rozhodnutí vyvolávají, v tom smyslu, že musí být ujištěni, že tato rozhodnutí byla skutečně přijata sborem a odpovídají přesně jeho vůli. Tak je tomu zvláště u aktů, které jsou výslovně označeny za rozhodnutí, která Komise přijímá vůči podnikům nebo sdružením podniků za účelem dodržení pravidel hospodářské soutěže a jejichž předmětem je konstatovat porušení těchto pravidel, vydávat těmto podnikům příkazy a ukládat jim peněžité sankce (rozsudek Komise v. BASF a další, bod 64 výše, body 64 a 65).

177 V projednávané věci se žalobkyně dovolává skutečnosti, že podle tiskové zprávy agentury Reuters ze dne 12. prosince 2000 oznámila mluvčí Komise, že Komise přijme znovu stejné rozhodnutí dne 13. prosince 2000.

178 Nicméně za předpokladu, že by mluvčí Komise pronesla slova, na která žalobkyně odkazuje, pouhá skutečnost, že tisková zpráva soukromé společnosti zmiňuje prohlášení, které nemá žádnou oficiální povahu, nemůže postačovat k závěru, že Komise porušila zásadu kolegiality. Sbor komisařů totiž nebyl nijak vázán tímto prohlášením a během svého zasedání dne 13. prosince 2000 tedy mohl rovněž po společném projednání rozhodnout, že nepřijme napadené rozhodnutí.

179 V důsledku toho není třeba nařídit Komisi předložit veškeré své interní dokumenty týkající se přijetí napadeného rozhodnutí, a zejména zápis ze schůzky sboru komisařů a veškeré přiložené dokumenty, jakož i veškeré dokumenty předložené sboru komisařů při této příležitosti.

180 Ze všeho, co bylo uvedeno výše, vyplývá, že třetí část druhého žalobního důvodu musí být zamítnuta.

K čtvrté části, vycházející z porušení práva na přístup ke spisu

– Argumenty účastnic řízení

181 Žalobkyně uvádí, že poté, co obdržela napadené rozhodnutí, požádala na počátku roku 2001 o přístup ke spisu, což Komise odmítla. Tento přístup jí byl údajně odmítnut i v roce 1990.

182 Žalobkyně zdůrazňuje, že ji Komise měla poskytnout přístup ke spisu bez ohledu na skutečnost, že napadené rozhodnutí již bylo přijato, a to z několika důvodů. Zaprvé ji Komise údajně zbavila nové možnosti požadovat přístup ke spisu tím, že napadené rozhodnutí přijala bez znovuotevření správního řízení, aniž jí dokonce oznámila svůj úmysl. Zadruhé Komise, která odmítla přístup ke spisu v roce 1990, mohla toto pochybení napravit v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí. Zatřetí sdělení Komise o vnitřním jednacím řádu pro zacházení s žádostmi o nahlédnutí do spisů v případech použití článků [81 ES] a [82 ES], článků 65 [UO] a 66 [UO] a nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 (Úř. věst. 1997, C 23, s. 3; Zvl. vyd. 08/01, s. 136, dále jen „sdělení o nahlédnutí do spisu“), údajně pro podniky stanovilo příznivější pravidla, pokud

jde o přístup ke spisu. Žalobkyně se tedy domnívá, že se na ni, stejně jako na každého jiného adresáta rozhodnutí přijatého v roce 2000, měla tato nová pravidla uplatnit.

183 Žalobkyně uznává, že její argumenty týkající se přístupu ke spisu byly zamítnuty v rozsudku ICI II, bod 16 výše. Nicméně tvrdí, že to Tribunálu nebrání ve vyjádření pro ni příznivějšího posouzení v projednávané věci.

184 Podle žalobkyně spis jistě obsahoval korespondenci a dokumenty pocházející od jejích zákazníků ve Spojeném království, zejména výrobců skla, jejích konkurentů ve Spojeném království, jakož i amerických dovozců. Písemné odpovědi a dokumenty pocházející od sklářů a zákazníků ve Spojeném království jí mohly pomoci v její obhajobě, pokud jde o tvrzení o dominantním postavení a jeho zneužití. Stejně tak informace pocházející od jejích konkurentů jí mohly osvětlit prvky napadeného rozhodnutí. Krom toho jí dokumenty pocházející od výrobců z kontinentální západní Evropy mohly pomoci, pokud jde o analýzu dotčeného trhu, a zejména otázku značného dopadu na hospodářskou soutěž nebo obchod mezi členskými státy. Z toho podle žalobkyně vyplývá, že se Tribunál v rozsudku ICI II, bod 16 dopustil pochybení, když rozhodl, že její právo na obhajobu nebylo porušeno.

185 Dále žalobkyně tvrdí, že má právo znovu vznést otázku přístupu ke spisu. Když na jedné straně Tribunál zkoumal otázku přístupu ke spisu v rozsudku ICI II, bod 16 výše, učinil tak na základě taxativního seznamu vyhotoveného Komisí. Tento seznam však podle žalobkyně plně neidentifikoval dokumenty obsažené ve spise. Na druhé straně po zrušení rozhodnutí 91/300 neměla důvod věnovat čas a peníze na podání vzájemného kasačního opravného prostředku k otázce přístupu ke spisu, a to tím spíše, že se v dané době domnívala, že rozsudek ICI II, bod 16 výše, bude v rámci kasačního opravného prostředku pravděpodobně potvrzen. Žalobkyně se domnívá, že „kdyby

Komise uspěla, [žalobkyně] mohla podat kasační opravný prostředek k [této otázce], poté co byla znovu vyslechnuta k věci samé [Tribunálem].“

186 V replice žalobkyně dodává, že s otázkou přístupu ke spisu není spojena překážka věci pravomocně rozsouzené. Podle ní tato otázka nebyla skutečně nebo nutně rozhodnuta v rozsudku ICI II, bod 16 výše. Uvádí, že ačkoli měla možnost podat k této otázce vzájemný kasační opravný prostředek, nemůže jí být vytýkáno, že tak neučinila, jelikož tento vzájemný kasační opravný prostředek nebyl nezbytný vzhledem k rozsudku Komise v. BASF a další, bod 64 výše. Mimoto s odkazem na stanovisko generálního advokáta Jacobse předcházející rozsudku Soudního dvora ze dne 9. března 1994, TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, Recueil, s. I-833) žalobkyně tvrdí, že nebylo zjevně nepochybné nebo zjevné, že je vzájemný kasační opravný prostředek nezbytný a že by byl jakkoli užitečný. V tomto ohledu žalobkyně uvádí, že kdyby měla být přijata teze Komise k otázce překážky věci pravomocně rozsouzené, podnítilo by to podání mnoha vzájemných kasačních opravných prostředků a zbytečně zvýšilo pracovní zátěž Soudního dvora.

187 Mimoto závěry Tribunálu, pokud jde o přístup ke spisu, jsou údajně v rozsudku ICI II, bod 16 výše, chybné. Podle žalobkyně stačí prokázat, že nezveřejněné dokumenty mohly mít význam, který neměl být opomenut, jak Tribunál prohlásil v rozsudku ICI I, bod 17 výše. Krom toho kdyby měl Tribunál rozhodnout dnes o otázce přístupu ke spisu, která mu byla položena ve věci, v níž byl vydán rozsudek ICI II, bod 16 výše, nebylo by podle žalobkyně vůbec zjevné, že by z důvodu právního vývoje došel k témuž závěru, ke kterému došel v tomto rozsudku. V tomto ohledu se žalobkyně dovolává zejména sdělení o nahlédnutí do spisu.

188 Žalobkyně rovněž tvrdí, že v důsledku důkazního opatření, prostřednictvím něhož Tribunál nařizuje poskytnutí přístupu ke spisu, zjistila značné nedostatky ve správě dokumentů Komisí, které měly několik důsledků.

189 Zaprvé žalobkyně tvrdí, že je nemožné, že Komise mohla své rozhodnutí přijmout po úplném a loajálním zkoumání veškerých důkazů, které měla k dispozici.

190 Zadruhé žalobkyně poznamenává, že Komise ztratila nejméně pět podspisů. Podle žalobkyně jeden podspis a půl měly obsahovat korespondenci, k níž na základě článku 11 nařízení č. 17 došlo mezi ní a Komisí, a tři podspisy a půl měly obsahovat korespondenci mezi jejími zákazníky a jejími konkurenty ve Spojeném království a Komisí. Ztráta těchto spisů měla podle žalobkyně za následek její velmi vážné znevýhodnění v obhajobě před Tribunálem. Žalobkyně tvrdí, že kdyby měla přístup k nezávislým informacím pocházejícím od jejích zákazníků ve Spojeném království, měla by dodatečné průkazné poznatky k posílení své teze, takže by Komise pravděpodobně došla k rozdílnému závěru především co se týče otázky existence dominantního postavení, zneužití dominantního postavení, účinku na obchod mezi členskými státy a pokuty.

191 Zatřetí žalobkyně uvádí, že některé existující dokumenty, které konzultovala, jí rovněž umožnily posílit její tezi a zpochybnit některé závěry, k nimž Komise dospěla v napadeném rozhodnutí.

192 Komise odpovídá, že „právo přístupu ke spisu je otázka, na niž se vztahuje překážka věci pravomocně rozsouzené v neprospěch [žalobkyně]“. Podle ní je každá žádost o přístup ke spisu po přijetí rozhodnutí bezpředmětná.

193 Pokud jde o vyjádření žalobkyně po důkazním opatření nařízeném Tribunálem, Komise uvádí, že toto opatření umožnilo potvrdit, že tvrzení žalobkyně učiněná v průběhu správního řízení a v procesních aktech ohledně porušení jejího práva na obhajobu, byla zcela neopodstatněná. Poté, co se seznámila se spisem čítajícím

25 000 dokumentů, nalezla žalobkyně pouze 60 dokumentů, které by potvrzovaly její argumenty. Podle Komise by jí však žádný z nich nijak neprospěl.

194 Pokud jde o ztrátu podspisů konstatovanou v důsledku důkazního opatření nařízeného Tribunálem, Komise se domnívá, že nemá žádný vliv na legalitu napadeného nařízení a a není třeba přeceňovat význam skutečnosti, že se ztratilo 5 podspisů ze 71. Podle Komise žalobkyně nepředkládá žádný důvod umožňující si myslet, že tyto podspisy měly obsahovat důkazy v její prospěch, které jí nebyly ukázány, ale které by jí pomohly vyvrátit tvrzení vyjádřená v oznámení námitek. Komise dodává, že i kdyby ztracené podspisy obsahovaly korespondenci se zákazníky a konkurenty žalobkyně, jak tvrdí žalobkyně, nebylo by jí to k užitku, protože v tom případě by se mohlo jednat pouze o skutečnosti, které buď nemají žádný význam, a proto nebyly využity, anebo v nejlepším případě jsou podobné skutečnostem, se kterými se seznámila a na základě nichž nemohla vznést žádný argument.

195 Pokud jde o žalobkyní tvrzenou nesoudržnost v číslování a špatnou správu dokumentů, Komise tvrdí, že kritérium pro určení, zda bylo dodrženo právo na obhajobu, je, jestli jeden z účastníků řízení viděl dokument a, v opačném případě, zda by mu dokument umožnil vznést argument, který nemohl uplatnit v rozhodné době. To závisí výlučně na zkoumání dokumentu, a nikoli spisu, do kterého jej Komise vložila, ani na způsobu, jakým své spisy očíslovala.

– Závěry Tribunálu

196 Úvodem je třeba připomenout, že Soudní dvůr uznal význam, který má jak v právním řádu Společenství, tak ve vnitrostátních právních řádech, zásada překážky věci rozsouzené s konečnou platností. Za účelem zajištění jak stability práva a právních

vztahů, tak řádného výkonu spravedlnosti je totiž důležité, aby soudní rozhodnutí, která se po vyčerpání možných procesních prostředků nebo po uplynutí lhůt stanovených pro tyto procesní prostředky stala konečnými, již nemohla být zpochybněna (rozsudky Soudního dvora ze dne 30. září 2003, Köbler, C-224/01, Recueil, s. I-10239, bod 38, a ze dne 16. března 2006, Kapferer, C-234/04, Sb. rozh. s. I-2585, bod 20).

197 Podle ustálené judikatury překážka věci rozsouzené, která se váže k jednomu rozsudku, může bránit přípustnosti žaloby, pokud žaloba, na jejímž základě byl vynesen dotčený rozsudek, se týkala stejných účastníků řízení, téhož předmětu a byla založena na stejných důvodech (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 19. září 1985, Hoogovens Groep v. Komise, 172/83 a 226/83, Recueil, s. 2831, bod 9, a ze dne 22. září 1988, Francie v. Parlament, 358/85 a 51/86, Recueil, s. 4821, bod 12; rozsudek Tribunálu ze dne 8. března 1990, Maindiaux a další v. CES, T-28/89, Recueil, s. II-59, bod 23), přičemž tyto podmínky jsou nezbytně kumulativní (rozsudek Tribunálu ze dne 5. června 1996, NMB France a další v. Komise, T-162/94, Recueil, s. II-427, bod 37).

198 Překážka věci rozsouzené se týká pouze skutkových a právních otázek, které byly skutečně nebo nutně dotčeným soudním rozhodnutím vyřešeny (rozsudek Soudního dvora ze dne 19. února 1991, Itálie v. Komise, C-281/89, Recueil, s. I-347, bod 14, a usnesení Soudního dvora ze dne 28. listopadu 1996, Lenz v. Komise, C-277/95 P, Recueil, s. I-6109, bod 50).

199 V rozsudku ICI II, bod 16 výše, zkoumal Tribunál žalobní důvod vycházející z porušení práva na obhajobu vyplývajícího z odmítnutí Komise poskytnout žalobkyni přístup ke spisu.

200 Aby zjistil, zda je žalobní důvod opodstatněný, provedl Tribunál v rozsudku ICI II, bod 16 výše, stručný přezkum meritorních námitek, které Komise uvedla v oznámení námitek a v rozhodnutí 91/300.

201 První část žalobního důvodu ve věci, ve které byl vydán rozsudek ICI II, bod 16 výše, vycházel z toho, že žalobkyni byly nezpřístupněny dokumenty, které by mohly hovořit v její prospěch. Zaprvé, pokud jde o argument, podle kterého odmítnutí Komise poskytnout přístup k dokumentům výrobců mohlo mít vliv na její obhajobu, Tribunál rozhodl, že konstatování učiněná v rozhodnutí 91/300, pokud jde o dominantní postavení, zneužití dominantního postavení a ovlivnění obchodu mezi členskými státy, nemohou být zpochybněna nezpřístupněnými dokumenty. Zadruhé, pokud jde o odmítnutí přístupu ke spisům pocházejícím od samotné žalobkyně, Tribunál se domníval, že se žalobkyně může opřít o dokumenty pocházející z její vlastní sféry. Tribunál proto rozhodl, že za okolností projednávané věci Komise správně odmítla poskytnout žalobkyni přístup ke svým spisům a poskytnout jí seznam v nich obsažených dokumentů.

202 Druhá část žalobního důvodu ve věci, ve které byl vydán rozsudek ICI II, bod 16 výše, vycházela z nezpřístupnění žalobkyni některých dokumentů svědčících proti ní. Tribunál rozhodl, že pokud jde o konstatování učiněná Komisí týkající se zvláštní slevy, kterou jedna společnost údajně nabídla ve Spojeném království, způsob, kterým Komise postupovala, byl obtížně slučitelný s právem na obhajobu, že však zjištěná vada neměla v projednávané věci vliv na výkon práv na obhajobu žalobkyní. Krom toho jiné argumenty předložené žalobkyní spadaly do zkoumání věci samé a nesouvisely s žalobním důvodem vycházejícím z porušení práva na obhajobu.

203 V důsledku toho Tribunál zamítl žalobní důvod vycházející z porušení práva na obhajobu v plném rozsahu.

204 Poté Tribunál zkoumal žalobní důvod vycházející z nesprávného ověření rozhodnutí č. 91/300 a rozhodl o zrušení uvedeného rozhodnutí.

205 Zamítnutím kasačního opravného prostředku rozsudkem Komise v. IVI, bod 19 výše, se rozsudek ICI II, bod 16 výše, stal konečným soudním rozhodnutím.

206 V souladu s judikaturou citovanou v bodě 197 výše je tedy pro určení, zda se na otázku přístupu ke spisu vztahuje překážka věci rozsouzené, třeba zkoumat, zda se žaloba, která vedla k vydání rozsudku ICI II, bod 16 výše, a žaloba podaná v projednávané věci týkají stejných účastníků řízení, téhož předmětu a jsou založeny na stejných důvodech.

207 Pokud jde o podmínku týkající se totožnosti účastníků řízení dotčených v rámci obou žalob, je třeba konstatovat, že je v projednávané věci splněna. Stejně jako žaloba, která vedla k vydání rozsudku ICI II, bod 16 výše, týká se totiž žaloba podaná v projednávané věci žalobkyně a Komise. Co se týče podmínek týkajících se totožnosti předmětu a důvodů, je třeba rovnou uvést, že formálně Komise přijala dvě rozhodnutí, totiž rozhodnutí 91/300 a napadené rozhodnutí. Avšak z předcházejících úvah (viz zejména body 24, 111, 112 a 156 výše) vyplývá, že jednak obsah napadeného rozhodnutí je totožný s rozhodnutím 91/300 s výjimkou části nazvané „Řízení před Soudem prvního stupně a Soudním dvorem“ a jednak je napadené rozhodnutí založeno na témže odůvodnění jako rozhodnutí 91/300. Komise totiž byla oprávněna přijmout napadené rozhodnutí v témže znění jako rozhodnutí 91/300, aniž musela uskutečnit nové procesní kroky po zrušení rozhodnutí 91/300, jelikož se formální vada týkala pouze způsobů konečného přijetí uvedeného rozhodnutí a zrušení nemělo vliv na platnost přípravných opatření uvedeného rozhodnutí.

208 Jelikož Komise neprovedla dodatečné šetření mezi vyhlášením rozsudku Komise v. ICI, bod 19 výše, a přijetím napadeného rozhodnutí, jelikož obsah napadeného rozhodnutí je totožný s obsahem rozhodnutí 91/300, s výjimkou pasáže odpovídající řízení před Tribunálem a Soudním dvorem, a jelikož žalobkyně znovu žádá o přístup ke spisu, je třeba konstatovat, že se spor týká téhož předmětu a je založen na stejných důvodech.

209 Jelikož jsou podmínky totožnosti účastníků řízení, předmětu a důvodů v projednávané věci kumulativně splněny, je třeba se v souladu s judikaturou uvedenou v bodě 197 výše domnívat, že právní otázka týkající se přístupu ke spisu ve věci COMP/33.133 – D: Uhličitan sodný — ICI) byla skutečně soudem rozhodnuta, a tudíž se na ni vztahuje překážka věci rozsouzené.

210 Tato překážka věci rozsouzené brání tomu, aby tato právní otázka byla znovu předložena Tribunálu a jím zkoumána.

211 Z toho vyplývá, že čtvrtá část druhého žalobního důvodu musí být odmítnuta jako nepřípustná.

212 Pro úplnost je však třeba uvést, že za předpokladu, že by se na právo týkající se přístupu ke spisu nevztahovala překážka věci rozsouzené, vyjádření předložená žalobkyní dne 13. října 2005, nemohou po konzultaci spisu v rámci procesního organizačního opatření zpochybnit závěry Tribunálu uvedené v rozsudku ICI II, bod 16 výše.

213 Pokud jde o argument žalobkyně, podle kterého by jí některé dokumenty umožnily podpořit její tezi a zpochybnit některé závěry, ke kterým Komise došla v napadeném

rozhodnutí, je třeba uvést, že žalobkyně neprokázala, že nezpřístupnění těchto dokumentů a informací mohlo k její újmě ovlivnit průběh správního řízení a obsah rozhodnutí Komise, jak vyžaduje judikatura týkající se skutečností ve prospěch obhajoby (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 18. června 2008, Hoechst v. Komise, bod 71 výše, bod 146 a citovaná judikatura).

214 Žalobkyně totiž neprokázala, že kdyby se mohla opřít o dokumenty obsažené ve spise během správního řízení, mohla by se dovolávat skutečností, které se neshodují se závěry učiněnými v tomto stadiu Komisí, a mohla by jakýmkoli způsobem ovlivnit závěry Komise učiněné v konečném rozhodnutí, přinejmenším pokud jde o závažnost a délku trvání vytýkaného jednání, a tudíž výši pokuty.

215 Pokud jde o existenci dominantního postavení, žalobkyně tvrdí, že kdyby měla v průběhu správního řízení přístup k některým dokumentům, s kterými se seznámila po konzultaci spisu v rámci procesního organizačního opatření, umožnilo by jí to vyvrátit tvrzení Komise, podle kterého měla dominantní postavení na relevantním trhu. Žalobkyně se domnívá, že mohla zejména uplatnit dokumenty pocházející od společnosti Solvay, německých výrobců a svých zákazníků ve Spojeném království k prokázání důležitosti náhradních výrobků, jako je louh sodný, skleněné střepy nebo dolomit, a ukázat konkurenční tlak vykonávaný dovozy ze Spojených států.

216 V tomto ohledu je nejprve třeba uvést, že Komise k prokázání toho, že žalobkyně měla dominantní postavení na relevantním trhu, v podstatě vycházela z tržního podílu 90 % tradičně drženého žalobkyní. Nic však neumožňuje předpokládat, že by žalobkyně mohla objevit v chybějících „podspisech“ dokumenty vyvracející konstatování,

že má dominantní postavení na trhu s uhličitanem sodným (viz v tomto smyslu rozsudek ICI II, bod 16 výše, bod 61). Krom toho jsou podle judikatury velmi vysoké tržní podíly samy o sobě, kromě výjimečných okolností, důkazem existence dominantního postavení (rozsudek Soudního dvora ze dne 13. února 1979, Hoffmann-La Roche v. Komise, 85/76, Recueil, s. 461, bod 41, a rozsudek Tribunálu ze dne 23. října 2003, Van den Bergh Foods v. Komise, T-65/98, Recueil, s. II-4653, bod 154). Žalobkyně neuvádí žádnou skutečnost, která by mohla představovat takové mimořádné okolnosti. Konečně i za předpokladu, že takové skutečnosti existují a jsou uvedeny v dokumentech obsažených v chybějících „podspisech", nemohly být s ohledem na okolnosti projednávané věci žalobkyni neznámé, takže v tomto ohledu nebylo porušeno její právo na obhajobu.

217 Konečně, pokud jde o argument týkající se nahraditelnosti výrobků, je třeba uvést, že Komise nikdy nezpochybnila, že louh sodný a skleněné střepy mohou v určité míře nahradit uhličitan sodný, jak vyplývá z bodů 129 až 134 napadeného rozhodnutí. Měla však za to, že tato omezená nahraditelnost nevylučuje dominantní postavení žalobkyně na relevantním trhu. Jelikož žalobkyně v rozhodné době byla jediným výrobcem uhličitanu sodného ve Spojeném království, měla kromě toho nejlepší pozici pro znalost situace na relevantním trhu a pro poskytnutí nezbytných poznatků za účelem posouzení Komise, pokud jde o otázku nahraditelnosti uhličitanu sodného louhem sodným nebo skleněnými střepy. Proto na rozdíl od toho, co tvrdí, žalobkyně, nijak nepotřebovala dokumenty kontinentálních výrobců, které se týkaly jiných trhů, ani dokumenty pocházející od jejích zákazníků ve Spojeném království pro to, aby se pokusila prokázat, že neměla dominantní postavení na relevantním trhu, z důvodu částečné nahraditelnosti uhličitanu sodného louhem sodným a skleněnými střepy. Pokud jde o nahraditelnost uhličitanu sodného dolomitem, je třeba uvést, že se žalobkyně opírá o dokument pocházející od jednoho konkurenta, který se týká návštěvy uskutečněné v jeho vlastní továrně. V důsledku toho žalobkyni musela být známa existence takového dokumentu nebo alespoň informací, které mohl obsahovat. Každopádně žalobkyně neprokázala, že skutečnosti týkající se nahraditelnosti dolomitu mohly ovlivnit posouzení Komise, pokud jde o její dominantní postavení na relevantním trhu.

218 Konečně, pokud jde o argument, podle kterého dokumenty pocházející od zákazníků žalobkyně ve Spojeném království nebo kontinentálních výrobců ukazují konkurenční tlak amerických výrobců na relevantní trh, je třeba uvést, že tlak amerických soutěžitelů je Komisí podrobně analyzován v napadeném rozhodnutí, které zohledňuje tyto dovozy a které vysvětluje, že americká konkurence byla omezována antidumpingovými opatřeními (body 51 až 54 a 128 odůvodnění). Každopádně s ohledem na skutečnost, že žalobkyně byla v rozhodné době jediným výrobcem uhličitanu sodného ve Spojeném království, je zřejmé, že měla informace, pokud jde o relevantní trh a účinek dovozů ze Spojených států na tento trh, aby se mohla hájit v průběhu správního řízení.

219 Je tudíž třeba mít za to, že ve svých vyjádřeních ze dne 13. října 2005 nepředkládá žalobkyně žádný poznatek umožňující prokázat, že nezpřístupnění konzultovaných dokumentů a dokumentů údajně obsažených v chybějících „podspisech" během správního řízení, mohlo ovlivnit v její neprospěch průběh uvedeného řízení a obsah napadeného rozhodnutí, pokud jde o existenci jejího dominantního postavení na relevantním trhu.

220 Pokud jde o zneužití dominantního postavení, žalobkyně tvrdí, že kdyby měla v průběhu správního řízení přístup k některým dokumentům, s kterými se seznámila po konzultaci spisu v rámci procesního organizačního opatření, jakož i nezávislým informacím od zákazníků a konkurentů ve Spojeném království, které byly údajně obsaženy v chybějících „podspisech", umožnilo by jí to prokázat, že její slevy nebyly určeny k vyloučení konkurentů a že v podstatě byly legitimním způsobem hospodářské soutěže. Podle žalobkyně svědčí různé dokumenty o skutečnosti, že poskytnutí

slev představovalo obvyklou praxi u kontinentálních výrobců, což byl údajně důležitý poznatek pro prokázání toho, že její slevy byly plně slučitelné s uznávanou praxí v průmyslu. Krom toho žalobkyně tvrdí, že tyto dokumenty pocházející zejména od společnosti Akzo, jelikož odkazují na politiku dvojího zdroje zásobování nebo druhého poskytovatele, by jí byly užitečné pro analyzování otázky, zda tyto slevy měly za následek vyloučení konkurentů, jak tvrdila Komise.

221 V tomto ohledu je nejprve třeba uvést, že argument žalobkyně, podle kterého slevy na nadlimitní objem představují obvyklou praxi, nemůže prokázat, že takové slevy, pokud jsou poskytnuty podnikem v dominantním postavení, byly v souladu s článkem 82 ES. Konzultace dokumentů ukazujících existenci takové praxe by proto neměla pro žalobkyni žádný užitek.

222 Dále je třeba zdůraznit, že věrnostní povaha systému slev zavedeného žalobkyní vyplývá z přímých listinných důkazů. V části napadeného rozhodnutí věnované „skutkovému stavu", citovala Komise v bodech 61 až 82 odůvodnění z mnoha dokumentů týkajících se slev na nadlimitní objem, z nichž vyplývá, že neodrážely nárůst efektivnosti a úspory z rozsahu a že na rozdíl od množstevní slevy spjaté pouze s objemem nákupů měly tyto slevy za cíl vyloučení konkurentů na trhu. V případě, jako v projednávané věci, kdy se Komise v napadeném rozhodnutí opírala pouze o přímé listinné důkazy, aby prokázala jednotlivá protiprávní jednání, se žalobkyně musí snažit ukázat, jak by mohly jiné důkazy zpochybnit věrnostní povahu zavedeného systému slev, nebo alespoň jak by bylo možno odlišně chápat přímé listinné důkazy, které nebyly zpochybněny.

223 Konečně, pokud jde o argument týkající se politiky druhého poskytovatele, je třeba poznamenat, že Komise o této skutečnosti věděla a nikdy ji nezpochybnila, jak vyplývá z bodu 23 odůvodnění napadeného rozhodnutí. I kdyby se tedy žalobkyně

seznámila s dokumenty ukazujícími tuto politiku, závěry Komise o zneužití dominantního postavení by se tak nelišily.

224 Je tudíž třeba mít za to, že ve svých vyjádřeních ze dne 13. října 2005 nepředkládá žalobkyně žádný poznatek umožňující prokázat, že nezpřístupnění konzultovaných dokumentů a dokumentů údajně obsažených v chybějících „podspisech" během správního řízení, mohlo v její neprospěch ovlivnit průběh uvedeného řízení a obsah napadeného rozhodnutí, pokud jde o zneužití dominantního postavení žalobkyní.

225 Pokud jde o účinek na obchod mezi členskými státy, žalobkyně tvrdí, že kdyby měla v průběhu správního řízení přístup k některým dokumentům, s kterými se seznámila po konzultaci spisu v rámci procesního organizačního opatření, jakož i k informacím od zákazníků ve Spojeném království údajně obsaženým v chybějících „podspisech", umožnilo by jí to vyvrátit analýzu Komise, pokud jde o ovlivnění obchodu mezi členskými státy. Žalobkyně se domnívá, že různé dokumenty by posílily její tezi, podle které uzavření vnitrostátních trhů nebylo způsobeno jejím údajným jednáním směřujícím k vyloučení konkurentů, nýbrž skutečnostmi, jako jsou vysoké přepravní náklady, kolísání směnných kursů a jednostranná rozhodnutí výrobců nezásobovat některé trhy, aby se tím vyhnuli riziku odvetných prodejů.

226 V tomto ohledu je třeba uvést, že se analýza Komise, pokud jde o ovlivnění obchodu mezi členskými státy, opírá zejména o dokumenty pocházející od samotné žalobkyně a zvláště o její strategickou zprávu ze dne 28. června 1985, citovanou v bodě 66 odůvodnění napadeného rozhodnutí, z níž vyplývá, že žalobkyně zamýšlela bránit veškerým dovozům hustého uhličitanu sodného do Spojeného království nebo je vyloučit, s výjimkou uhličitanu sodného od společnosti General Chemical (body 66 až 70 napadeného rozhodnutí). V případě, kdy se, jako je tomu v projednávané věci, Komise

v napadeném rozhodnutí k prokázání protiprávního jednání opřela pouze o přímé listinné důkazy, musí se žalobkyně snažit ukázat, jak by mohly jiné důkazy zpochybnit ovlivnění trhu mezi členskými státy nebo alespoň jak by bylo možno odlišně chápat přímé listinné důkazy, které nebyly zpochybněny.

227 Pokud jde o uzavření vnitrostátních trhů, je dále třeba uvést, že žalobkyně mohla rozvinout své argumenty vycházející z vysokých přepravních nákladů, kolísání směnných kursů a odvetných prodejů během správního řízení, ve světle vlastní zkušenosti na trhu, aniž se musela opírat o dokumenty od jiných výrobců.

228 Je tudíž třeba mít za to, že ve svých vyjádřeních ze dne 13. října 2005 nepředkládá žalobkyně žádný poznatek umožňující prokázat, že nezpřístupnění konzultovaných dokumentů a dokumentů údajně obsažených v chybějících „podspisech" během správního řízení, mohlo ovlivnit v její neprospěch průběh řízení a obsah rozhodnutí, pokud jde o účinek jednání žalobkyně na obchod mezi členskými státy.

229 Pokud jde o částku pokuty, žalobkyně tvrdí, že i kdyby poznatky předložené v jejích vyjádřeních nemohly mít vliv na posouzení Komise, pokud jde o porušení článku 82 ES, mohly všechny tyto poznatky mít vliv na posouzení Komise týkající se pokuty. Tvrdí, že kdyby měla v průběhu správního řízení přístup k některým dokumentům, s kterými se seznámila po konzultaci spisu v rámci procesního organizačního opatření, jakož i k informacím od zákazníků ve Spojeném království údajně obsaženým v chybějících „podspisech", umožnilo by jí to uplatnit zejména skutečnosti, „které by

mohly prokázat, že v praxi nebyl žádný soutěžitel významným způsobem zbaven příležitostí prodávat a že k negativním následkům na obchod mezi státy nedošlo“.

230 V tomto ohledu stačí uvést, že žalobkyně odkazuje na dokumenty, které předložila, pokud jde o posouzení Komise v napadeném rozhodnutí týkající se zneužití dominantního postavení žalobkyní a ovlivnění obchodu mezi členskými státy, pro něž bylo v bodech 218 až 226 výše uvedeno, že by přístup ke spisu žalobkyni neumožnil uplatnit poznatky umožňující zpochybnění uvedených posouzení.

231 Je tudíž třeba mít za to, že ve svých vyjádřeních ze dne 13. října 2005 nepředkládá žalobkyně žádný důkaz umožňující prokázat, že nezpřístupnění , konzultovaných dokumentů a dokumentů údajně obsažených v chybějících „podspisech“ během správního řízení, mohlo ovlivnit v její neprospěch průběh uvedeného řízení a obsah napadeného rozhodnutí, pokud jde o částku pokuty.

K páté části, vycházející z porušení článku 253 ES

– Argumenty účastnic řízení

232 Žalobkyně uvádí, že Komise neměla povinnost přijmout nové rozhodnutí po zrušení rozhodnutí 91/300. Provedené řízení bylo podle žalobkyně velmi neobvyklé, jelikož

jí Komise údajně nezaslala nové oznámení námitek ani neuspořádala nové slyšení a novou konzultaci poradního výboru. Za těchto okolností nepodání vysvětlení ze strany Komise ke způsobu postupu představuje porušení článku 253 ES.

233 Komise podle žalobkyně rovněž porušila svůj jednací řád (Úř. věst. 2000, L 308, s. 26; Zvl. vyd. 01/03, s. 213), jakož i zásadu řádné správy tím, že neodůvodnila napadené rozhodnutí, a „tím, že znovu nepřijala jiná rozhodnutí, která byla zrušena z důvodů [podobných důvodům] věci v roce 1990". V tomto ohledu kodex řádného úředního chování zaměstnanců Evropské komise vůči veřejnosti, který je přílohou jednacího řádu Komise, stanoví, že rozdílný přístup v obdobných případech musí být zjevně opodstatněn zvláštní povahou každého případu a že jakékoliv výjimky z této zásady musí být řádně odůvodněny. Navíc neodůvodnění rozhodnutí v důležitých otázkách, především pokud jde o právní posouzení a pokutu ukazuje, že Komise porušila článek 253 ES.

234 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

– Závěry Tribunálu

235 Je třeba konstatovat, že žalobní bod uplatněný žalobkyní není skutkově podložený. V bodech 162 až 172 napadeného rozhodnutí totiž Komise odůvodnila svou volbu přijmout nové rozhodnutí po zrušení rozhodnutí 91/300.

236 Skutečnost, že Komise nezaslala žalobkyni nové oznámení námitek, znovu ji nevyslechla a znovu nekonzultovala poradní výbor, nemůže představovat nedostatečné odůvodnění napadeného rozhodnutí. Tyto argumenty uplatněné žalobkyní totiž v podstatě směřují pouze ke zpochybnění opodstatněnosti posouzení Komise týkajícího se různých otázek, a musejí tedy být zamítnuty (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu PVC II, bod 25 výše, bod 389).

237 Stejně tak se na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, Komise tím, že se v novém rozhodnutí po zrušení rozhodnutí 91/300 rozhodla konstatovat protiprávní jednání, která zjistila, neodchýlila od ustálené rozhodovací praxe. Pouze potvrdila své původní rozhodnutí potrestat tato protiprávní jednání, čemuž nebrání článek 233 ES, který jí pouze ukládal přijmout opatření provádějící rozsudek Komise v. ICI, bod 19 výše, totiž napravit jedinou jím konstatovanou protiprávnost (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora PVC II, bod 39 výše, bod 451). Krom toho žalobkyně neodkazuje na jiný případ, který by byl podobný projednávané věci a Komisí projednán odlišně.

238 Je tedy třeba zamítnout pátou část druhého žalobního důvodu, a v důsledku toho zamítnout druhý žalobní důvod v plném rozsahu.

K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného posouzení relevantního trhu

Argumenty účastnic řízení

239 S odkazem na rozsudek Tribunálu ze dne 22. března 2000, Coca Cola v. Komise (T-125/97 a T-127/97, Recueil, s. II-1733), žalobkyně uvádí, že v rámci žaloby na

neplatnost rozhodnutí 91/300 nezpochybnila závěr Komise, podle kterého je relevantním „zeměpisným trhem" trh Spojeného království, ani že relevantním „výrobkovým trhem" je trh uhličitanu sodného, hustého a lehkého. Podle žalobkyně se nicméně Komise nemohla v napadeném rozhodnutí spokojit s převzetím závěrů týkajících se výrobků a relevantních zeměpisných trhů na základě analýzy provedené před deseti lety. Komise měla podle žalobkyně zkoumat, zda takové závěry byly stále platné ve světle vývoje práva a praxe v průběhu období, které uplynulo mezi oběma rozhodnutími. Napadené rozhodnutí je tak podle ní stiženo skutkovým omylem a nedostatečným odůvodněním. Krom toho nic v napadeném rozhodnutí nenaznačuje, že Komise v roce 2000 provedla některé ze šetření, která uvedla ve svém sdělení o definici relevantního trhu pro účely práva hospodářské soutěže Společenství (Úř. věst. 1997, C 372, s. 5; Zvl. vyd. 08/01, s. 155).

240 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

Závěry Tribunálu

241 Zaprvé žalobkyně nezpochybňuje, že Komise v rámci přijetí rozhodnutí 91/300 analyzovala strukturu trhu a hospodářskou soutěž. Stejně tak netvrdí, že se v rámci uvedeného rozhodnutí Komise dopustila pochybení ve vymezení zeměpisného trhu a výrobkového trhu.

242 Žalobkyně pouze uvádí, že Komise měla přezkoumat, zda její závěry byly stále platné ve světle vývoje práva a praxe v průběhu období, které uplynulo mezi přijetím rozhodnutí 91/300 a přijetím napadeného rozhodnutí. Odkazuje na rozsudek Coca-Cola v. Komise, bod 239 výše, ve kterém Tribunál zejména rozhodl, že tvrzení Komise o existenci dominantního postavení vyplývá z analýzy struktury relevantního trhu a hospodářské soutěže, která v něm vládne v okamžiku přijetí každého rozhodnutí Komisí (bod 81).

243 Je však třeba připomenout, že podle judikatury orgán, který je původcem zrušeného aktu, je povinen konat pouze v mezích nutných pro zajištění provedení zrušujícího rozsudku, takže řízení, v němž má být takový akt nahrazen, může být znovu provedeno v části přesně počínající okamžikem, v němž nastala protiprávnost (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 29. listopadu 2007, Itálie v. Komise, C-417/06 P, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 52 a citovaná judikatura). V projednávané věci bylo rozhodnutí 91/300 Tribunálem zrušeno z důvodu, že ověření uvedeného rozhodnutí bylo provedeno po jeho oznámení, což představuje porušení podstatné formální náležitosti ve smyslu článku 230 ES.

244 Komise tak mohla převzít svou analýzu ve stadiu ověření, aniž musela zkoumat, zda závěry týkající se relevantního trhu, které učinila při přijetí rozhodnutí 91/300, jsou stále platné ve světle skutkových a právních okolností existujících v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí.

245 Argument žalobkyně vycházející z bodu 81 rozsudku Coca-Cola v. Komise, bod 239 výše, nemůže tento závěr zpochybnit. Závěr, podle kterého konstatování existence dominantního postavení vyplývá z analýzy struktury trhu a hospodářské soutěže, která na něm vládne v okamžiku přijetí každého rozhodnutí Komisí, totiž neznamená, že Komise musí každopádně provést novou analýzu relevantního trhu v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí. V projednávané věci je třeba mít za to, že Komise nebyla povinna takovou analýzu provést, jelikož to nebylo nezbytné k zajištění provedení rozsudku ICI II, bod 16 výše. Argumenty žalobkyně vycházející ze skutkového omylu a nedostatečného odůvodnění, které byly uvedeny v bodě 239 výše, jsou proto založeny na nesprávné premise a musejí být rovněž zamítnuty.

246 Třetí žalobní důvod je tudíž třeba zamítnout.

K čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neexistence dominantního postavení

Argumenty účastnic řízení

247 Podle žalobkyně je přípustné, aby podnik, který drží více než 90 % výrobkového trhu, byl běžně považován za dominantní ve smyslu článku 82 ES. Avšak vysoký tržní podíl údajně nestačí k prokázání dominantního postavení. V napadeném rozhodnutí Komise údajně správně neposoudila některé faktory, které jí bránily jednat do značné míry nezávisle vůči svým konkurentům, zákazníkům a nakonec spotřebitelům ve smyslu rozsudku Hoffmann-La Roche v. Komise, bod 216 výše. Takto zákazníci žalobkyně mohli po dobu mnoha let určovat množství uhličitanu sodného, který kupují u ní a u dovozců, jakož i množství náhradních výrobků. Její zákazníci totiž navázali vztahy s poskytovateli ve východní Evropě a Spojených státech pro to, aby měli alternativní zdroje, a dbali na to, aby zůstala konkurenční, pokud jde o ceny a kvalitu, bez ohledu na její významný podíl na trhu. Podle žalobkyně měli v tomto ohledu její zákazníci, a zejména výrobci skla, značnou kupní sílu, což mělo za následek, že neměla dominantní postavení. Žalobkyně zdůrazňuje, že Komise uplatnila zásadu vyrovnávací kupní síly ve svém rozhodnutí 1999/641/ES ze dne 25. listopadu 1998, kterým se spojení prohlašuje za slučitelné se společným trhem a fungováním Dohody o EHP (Věc IV/M.1225 – Enso/Stora) (Úř. věst. 1999, L 254, s. 9). V projednávané věci nevzala na vědomí, že vyrovnávací kupní síla kupujících představuje omezení její síly

na trhu. Mimoto podle ní Komise nezohlednila dostupnost zastupitelných výrobků a skutečnost, že způsobily objemový pád jejích prodejů od roku 1979.

248 Stejně tak Komise údajně nezohlednila skutečnost, že alespoň jeden výrobce skla z kontinentální západní Evropy nahradil uhličitan sodný louhem sodným. Žalobkyně rovněž tvrdí, že Komise neposoudila důležitost skleněných střepů, jakožto omezujícího faktoru její tržní síly, ani důležitost jiných náhrad, jako je dolomit, který Komise v napadeném rozhodnutí ani neuvádí.

249 Žalobkyně uznává, že její zákazníci považovali společnosti General Chemical a Brenntag za druhotné poskytovatele. Nicméně popírá, že toto vnímání může představovat faktor svědčící o její tržní síle. Podle žalobkyně by stačilo, aby jeden velký zákazník změnil druhotného poskytovatele na hlavního poskytovatele nebo aby několik zákazníků zvýšilo své nákupy u druhotného poskytovatele k tomu, aby veškerý její zisk zmizel.

250 Krom toho je tvrzení Komise, podle kterého žalobkyně udržela vyšší úroveň cen nežli úroveň cen existující v jiných členských státech, údajně mylné a není podepřeno sebemenším důkazem. Skutečnost, že její ceny měly tendenci být trochu vyšší je tak odrazem především vlivu značného pádu poptávky po uhličitanu sodném na její náklady, ke kterému v téže míře na jiných trzích nedošlo. Rovněž to podle žalobkyně odráží vliv faktorů, jako jsou směnné kursy a náklady na pohonné hmoty.

251 Žalobkyně připouští, že aby udržela životaschopnost svých dvou jednotek pro výrobu uhličitanu sodného, zvolila strategii zachovat dostatečný objem prodejů, což znamenalo usilovat o navýšení prodejů a odpovědět na nabídky alternativních poskytovatelů.

Naproti tomu žalobkyně zpochybňuje, že se snažila omezit na minimum přítomnost nebo efektivnost společností General Chemical nebo Brenntag jakožto konkurentů.

252 Žalobkyně uvádí, že konečně různá antidumpingová nařízení a rozhodnutí přijatá Komisí během dotčeného období vedla k závěru o existenci dumpingu a významné újmy, například nařízení (EHS) č. 2253/84 ze dne 31. července 1984, kterým se ukládá prozatímní antidumpingové clo z dovozu některých druhů uhličitanu sodného pocházejícího ze Spojených států amerických, a o přijetí závazků týkajících se jiných dovozů téhož výrobku (Úř. věst. L 206, s. 15) (*neoficiální překlad*). Taková situace je neslučitelná s existencí dominantního postavení. Podle žalobkyně Komise při ukládání antidumpingových opatření byla bezpochyby názoru, že nemohou významným způsobem omezit hospodářskou soutěž nebo vytvořit monopol a že jsou v zájmu Společenství.

253 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

Závěry Tribunálu

254 Podle ustálené judikatury se dominantní postavení uvedené v článku 82 ES týká situace, v níž má podnik hospodářskou sílu, která mu umožňuje bránit zachování účinné hospodářské soutěže na relevantním trhu tím, že mu poskytuje možnost jednat do značné míry nezávisle na svých soutěžitelích, zákaznících a nakonec i spotřebitelích (rozsudek Soudního dvora ze dne 14. února 1978, United Brands a United Brands Continentaal v. Komise, 27/76, Recueil, s. 207, bod 65, a rozsudek Tribunálu ze dne

17. září 2007, Microsoft v. Komise, T-201/04, Sb. rozh. s. II-3601, bod 229). Takové postavení na rozdíl od monopolní nebo téměř monopolní situace nevylučuje existenci určité hospodářské soutěže, ale dává podniku, který takové postavení má, možnost, ne-li určovat, pak alespoň značně ovlivňovat podmínky, za kterých se taková hospodářská soutěž rozvíjí, a v každém případě možnost chovat se do značné míry tak, že na ni nemusí brát ohled, aniž mu přitom tento postoj uškodí (rozsudek Hoffmann-La Roche v. Komise, bod 216, bod 39).

255 Existence dominantního postavení vyplývá obecně ze souhrnu několika faktorů, které samy o sobě nejsou nezbytně určující (rozsudek United Brands a United Brands Continentaal v. Komise, bod 249 výše, bod 66). Přezkum existence dominantního postavení na relevantním trhu se provádí tak, že se nejprve přezkoumá jeho struktura a poté soutěžní situace na uvedeném trhu (viz v tomto smyslu rozsudek United Brands a United Brands Continentaal v. Komise, bod 249 výše, bod 67).

256 Velmi vysoké tržní podíly jsou samy o sobě, kromě výjimečných okolností, důkazem existence dominantního postavení. Velmi vysoký tržní podíl totiž podniku, který takový podíl po určitou dobu drží, poskytuje z hlediska objemu výroby a nabídky, které představuje – aniž držitelé znatelně nižších podílů mohou urychleně uspokojit poptávku těch podniků, které by chtěly odejít od podniku s největším tržním podílem – sílu, která z něj činí nevyhnutelného partnera a která mu již z toho důvodu, přinejmenším po relativně dlouhou dobu, zajišťuje nezávislost jednání typickou pro dominantní postavení (rozsudek Hoffmann-La Roche v. Komise, bod 216 výše, bod 41, a rozsudek Van den Bergh Foods v. Komise, bod 216 výše, bod 154). Podle judikatury Soudního dvora tak 50% podíl na trhu představuje sám o sobě, až na výjimečné okolnosti, důkaz existence dominantního postavení (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 3. července 1991, AKZO v. Komise, C-62/86, Recueil, s. I-3359, bod 60).

257 Stejně tak 70–80% podíl na trhu představuje sám o sobě jasný náznak existence dominantního postavení (rozsudky Tribunálu ze dne 12. prosince 1991, Hilti v. Komise, T-30/89, Recueil, s. II-1439, bod 92, a ze dne 30. září 2003, Atlantic Container Line a další v. Komise, T-191/98, T-212/98 až T-214/98, Recueil, s. II-3275, bod 907).

258 V projednávané věci Komise v bodě 127 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že žalobkyně měla na trhu podíl „tradičně přesahující 90 %“, a to „během celého posuzovaného období“. V žalobě žalobkyně nezpochybňuje, že tento velmi významný podíl na trhu měla.

259 Z držení takových podílů na trhu vyplývá, že až na výjimečné okolnosti v projednávané věci měla žalobkyně dominantní postavení na relevantním na trhu.

260 V bodě 128 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uplatňuje různé poznatky, které doplňují její přezkum podílů žalobkyně na trhu, a ukazují na existenci jejího dominantního postavení.

261 Ze své povahy tyto poznatky nemohou souviset s výjimečnými okolnostmi umožňujícími mít za to, že žalobkyně nemá dominantní postavení.

262 Krom toho žalobkyně uplatňuje tři argumenty, které je třeba analyzovat za účelem určení, zda v projednávané věci existovaly takové výjimečné okolnosti ve smyslu judikatury Soudního dvora.

263 Zaprvé žalobkyně uplatňuje značný soutěžní tlak pocházející od ostatních výrobců uhličitanu sodného.

264 V tomto ohledu je nejprve třeba připomenout, že existence určitého stupně hospodářské soutěže nevylučuje existenci dominantního postavení na relevantním trhu.

265 Mimoto je třeba poznamenat, že žalobkyně neposkytla žádný skutkový poznatek a důkaz, který by měl zpochybnit „neexistenci jakékoli konkurence ze strany společnosti Solvay a jiných výrobců ze západní Evropy“ konstatovanou Komisí. Právě naopak žalobkyně přiznává, že nedošlo k významným prodejům uhličitanu sodného ve Spojeném království ze strany kontinentálních výrobců. Stejně tak přiznává „nepravděpodobnost toho, že se na trhu objeví ‚nový výrobce syntetického uhličitanu sodného‘ a vytvoří výrobní kapacity ve Společenství“ (bod 128 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

266 Krom toho v bodě 128 napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že „zákazníci nepovažují společnosti General Chemical a Brenntag za druhotné poskytovatele“, což žalobkyně uznává. Žalobkyně se však domnívá, že by stačilo, aby jeden velký zákazník změnil druhotného poskytovatele na hlavního poskytovatele nebo aby několik zákazníků zvýšilo své nákupy u druhotného poskytovatele k tomu, aby veškerý její zisk zmizel. Avšak takové tvrzení se zdá být čistě hypotetické, jelikož žalobkyně nepředložila na podporu svého tvrzení žádný poznatek. Každopádně i za předpokladu, že by toto tvrzení bylo opodstatněné, je argument žalobkyně neúčinný, jelikož pouhá skutečnost, že zákazníci využívají takové hrozby, nemůže představovat výjimečnou okolnost vylučující existenci dominantního postavení na relevantním trhu.

267 Stejně tak nepřináší žalobkyně na podporu své argumentace sebemenší konkrétní poznatek, když zpochybňuje „úspěch [své strategie] směřující k omezení přítomnosti nebo efektivnosti společností General Chemical nebo Brenntag jakožto konkurentů na minimum a zachování svého dominantního tržního podílu ve Spojeném království".

268 Pokud jde o dokumenty pocházející z kontinentálních zdrojů a týkající se amerických soutěžitelů, s nimiž se žalobkyně seznámila po konzultaci spisu v rámci organizačního procesního opatření, nemohou změnit posouzení Komise, pokud jde o existenci dominantního postavení žalobkyně na relevantním trhu. Žalobkyně totiž americké dovozy uvedla během správního řízení a Komise tyto argumenty vzala v úvahu před přijetím napadeného rozhodnutí.

269 Z toho vyplývá, že argument žalobkyně vycházející z existence konkurenčního tlaku ze strany jiných výrobců uhličitanu sodného, který není podepřen, nemůže představovat výjimečnou okolnost vylučující existenci dominantního postavení žalobkyně na relevantním trhu.

270 Zadruhé žalobkyně uvádí možnost nahrazení uhličitanu sodného louhem sodným, skleněnými střepy nebo dolomitem, což podle ní představuje konkurenční tlak v jejím vztahu k zákazníkům.

271 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že v bodech 129 až 133 odůvodnění napadeného rozhodnutí provedla Komise podrobnou analýzu nahrazení uhličitanu sodného louhem sodným a konstatovala, že v praxi je tato možnost velmi omezená. V žalobě žalobkyně nepředkládá žádný poznatek, který by tuto analýzu mohl zpochybnit.

272 Pokud jde o skleněné střepy, Komise v bodě 134 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že potřeba uhličitanu sodného zákazníka pro výrobu dutého skla mohla být snížena o 15 % nebo méně užitím skleněných střepů. Tento údaj žalobkyně nezpochybňuje. Komise rovněž připustila, že je možné, že používání skleněných střepů snižuje závislost zákazníků na dodavatelích uhličitanu sodného obecně, aniž snižuje schopnost silného výrobce uhličitanu sodného vyloučit malé výrobce. Je tedy třeba na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, dojít k závěru, že Komise zohlednila tuto možnost zastoupení uhličitanu sodného skleněnými střepy. Argument žalobkyně není tedy skutkově podložený.

273 Pokud jde o dolomit, žalobkyně pouze zmiňuje jeho existenci, nepředkládá žádný argument a žádný důkaz umožňující zhodnotit jeho používání jakožto náhrady za uhličitan sodný.

274 Dokumenty uvedené žalobkyní v jejích vyjádřeních předložených po konzultaci spisu v rámci organizačního procesního opatření totiž pouze umožňují prokázat, že louh sodný a skleněné střepy mohou částečně nahrazovat uhličitan sodný, a že tento může být případně nahrazen dolomitem. Nic v těchto dokumentech však neumožňuje zpochybnit závěry Komise pokud jde o skutečnost, že částečná nahraditelnost uhličitanu sodného jinými výrobky nevylučuje dominantní postavení žalobkyně na relevantním trhu. Krom toho, jak Komise uvedla, žalobkyně netvrdí, že dolomit používají skláři, hlavní kupující uhličitanu sodného. Nic tedy nenaznačuje, že by používání dolomitu mohlo mít vliv na dominantní postavení žalobkyně na relevantním trhu.

275 Žalobkyně tudíž neprokázala, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když došla k závěru, že možnosti náhrady nepředstavují významný tlak s ohledem na tržní sílu žalobkyně.

276 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že Komise měla vzít v úvahu konkurenční tlak vyvolávaný jejími zákazníky.

277 V žalobě žalobkyně uvedla, že čtyři její největší zákazníci představují přibližně 50 % jejích prodejů. Nicméně nijak neupřesňuje konkrétní podíl každého z těchto čtyř zákazníků. Mimoto pouze tvrdí, že její zákazníci, zejména výrobci skla, mají „značnou kupní sílu" a toto tvrzení nijak podporuje. Proto i za předpokladu, že Komise měla vzít v úvahu kritérium vyrovnávací síly zákazníků, žalobkyně neprokázala, že její zákazníci mohli vyrovnat její sílu na trhu.

278 Začtvrté žalobkyně zpochybňuje tvrzení Komise, podle kterého zachovala vyšší úroveň cen, než je úroveň cen existující v jiných členských státech. V tomto ohledu je třeba uvést, že žalobkyně uznává, že její ceny „měly tendenci být trochu vyšší než ceny [existující] v jiných členských státech". Žalobkyně sice uvádí pokles poptávky po uhličitanu sodném, ke kterému údajně v téže míře nedošlo na jiných trzích, směnné kursy a náklady na pohonné hmoty, avšak svou argumentaci nepodepírá žádnými konkrétními skutečnostmi umožňujícími Tribunálu ověřit opodstatněnost jejích tvrzení.

279 Zapáté žalobkyně uvádí, že k udržení životaschopnosti svých dvou jednotek pro výrobu uhličitanu sodného, bylo její strategií zachovat dostatečný objem prodejů, což znamenalo usilovat o navýšení prodejů a odpovědět na nabídky alternativních poskytovatelů. Stačí však uvést, že takový argument nemůže zpochybnit existenci dominantního postavení žalobkyně na relevantním trhu.

280 Zašesté žalobkyně odkazuje na antidumpingová opatření přijatá Komisí. V tomto ohledu je třeba uvést, že v napadeném rozhodnutí Komise podrobně zkoumala antidumpingová opatření přijatá vůči americkým výrobcům (body 51 až 54 odůvodnění), a pokud jde o tržní sílu žalobkyně, došla k závěru, že využívala ochrany před americkými výrobci a výrobci z východní Evropy poskytované antidumpingovými opatřeními, jakož i cenová omezení uložená společnosti General Chemical v důsledku antidumpingových povinností (bod 128 odůvodnění).

281 V odpověď na tato konstatování nejprve žalobkyně uvádí, že prokázaná existence dumpingu až do roku 1984 je neslučitelná se závěrem, že měla v této době dominantní postavení. Žalobkyně však nevysvětluje, jak by existence dumpingu ze strany amerických výrobců mohla vést k závěru, že neměla dominantní postavení. Každopádně nařízení č. 2253/84, které bylo přijato v rámci zcela odlišném od článku 82 ES, nenaznačuje, že žalobkyně neměla dominantní postavení ve Spojeném království.

282 Dále žalobkyně tvrdí že přijetí antidumpingových opatření podle Komise znamenalo, že tato opatření neovlivní hospodářskou soutěž uvnitř Společenství. Žalobkyně však ničím nepodepírá toto tvrzení, které se jeví být pouze hypotetické, jelikož nařízení č. 2253/84 nijak neodkazuje na situaci hospodářské soutěže uvnitř Společenství.

283 Závěrem, argumenty vznesené žalobkyní neumožňují připustit existenci výjimečných okolností, které by uvedly v pochybnost konstatování, že měla dominantní postavení na relevantním trhu.

284 V důsledku toho je třeba čtvrtý žalobní důvod zamítnout.

K pátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neexistence zneužití dominantního postavení

285 Pátý žalobní důvod se v podstatě dělí na tři části týkající se zaprvé slev z limitního objemu, zadruhé klauzulí o výlučném zásobování a omezení nákupů u konkurentů a zatřetí jiných finančních podnětů.

K první části, týkající se slev z limitního objemu

– Argumenty účastnic řízení

286 Žalobkyně zpochybňuje úvahu, podle které její jednání v oblasti stanovování cen v průběhu dotčeného období představuje zneužití. Tato jednání údajně ve všech případech byla ve světle hospodářských a obchodních faktorů běžnými soutěžními jednáními. Dohody v oblasti cen uzavřené žalobkyní údajně nikdy nenarušily soutěžní strukturu relevantního trhu ani nezpůsobily zákazníkům škodu.

287 Žalobkyně uvádí, že není zneužitím, když dominantní poskytovatel sjedná sníženou cenu, pokud jeho zákazník je ochoten objednat dodatečná množství. Předmětem nebo účinkem slev z limitního objemu nebylo vyloučit z trhu konkurenty. Podle žalobkyně byly zavedeny jako odpověď na žádosti zákazníků směřující k získání nižší ceny za jakékoli objednané dodatečné množství. Cílem individuálně sjednaných slev bylo zachování dostatečného personálního vybavení jejích výrobních kapacit a určité rentability k zamezení dalšího uzavírání podniků. Takové slevy pak zákazníky podněcují k získání množství uhličitanu sodného, o němž si mysleli, že ho nemohou získat. V tomto ohledu bylo zvlášť důležité učinit uhličitan sodný atraktivním v poměru k náhradním výrobkům, jako jsou louh sodný, skleněné střepy a dolomit.

288 Mimoto žalobkyně tvrdí, že se její netto ceny nikdy neodchýlily od hospodářské reality a že slevy byly zcela transparentní v tom smyslu, že zákazník byl informován o objemu dávajícím právo na slevu a jejím přesném stanovení písemně, na rozdíl od situace zkoumané ve věci, v níž byl vydán rozsudek Soudního dvora ze dne 9. listopadu 1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin v. Komise (322/81, Recueil, s. 3461). Zákazník podle žalobkyně nečelil tlaku koupit u ní více a nebyl odrazován od koupě dodatečného objemu u třetích osob ze strachu, že by ztratil slevu ze středního objemu. Krom toho slevy z limitního objemu se údajně týkaly malého poměru jejích celkových prodejů uhličitanu sodného, totiž 8 %.

289 S výjimkou jediného případu tak nebyly slevy spjaty se skutečností, že kupující koupí veškeré množství svých potřeb nebo určité procento z nich u žalobkyně. Takové slevy byly údajně nabízeny na dodatečný objem ve vztahu k odhadovanému střednímu objemu, který si zákazník stanovil získat u ní nebo jednoho z mnoha druhotných poskytovatelů v předem určených poměrech. Zákazníkům nic nebránilo kdykoli získat jimi žádaná množství u jiných poskytovatelů. Situace se tak podle žalobkyně liší od situace, kdy bylo přijato rozhodnutí Komise 88/518/EHS ze dne 18. července 1988

v řízení podle článku [81 ES] (IV/30.178 – Napier Brown – British Sugar) (Úř. věst. L 284, s. 41).

290 Žalobkyně rovněž poznamenává, že v projednávané věci slevy z limitního objemu, které poskytla, neměly za cíl způsobit diskriminaci mezi jejími zákazníky a neovlivnily situaci hospodářské soutěže mezi nimi. Vzhledem k různorodosti zákazníků a zastupitelných výrobků totiž musela s každým zákazníkem jednat individuálně. Každopádně slevy z limitního objemu, které poskytla, způsobily pouze bezvýznamný účinek, pokud jde o diferenciaci nákladů jejích zákazníků.

291 Krom toho dohody v oblasti slev nebyly podle žalobkyně uzavírány na dobu neurčitou na rozdíl od dohod posuzovaných ve věci, v níž byl vydán rozsudek Hoffmann-La Roche v. Komise, bod 216 výše. O těchto dohodách bylo rozhodnuto během jednotlivých ročních jednání. Krom toho podle žalobkyně částka nebo existence slev nezáležela na okolnosti, že zákazník dosáhl jistého cíle nebo získal dodatečný objem během předcházejícího roku.

292 Žalobkyně dodává, že slevy byly poskytovány pro dodatečné nákupy uhličitanu sodného, a nikoli v souvislosti s nákupem škály výrobků zákazníkem. Žalobkyně se tudíž domnívá, že nejednala zneužívajícím způsobem, když svým zákazníkům nabízela sníženou cenu za dodatečné objemy.

293 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

– Závěry Tribunálu

294 Podle ustálené judikatury je pojem „zneužití“ pojmem objektivním, který se vztahuje na chování podniku v dominantním postavení, které může ovlivnit strukturu trhu, na němž je – právě v důsledku přítomnosti tohoto podniku – stupeň hospodářské soutěže již oslabený a jeho účinkem je bránění za použití prostředků odlišných od těch, jež jsou používány při běžné soutěži výrobků nebo služeb na základě plnění hospodářských subjektů, zachování stupně hospodářské soutěže, který ještě na trhu existuje, anebo rozvoji této hospodářské soutěže (rozsudek Hoffmann-La Roche v. Komise, bod 216 výše, bod 91, a rozsudek ze dne 14. prosince 2005, General Electric v. Komise, T-210/01, Sb. rozh. s. II-5575, point 549).

295 I když konstatování existence dominantního postavení samo o sobě neznamená žádnou výtku vůči dotyčnému podniku, přesto má tento podnik bez ohledu na příčiny takového postavení zvláštní odpovědnost za to, že jeho chování nebude na újmu účinné a nenarušené hospodářské soutěži na společném trhu (rozsudky Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin v. Komise, bod 288 výše, bod 57, a Microsoft v. Komise, bod 254 výše, bod 229). Stejně tak, i když existence dominantního postavení nezbavuje podnik, který má toto postavení, práva chránit vlastní obchodní zájmy, pokud jsou ohroženy, a i když je tento podnik oprávněn v rozumné míře činit úkony, které považuje za vhodné pro účely ochrany svých zájmů, nemohou být nicméně taková jednání přijatelná, pokud mají za cíl posílit toto dominantní postavení a zneužívat jej (rozsudek United Brands a United Brands Continental v. Komise, bod 254 výše, bod 189, a rozsudek Tribunálu ze dne 30. září 2003, Michelin v. Komise, T-203/01, Recueil, s. II-4071, bod 55).

296 Co se týče konkrétněji poskytování slev podnikem v dominantním postavení, vyplývá z ustálené judikatury, že věrnostní sleva, která je poskytnuta jako protihodnota za závazek zákazníka, že se bude zásobovat výhradně nebo téměř výhradně u podniku

v dominantním postavení, je v rozporu s článkem 82 ES. Taková sleva má totiž prostřednictvím poskytnutí finanční výhody zabránit tomu, aby se zákazníci zásobovali u konkurenčních výrobců (rozsudek Michelin v. Komise, bod 295 výše, bod 56; viz v tomto smyslu rovněž rozsudek Soudního dvora ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie a další v. Komise, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Recueil, s. 1663, bod 518).

297 Systém slev, který má na trhu účinek uzavření, bude považován za odporující článku 82 ES, pokud je uplatňován podnikem v dominantním postavení. Z tohoto důvodu Soudní dvůr rozhodl, že sleva vázaná na uskutečnění nákupu porušuje článek 82 ES (rozsudek Michelin v. Komise, bod 295 výše, bod 57).

298 Systémy množstevních slev vázaných výlučně na objem nákupů uskutečněných u podniku v dominantním postavení nejsou obecně považovány za systémy s účinkem uzavření zakázaným článkem 82 ES. Pokud se totiž zvýšení poskytnutého množství odrazí v nižší ceně pro poskytovatele, je poskytovatel oprávněn převést toto snížení na zákazníka prostřednictvím výhodnější ceny. Má se tedy za to, že množstevní slevy odrážejí nárůst efektivnosti a úspory z rozsahu dosažené podnikem v dominantním postavení (rozsudek Michelin v. Komise, bod 295 výše, bod 58).

299 Z toho vyplývá, že systém slev, jejichž výše roste v závislosti na koupeném objemu, neporušuje článek 82 ES, ledaže kritéria a podmínky poskytnutí slev ukazují, že systém není založen na hospodářsky odůvodněné protihodnotě, ale jako v případě věrnostních a cílových slev má bránit tomu, aby se zákazníci zásobovali u soutěžících výrobců (rozsudky Hoffmann-La Roche v. Komise, bod 216 výše, bod 90, a Michelin v. Komise, bod 295 výše, bod 59).

300 Pro určení případné zneužívající povahy systému množstevních slev je tedy třeba posoudit veškeré okolnosti, a zejména kritéria a podmínky poskytování slev, a přezkoumat, zda slevy tím, že poskytují výhodu, která není založena na žádném hospodářském plnění, které by ji odůvodnilo, směřují k tomu, aby byla kupujícímu odebrána nebo omezena možnost vybrat si své zdroje zásobování, aby bylo zabráněno přístupu soutěžitelů na trh, aby byly uplatňovány rozdílné podmínky vůči obchodním partnerům při plnění stejné povahy nebo aby bylo posíleno dominantní postavení narušenou hospodářskou soutěží (rozsudky Hoffmann-La Roche v. Komise, bod 216 výše, bod 90, a Michelin v. Komise, bod 295 výše, bod 60).

301 V projednávané věci Komise v bodech 139 až 141 napadeného rozhodnutí uvedla toto:

„(139) Pokud se uváží povaha samotného systému a znění interních dokumentů [žalobkyně], je zjevné, že slevy z limitního objemu měly za cíl vyloučení účinné hospodářské soutěže těmito prostředky:

– vybízením zákazníků ke kupování limitnímu objemu u [žalobkyně], který by si mohli obstarat u druhého poskytovatele,

– minimalizováním nebo neutralizací konkurenčního dopadu společnosti General Chemical při zachování její přítomnosti na trhu, pokud jde o cenu, množství a zákazníky, v mezích zajišťujících udržení účinného monopolu [žalobkyně],

– vyloučením společnosti Brenntag z trhu nebo alespoň omezením jejího konkurenčního účinku na minimum,

– omezením na minimum rizika, že by se zákazníci obrátili k jiným zásobovacím zdrojům (jiným výrobcům, obchodníkům nebo jiným výrobcům ve Společenství),

– zachováním nebo posílením *quasi* monopolu [žalobkyně] na [relevantním] trhu.

(140) Podstatné rozdíly ‚prahových' objemů, od kterých byla sleva použitelná pro každého zákazníka ukazují, že systém slev z limitního objemu a cenových výhod, které nabízel, závisel nikoli na nákladových rozdílech pro [žalobkyni] z důvodu dodaných množství, nýbrž na nákupu zákazníkem svého limitního objemu u [žalobkyně].

(141) K tomu, aby se na taková jednání vztahoval článek 82 [ES], není nezbytné, aby byl zákazník právně donucen nebo aby se výslovně zavázal zásobovat se výlučně u dominantního podniku. Stačí, aby předmětem nebo účinkem nabízených podnětů bylo vázat zákazníky na dominantního výrobce." *(neoficiální překlad)*

302 Mimoto v bodech 61 až 82 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise rovněž odkazuje na mnohé dokumenty týkající se slev z limitního objemu, podle kterých žalobkyně zamýšlela vyloučit soutěžitele z trhu.

303 Rovněž je třeba uvést, že žalobkyně nezpochybňuje existenci a obsah dokumentů uplatněných Komisí v napadeném rozhodnutí. Z těchto dokumentů vyplývá, že slevy poskytnuté žalobkyní neodrážely nárůst efektivnosti a úspory z rozsahu. Na rozdíl od

množstevní slevy spjaté pouze s objemem nákupů, měly tyto slevy za cíl bránit zásobování zákazníků u konkurenčních výrobců.

304 Mimoto žádný z argumentů žalobkyně směřující k prokázání toho, že slevy z limitního objemu nebyly v rozporu s článkem 82 ES, nemůže zpochybnit závěry Komise.

305 Zaprvé žalobkyně uvádí, že slevy z limitního objemu byly zavedeny na žádost zákazníků. Takový argument je však neúčinný. Z ustálené judikatury totiž vyplývá, že pro podnik nacházející se v dominantním postavení na trhu je skutečnost vázat kupující – byť na jejich žádost – povinností nebo slibem zásobit se celkově nebo pro podstatnou část jejich potřeb výhradně u uvedeného podniku, zneužitím dominantního postavení ve smyslu článku 82 ES, bez ohledu na to, zda je předmětná povinnost stanovena bez dalších podmínek nebo je její protihodnotou poskytnutí slevy (rozsudek Hoffmann-Laroche v. Komise, bod 216 výše, bod 89).

306 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že jejím cílem bylo zachování dostatečného personálního vybavení jejích výrobních kapacit s cílem zabránit uzavření továren. V tomto ohledu stačí konstatovat, že vůle zachovat nebo zvýšit své výrobní kapacity není objektivním odůvodněním umožňujícím podniku vyhnout se uplatnění článku 82 ES.

307 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že její systém byl transparentní na rozdíl od situace zkoumané ve věci, ve které byl vydán rozsudek Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin v. Komise, bod 288 výše. Je však třeba uvést, že Komise žalobkyni nevytýká netransparentní povahu jejích slev z limitního objemu. Každopádně je podle judikatury systém

věrnostních slev v rozporu s článkem 82 ES, ať již je, či není transparentní (rozsudek Michelin v. Komise, bod 295 výše, bod 111).

308 Začtvrté žalobkyně uvádí, že se její slevy z limitního objemu týkají pouze 8 % jejího celkového prodeje uhličitanu sodného. V tomto ohledu je však třeba připomenout, že co se týče účinku, o kterém hovoří judikatura uvedená v bodě 295 výše, ten se nezbytně netýká konkrétního účinku oznámeného zneužívajícího jednání. Pro účely prokázání porušení článku 82 ES stačí prokázat, že zneužívající jednání podniku v dominantním postavení směřuje k omezení hospodářské soutěže nebo jinými slovy, že jednání má nebo může mít takový účinek (rozsudek Michelin v. Komise, bod 295 výše, bod 239). Je třeba dodat, že v každém případě 8 % celkového prodeje uhličitanu sodného nemůže být považováno za zanedbatelné množství uvedeného prodeje.

309 Zapáté žalobkyně uvádí, že slevy z limitního objemu nebyly diskriminační. Takový argument musí být rovněž zamítnut. Jednak totiž Komise žalobkyni nevytýká diskriminační povahu jejích slev z limitního objemu a jednak, i kdyby uvedené slevy nebyly diskriminační, nic to nemění na tom, že žalobkyně nezpochybňuje existenci a obsah dokumentů uplatněných Komisí v napadeném rozhodnutí, z nichž vyplývá, že tyto slevy nebyly odůvodněny hospodářsky odůvodněnou povahou protiplnění a směřovaly k zabránění zásobování zákazníků u konkurenčních výrobců. Jelikož mají takové slevy účinek uzavření, jsou v rozporu s článkem 82 ES, pokud jsou používány podnikem v dominantním postavení (viz bod 297 výše).

310 Zašesté žalobkyně uvádí, že její ujednání v oblasti slev nebyla uzavírána na dobu neurčitou. Avšak i za předpokladu, že by ujednání byla uzavřena na krátkou dobu,

neumožňuje to prokázat, že tato ujednání neměla za následek vyloučení hospodářské soutěže.

311 Závěrem je třeba konstatovat, že žalobkyně neprokázala, že se Komise dopustila pochybení, když došla k závěru, že systém slev uplatňovaný žalobkyní měl za cíl vyloučení účinné hospodářské soutěže.

312 Ze všeho, co bylo uvedeno výše, vyplývá, že první část pátého žalobního důvodu musí být zamítnuta.

K druhé části, týkající se klauzulí o výlučném zásobování a omezení nákupů u soutěžitelů

– Argumenty účastnic řízení

313 Žalobkyně zpochybňuje, že se její ujednání v oblasti cen rovnají doložce výhradnosti. Žalobkyně uvádí, že Komise téměř tvrdí, že skutečnost, že se dominantní poskytovatel snaží získat veškeré objednávky zákazníka nebo jejich podstatnou část nebo pokrýt veškeré jejich potřeby nebo část z nich, představuje zneužívající jednání. Takové tvrzení se však podle žalobkyně rovná tvrzení, že s ohledem na její podíl na trhu neměla právo konkurovat na trhu za účelem získání objednávek. V tomto smyslu však neexistuje žádná judikatura a toto tvrzení je neslučitelné s „filosofií pravidel hospodářské soutěže“.

314 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

– Závěry Tribunálu

315 Z ustálené judikatury vyplývá, že pro podnik nacházející se v dominantním postavení na trhu je skutečnost vázat kupující – byť na jejich žádost – povinností nebo slibem zásobit se celkově nebo pro podstatnou část jejich potřeb výhradně u uvedeného podniku zneužitím dominantního postavení ve smyslu článku 82 ES bez ohledu na to, zda je předmětná povinnost stanovena bez dalších podmínek nebo je její protihodnotou poskytnutí slevy. Totéž platí, jestliže uvedený podnik – aniž váže kupující formální povinností – používá na základě dohod uzavřených s těmito kupujícími nebo jednostranně systém věrnostních slev, tj. slev podmíněných tím, že se zákazník zásobí celkově nebo pro podstatnou část svých potřeb – bez ohledu na to, je-li objem jeho nákupů vysoký nebo nízký – výhradně u podniku s dominantním postavením (rozsudek Hoffmann-Laroche v. Komise, bod 216 výše, bod 89). Závazky výhradního zásobování této povahy, ať již jejich protihodnotou jsou, či nejsou slevy nebo poskytování věrnostních slev, které mají odběratele přimět k výlučnému odběru u podniku s dominantním postavením, jsou totiž neslučitelné s cílem nenarušené hospodářské soutěže na společném trhu, protože nespočívají na hospodářském plnění odůvodňujícím tuto povinnost nebo tuto výhodu, ale směřují k tomu, aby kupujícímu byla odebrána nebo omezena možnost výběru, pokud jde o zdroje zásobování a znemožnění přístupu na trh ostatním výrobcům (rozsudek Hoffmann-Laroche v. Komise, bod 216 výše, bod 90).

316 Pokud jde o klauzule o výhradním zásobování, Komise v projednávané věci v napadeném rozhodnutí uvádí zejména následující:

„(144) Možné protisoutěžní účinky klauzulí týkajících se množství v dohodách [žalobkyně] o dodávkách musejí být posuzovány ve světle deklarované politiky [žalobkyně] vůči společnostem General Chemical a Brenntag. Jak ukazují dokumenty získané [u žalobkyně], snažila se tato společnost úplně nevyloučit všechny konkurenty. Bylo jejím zájmem, aby General Chemical alespoň zůstala ‚přítomna' na [relevantním] trhu – přísně kontrolovaná jak na poli cen, tak na poli množství – která odpovídá potřebě většiny velkých zákazníků druhého poskytovatele, aniž fakticky představuje skutečnou konkurenční hrozbu pro *quasi* monopolní postavení [žalobkyně].

(145) Úsilím o určení celkové potřeby každého velkého zákazníka mohla [žalobkyně] strukturovat svůj systém slev z nadlimitního objemu způsobem vylučujícím nebo na minimum omezujícím přítomnost konkurentů. V mnoha případech obdržela od zákazníka ujištění, že omezí své nákupy u konkurence nebo je omezí na určené množství. V případě společnosti Beatson Clarke bylo výslovně stanoveno, že se zákazník bude [u žalobkyně] zásobovat ve výši své celkové potřeby.

(146) Takové dohody podstatně omezují smluvní svobodu zákazníka, brání příchodu soutěžitelů na trh a rovnají se doložce výhradnosti.

(147) Dohody uzavřené [žalobkyní] s těmito velkými zákazníky znamenaly, že tito byli vázáni pro svou téměř celkovou potřebu (a nejméně v jednom případě pro celkovou potřebu), zatímco konkurenční účinek ostatních poskytovatelů byl omezen na minimum." (*neoficiální překlad*)

317 V bodech 83 až 114 odůvodnění Komise rovněž uvedla mnohé dokumenty týkající se společností Pilkington, Rockware, CWS, Redfearn a Beatson Clarke.

318 Je třeba mít za to, že tyto dokumenty prokazují, že si žalobkyně přála omezit nákupy svých zákazníků u konkurentů.

319 Pokud jde o společnost Beatson Clarke, Komise uvedla přímé důkazy umožňující prokázat, že tato společnost uzavřela dohodu s žalobkyní o vyloučení účinné hospodářské soutěže, na jejímž základě měla povinnost zásobovat se každý rok pro svou celkovou potřebu u žalobkyně.

320 V žalobě žalobkyně existenci této dohody nepopírá. Dokonce připouští, že „jak bylo vyjádřeno v jejích dopisech, mohlo by být takové ustanovení označeno za věrnostní slevu". Podle žalobkyně dohoda se společností Beatson Clarke měla za cíl podpořit nerentabilní vývozy. Takový argument však nemůže zpochybnit konstatování Komise, podle kterého existoval závazek výhradního zásobování.

321 Stejně tak, pokud jde o společnost Redfearn, Komise zejména konstatovala, že „dohoda pro rok 1987 stanovila, že Redfearn u [žalobkyně] zakoupí nejméně 45 000 tun ze své odhadované celkové spotřeby 47 500 tun (tedy přibližně 95 % své potřeby) a že

[žalobkyně] k tomu připojila podnět kupovat u ní veškerý limitní objem ve formě slevy 10 [liber šterlinků (GBP)]“. Žalobkyně nezpochybňuje existenci tohoto závazku společnosti Redfearn zásobovat se pro značnou část její potřeby výlučně u ní.

322 Je tedy třeba dojít k závěru, že Komise měla správně za to, že žalobkyně uzavřela dohody o zásobování, které jsou v rozporu s článkem 82 ES, aniž je třeba zkoumat veškeré dokumenty, na kterých Komise založila napadené rozhodnutí.

323 V důsledku toho je třeba zamítnout druhou část pátého žalobního důvodu.

K třetí části, týkající se jiných finančních podnětů

– Argumenty účastnic řízení

324 Žalobkyně tvrdí, že jiné finanční podněty byly obecně nabízeny na žádost zákazníka, aby mu umožnily rozvinout vývozy, které by jinak nebyly rentabilní, nebo udržet část trhu, kterou držel, nebo čelit levnému dováženému zboží. Taková ujednání údajně neměla za cíl ani účinek zavázání zákazníků.

325 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

– Závěry Tribunálu

326 V bodech 148 až 150 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla toto:

„(148) Ve svých vztazích se společností Beatson Clarke, [žalobkyně] rovněž uvedla, že„pomocná opatření' která se pojila se slevou na nadlimitní objem, podléhala jejímu souhlasu zásobovat se na 100 % u [žalobkyně], podmínce, která byla potvrzena písemně. Tento zvláštní ‚podnět' měl za cíl a účinek posílení postavení [žalobkyně] vůči zákazníkovi a vyloučení konkurence.

(149) Všechna opatření uvedená v bodech 139 až 147 měla za cíl vyloučit nebo omezit možnost, aby jiní výrobci nebo poskytovatelé uhličitanu sodného mohli [žalobkyni] konkurovat. Musí na ně být pohlíženo ve světle jasně projevené strategie [žalobkyně] udržet *quasi* monopol (avšak nikoli 100 %) na [relevantním] trhu. Tato opatření tudíž konsolidovala dominantní postavení [žalobkyně] způsobem neslučitelným s pojmem ‚hospodářská soutěž' vlastním článku 82 [ES].

(150) Slevy neodrážely případné odchylky nákladů založené na dodaném objemu. Byly diktovány vůlí pokrýt veškeré potřeby zákazníka nebo jejich co možná

nejvyšší procento. Systém slev na nadlimitní objem také vykazoval značné obměny od jednoho zákazníka k druhému, pokud jde o objem, podle něhož byl uplatňován. Mimoto existovaly rozdíly, pokud jde o částku samotné slevy na tunu, jelikož se sleva pohybovala od 6 GBP za tunu do 30 GBP nebo více." *(neoficiální překlad)*

327 V tomto ohledu je třeba uvést, že žalobkyně nezpochybňuje existenci finančních podnětů nabízených jejím zákazníkům.

328 Jak bylo uvedeno v bodě 305 výše, skutečnost, že finanční podněty byly zákazníkům nabízeny na jejich žádost, že tato opatření mají za cíl pomoci jim ve vývozu, udržet část trhu, kterou drželi nebo čelit levnému dováženému zboží a že taková opatření jsou transparentní, nejsou relevantními skutečnostmi v rámci posouzení jejich legality vzhledem k článku 82 ES. Pokud jde o argument, podle kterého cílem a účinkem ujednání nebylo zavázat zákazníky, nemůže být přijat, jelikož vyplývá zejména z výše uvedených bodů odůvodnění napadeného rozhodnutí, že žalobkyně uvedla, alespoň co se týče jednoho zákazníka, že pomocná opatření, která se pojila se slevou na nadlimitní objem, podléhala jeho závazku zásobovat se na 100 % u žalobkyně. Stejně jako slevy z limitního objemu, směřovala tak uvedená ujednání, alespoň pokud jde o některá z nich, k zabránění zásobování zákazníků u konkurenčních výrobců.

329 Z toho plyne, že je třeba zamítnout třetí část pátého žalobního důvodu, a v důsledku toho zamítnout pátý žalobní důvod v plném rozsahu.

K šestému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neovlivnění obchodu mezi členskými státy

Argumenty účastnic řízení

330 Žalobkyně uvádí, že potíže, které Komise měla s prokázáním ovlivnění obchodu mezi členskými státy, vyplývají z její krátké a rozporuplné analýzy této otázky. Tvrdí, že tato analýza již byla kritizována Tribunálem v bodě 63 rozsudku ICI II, bod 16 výše. Krom toho Komise do napadeného rozhodnutí nepřevzala důležitou skutečnost, která byla obsažena v oznámení námitek, totiž skutečnost, že politika stanovování cen žalobkyně měla vliv na obchod uvnitř Společenství.

331 Stejně tak Komise podle žalobkyně nevysvětluje fenomén „přísného uzavření vnitrostátních trhů ve Společenství" uvedený v bodě 152 odůvodnění napadeného rozhodnutí a neprokazuje spojitost mezi uvedeným uzavřením a tvrzeným zneužitím. Poté, co v okamžiku přijetí rozhodnutí 91/300 měla Komise za to, že uzavření trhů bylo zapříčiněno jednáními ve vzájemné shodě mezi žalobkyní a společností Solvay, nepřevzala Komise své tvrzení o „přísném uzavření" do napadeného rozhodnutí. Krom toho žalobkyně uvádí, že Komise nepopírá vysvětlení uzavření trhů, které předložila a které je založeno na podrobné a nezpochybněné hospodářské analýze. Podle žalobkyně je předložené vysvětlení potvrzeno vlastními závěry Komise v antidumpingových řízeních.

332 Mimoto tvrzení Komise, podle kterého žalobkyně chtěla, aby General Chemical zůstala na relevantním trhu, je, jak uvádí žalobkyně, „nelogické" a „nepotvrzeno"

důkazy. Komise totiž nepředložila hospodářskou analýzu na podporu tohoto tvrzení. Mimoto toto tvrzení je podle žalobkyně v rozporu s vlastními závěry Komise v rozhodnutí Komise 91/301/EHS ze dne 19. prosince 1990 v řízení podle čl. [81 odst. 1 ES] (IV/33.016 – ANSAC) (Úř. věst. 1991, L 152, s. 54, dále jen „rozhodnutí ANSAC"). Komise se navíc nesnaží podpořit své tvrzení, podle kterého by v případě nepřítomnosti společnosti General Chemical byli spotřebitelé podníceni hledat jiné zdroje zásobování, možná lepší trh, v kontinentální západní Evropě. V tomto ohledu žalobkyně odkazuje na nařízení Komise (ES) č. 823/95 ze dne 10. dubna 1995 o uložení prozatímního antidumpingového cla z dovozu uhličitanu sodného pocházejícího ze Spojených států amerických (Úř. věst. 1995, L 83, s. 8), podle kterého po dobu tří a půl let po ukončení údajných zneužívajících jednání nedošlo k žádné změně struktury obchodu mezi Spojeným královstvím a kontinentální Evropou.

333 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

Závěry Tribunálu

334 Podle ustálené judikatury výklad a uplatnění podmínky týkající se účinků na obchod mezi členskými státy, která je obsažena v článcích 81 ES a 82 ES, musí vycházet ze skutečnosti, že jejím cílem je vymezit v oblasti právní úpravy hospodářské soutěže hranici mezi působností práva Společenství a působností práva členských států. Do působnosti práva Společenství tak spadá každá kartelová dohoda a každé jednání, které mohou narušit svobodu obchodu mezi členskými státy takovým způsobem, jaký může narušit uskutečnění cílů jednotného trhu mezi členskými státy, zejména oddělováním vnitrostátních trhů nebo změnou struktury hospodářské soutěže na

společném trhu (rozsudky ze dne 31. května 1979, Hugin Kassaregister a Hugin Cash Registers v. Komise, 22/78, Recueil, s. 1869, bod 17, a ze dne 25. ledna 2007, Dalmine v. Komise, C-407/04, Sb. rozh. s. I-829, bod 89).

335 Aby rozhodnutí, dohoda nebo jednání mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy, musí na základě souhrnu skutkových a právních okolností umožnit předpokládat s dostatečnou pravděpodobností, že mohou přímo, nebo nepřímo, skutečně, nebo potenciálně ovlivnit obchod mezi členskými státy, a to tak že se lze obávat, že by mohly být překážkou uskutečňování jednotného trhu mezi členskými státy. Krom toho je třeba, aby tento vliv nebyl zanedbatelný (rozsudky ze dne 28. dubna 1998, Javico, C-306/96, Recueil, s. I-1983, bod 16; ze dne 21. ledna 1999, Bagnasco a další, C-215/96 a C-216/96, Recueil, s. I-135, bod 47, a Dalmine v. Komise, bod 334 výše, bod 90). V tomto ohledu, jak bylo uvedeno v bodě 308 výše, 8 % celkového prodeje uhličitanu sodného nemůže být považováno za zanedbatelné množství uvedeného prodeje.

336 V projednávané věci je třeba uvést, že se Komise právně dostačujícím způsobem domnívala, že jednání vytýkaná žalobkyni mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy.

337 Na jedné straně slevy z limitního objemu mají vylučující účinek, jelikož věrnostní sleva, která je poskytnuta jako protihodnota za závazek zákazníka, že se bude zásobovat výhradně nebo téměř výhradně u podniku v dominantním postavení, má totiž prostřednictvím poskytnutí finančních výhod zabránit tomu, aby se zákazníci zásobovali u konkurenčních výrobců (rozsudek Michelin v. Komise, bod 295 výše, bod 56; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Suiker Unie a další v. Komise, bod 296 výše, bod 518). Zabraňováním přístupu na trh konkurentům mohlo mít jednání žalobkyně dopady na obchodní toky a hospodářskou soutěž na společném trhu (viz v tomto

smyslu rozsudek Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin v. Komise, bod 288 výše, bod 103).

338 Na druhé straně Komise odkazuje na strategický dokument žalobkyně ze dne 28. června 1985, podle kterého žalobkyně zamýšlí zabránit všem dovozům hustého uhličitanu sodného do Spojeného království nebo je omezit, s výjimkou dovozů společnosti General Chemical [původně Allied] (body 66 až 70 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Podle této zprávy žalobkyně, uvedené v bodě 70 napadeného rozhodnutí, totiž:

„Strategií je nadále uplatňovat ceny, které jsou ve všech případech konkurenceschopnými pro dosažení základního objemu [žalobkyně], jakož i nabízet podmínky pro nadlimitní objem jdoucí až k 15 GBP za tunu pro získání dodatečného objemu od společnosti Allied. Cílem je udržet postavení společnosti Allied na méně než 30 000 tunách ročně. Naším záměrem je nepřinutit společnost Allied, aby se stáhla z trhu, jelikož to by sklářský průmysl nutilo hledat zdroje zásobování buď v kontinentální západní Evropě, nebo ve východní Evropě." *(neoficiální překlad)*

339 Ve svých písemnostech žalobkyně nezpochybňuje ani existenci, ani obsah této strategické zprávy. Sama žalobkyně tudíž uznává, že její jednání, alespoň potenciálně, způsobila obchodní toky odlišné od těch, které by vznikly na trhu otevřeném hospodářské soutěži. V této otázce je třeba uvést, že kritérium uvedené v bodě 335 výše, podle kterého vliv na obchod mezi členskými státy nesmí být zanedbatelný, je v projednávané věci splněno.

340 Žádný argument žalobkyně nemůže zpochybnit závěr, podle kterého jednání, která jsou jí vytýkána, mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy.

341 Zaprvé žalobkyně uvádí, že v rozsudku ICI II, bod 16 výše, Tribunál kritizoval analýzu Komise týkající se ovlivnění obchodu mezi členskými státy. Z bodu 63 uvedeného rozsudku však vyplývá, že nejednoznačnost zmíněná Tribunálem se týkala pouze skutečnosti, že Komise konstatovala, že opatření přijatá žalobkyní ovlivňují obchod mezi státy, namísto konstatování, že ho mohou ovlivnit. Navíc Tribunál nezpochybnil skutečnost, že v této věci opatření zavedená žalobkyní mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy.

342 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že Komise v napadeném rozhodnutí neuvedla důležitý poznatek, který byl obsažen v oznámení námitek, totiž že její politika stanovování cen měla účinek na obchod uvnitř Společenství. V tomto ohledu je však třeba uvést, že se přezkum Tribunálu netýká části oznámení námitek, která nebyla převzata do napadeného rozhodnutí. Tribunál musí pouze zkoumat, zda napadené rozhodnutí ve své části věnované ovlivnění obchodu dodržuje článek 82 ES, jak je vykládán judikaturou.

343 Zatřetí žalobkyně vytýká Komisi, že nevysvětlila fenomén „přísného uzavření vnitrostátních trhů ve Společenství“ a vazbu mezi uzavřením a tvrzeným zneužitím. Podle žalobkyně bylo rozhodnutí 91/300 založeno na konstatování, ze strany Komise, uzavření trhů vyplývajícího z jednání ve vzájemné shodě existujících mezi žalobkyní a společností Solvay, které byly předmětem rozhodnutí 91/297, které bylo poté zrušeno Tribunálem. Bez ohledu na otázku, zda Komise měla povinnost v napadeném rozhodnutí uvést příčiny uzavření trhů, je však třeba uvést, že na jedné straně žalobkyně nezpochybňuje, že toto uzavření existovalo, a na straně druhé skutečnosti obsažené v napadeném rozhodnutí odůvodňují domněnku, že slevy z limitního objemu používané žalobkyní mohly svým vylučujícím účinkem ovlivnit obchod mezi členskými státy.

344 Začtvrté žalobkyně zpochybňuje tvrzení Komise, podle kterého chtěla, aby General Chemical zůstala na relevantním trhu. V tomto ohledu odkazuje na rozhodnutí ANSAC, přijaté téhož dne jako rozhodnutí 91/300. Žalobkyně však nedokazuje, že rozhodnutí ANSAC odporuje rozhodnutí 91/300. Úsek rozhodnutí ANSAC citovaný žalobkyní v žalobě je totiž obsažen v návrhových žádáních společnosti ANSAC a nespadá do posouzení Komise, která ostatně uvedeným žádáním nevyhověla.

345 Zapáté se žalobkyně dovolává nařízení č. 823/95, jehož bod 45 odůvodnění uvádí toto:

„Mezi rokem 1990 a obdobím šetření se obchod s uhličitanem sodným vyrobeným ve Společenství zvýšil pouze slabě. Odpovídající postavení jednotlivých hospodářských subjektů Společenství na vnitrostátních trzích se téměř nezměnilo. Konkrétněji prakticky nedošlo k žádné změně struktury obchodu mezi Spojeným královstvím a kontinentální Evropou." *(neoficiální překlad)*

346 Avšak skutečnost, že obchod mezi Spojeným královstvím a kontinentální Evropou nebyl změněn po datu považovaném za ukončení protiprávních jednání, nemůže stačit k domněnce, že jednání vytýkaná žalobkyni nemohla ovlivnit obchod mezi členskými státy.

347 Ze všeho, co bylo uvedeno výše, vyplývá, že je třeba zamítnout šestý žalobní důvod, a v důsledku toho zamítnout návrhová žádání směřující ke zrušení napadeného rozhodnutí.

2. *K návrhovým žádáním směřujícím ke zrušení nebo snížení pokuty*

348 Úvodem žalobkyně zdůrazňuje, že její návrhová žádání směřující ke zrušení nebo snížení pokuty nesmějí být vykládána jako jakékoli uznání porušení článku 82 ES a že jsou uplatněna podpůrně.

349 Žalobkyně na podporu svých návrhových žádání směřujících ke zrušení nebo snížení pokuty v podstatě vznáší čtyři žalobní důvody. Vycházejí zaprvé z běhu času, zadruhé z nesprávného posouzení závažnosti protiprávního jednání, zatřetí z nesprávného posouzení doby trvání protiprávního jednání a začtvrté z polehčujících okolností.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z běhu času

Argumenty účastnic řízení

350 Žalobkyně uvádí, že i když Komise byla kompetentní uložit jí pokutu, měl by Tribunál v projednávané věci v rámci výkonu své neomezené soudní pravomoci pokutu zrušit.

351 Žalobkyně nejprve uplatňuje dobu, která uplynula mezi přijetím rozhodnutí 91/300 a přijetím napadeného rozhodnutí.

352 Žalobkyně poté zdůrazňuje, že Komise správně „nevyjádřila“ odůvodnění pokuty a nezohlednila změny relevantních okolností, ke kterým došlo od přijetí rozhodnutí 91/300. Podle žalobkyně není jasné, že sbor komisařů o těchto změnách věděl na schůzce, během níž bylo údajně přijato napadené rozhodnutí.

353 Komise popírá argumenty předložené žalobkyní.

Závěry Tribunálu

354 Ze zkoumání dokumentů předložených žalobkyní v rámci prvního a druhého žalobního důvodu uplatněných na podporu návrhových žádání směřujících ke zrušení napadeného rozhodnutí v plném rozsahu vyplývá, že Komise přijala napadené rozhodnutí v souladu s nařízením č. 2988/74, jakož i zásadou přiměřené lhůty. Komisi tak nemůže být vytýkáno, že zpozdila přijetí napadeného rozhodnutí. Krom toho z judikatury vyplývá, že při stanovování výše pokut za protiprávní jednání porušující právo hospodářské soutěže musí Komise vzít v úvahu nejen závažnost protiprávního jednání a zvláštní okolnosti případu, ale i kontext, v němž k protiprávnímu jednání došlo, a dbát na to, aby její konání mělo odrazující účinek, zejména pokud jde o protiprávní jednání, která zvláště ohrožují dosažení cílů Společenství (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. června 1983, Musique diffusion française a další v. Komise, 100/80 až

103/80, Recueil, s. 1825, bod 106, a rozsudek Tribunálu ze dne 5. dubna 2006, Degussa v. Komise, T-279/02, Sb. rozh. s. II-897, bod 272).

355 Není tudíž třeba zrušit pokutu uloženou žalobkyni z důvodu doby, která uplynula mezi přijetím rozhodnutí 91/300 a přijetím napadeného rozhodnutí.

356 První žalobní důvod tak musí být zamítnut.

K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného posouzení závažnosti protiprávního jednání

Argumenty účastnic řízení

357 Žalobkyně uvádí, že částka pokuty uložené rozhodnutím 91/300 byla zjevně nadměrná. Dále uvádí, že žádný systém stanovení cen podobný jejímu systému nebyl dříve předmětem „relevantního rozhodnutí" Komise nebo soudů Společenství. Komise se tak podle ní dopustila zásadního omylu tím, že se domnívala, že tvrzené protiprávní jednání bylo „zvlášť závažné". Žalobkyně rovněž tvrdí, že pro určení částky pokuty Komise rovněž měla v roce 1990 zohlednit pokutu uloženou z důvodu údajného porušení článku 81 ES. Podle žalobkyně k protiprávním jednáním přistoupila tak, jako by byla zcela odlišná, ačkoli se jednalo o překrývání účinků na hospodářskou soutěž a na obchod uvnitř Společenství, což vedlo k dvojímu uplatnění a nadměrným pokutám.

358 Krom toho Komise podle žalobkyně v napadeném rozhodnutí neodkazuje na Pokyny o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3; Zvl. vyd. 08/01, s. 171, dále jen „pokyny o metodě stanovování pokut“). V napadeném rozhodnutí jsou však obsažena konstatování neslučitelná s pokyny o metodě stanovování pokut, zejména pokud jde o skutečnost, že pouze opakovaná protiprávní jednání stejného druhu mají být považována za přitěžující okolnosti.

359 Krom toho žalobkyně uvádí, že Komise v napadeném rozhodnutí nezohlednila skutečnost, že během období po přijetí rozhodnutí 91/300, jí nebyla uložena žádná sankce na základě článků 81 ES a 82 ES.

360 Konečně žalobkyně tvrdí, že vynaložila 171 729,93 GBP na zřízení záruk, pokud jde o pokutu uloženou v rozhodnutí 91/300, a 120 200 GBP, pokud jde o pokutu uloženou v rozhodnutí 91/297, dvou rozhodnutí, která byla zrušena Tribunálem. Podle žalobkyně Komise měla tyto částky zohlednit při stanovování částky pokuty v projednávané věci. Krom toho žalobkyně tvrdí, že musela nést interní nenahraditelné náklady v důsledku jednání, která učinila k prokázání toho, že rozhodnutí 91/300 je protiprávní, a z důvodu nadbytečného a bezpředmětného kasačního opravného prostředku podaného Komisí. Každopádně by podle žalobkyně měla být pokuta snížena v souladu s rozsudkem Baustahlgewebe v. Komise, bod 115 výše, z důvodu nadměrné doby, která uplynula mezi zahájením šetření v dubnu 1989 a přijetím napadeného rozhodnutí.

361 Komise odpovídá, že odkaz na rozhodnutí 91/297 je „irelevantní“, jelikož toto rozhodnutí bylo zrušeno, a v tomto ohledu nepřijala nové rozhodnutí. Krom toho, i kdyby se pokuta uložená v rozhodnutí 91/300 rovnala danému procentu obratu žalobkyně pro uhličitan sodný během konkrétního účetního roku, není to údajně relevantní, jelikož pokuta byla uložena pro potrestání protiprávního jednání, ke kterému docházelo po několik let. Komise připomíná, že obrat uvedený nařízením č. 17 je světový obrat pro

všechny výrobky a že deset milionů ecu představuje extremně nízké procento celkového obratu žalobkyně.

362 Pokud jde dále o argument žalobkyně, podle kterého se Komise neřídila pokyny o metodě stanovování pokut, Komise poznamenává, že žalobkyně netvrdí, že měla tyto pokyny uplatnit. V tomto ohledu Komise uvádí, že i kdyby byly uplatněny nové ukazatele pokut uvedené v pokynech o metodě stanovování pokut, vedlo by to k vysoké pokutě za protiprávní jednání tak závažné, jako je protiprávní jednání, kterého se dopustila žalobkyně. Podle Komise každopádně neexistuje žádná nesoudržnost mezi napadeným rozhodnutím a pokyny o metodě stanovování pokut. Je totiž jasné, že seznam obsažený v bodě 2 pokynů o metodě stanovování pokut je „dán pouze jako příklad".

363 Skutečnost, že žádné protiprávní jednání nebylo žalobkyni vytýkáno od roku 1990 nemůže být relevantní pro určení částky pokuty, pokud jde o porušení, jehož se dopustila před tímto datem. Stejně tak náklady na zřízení záruk v důsledku přijetí rozhodnutí 91/300 nemohou být zohledněny pro určení pokuty v napadeném rozhodnutí.

Závěry Tribunálu

364 Zaprvé žalobkyně kritizuje posouzení Komise, pokud jde o částku pokuty, která jí byla uložena v rozhodnutí 91/300. Jelikož však uvedené rozhodnutí bylo zrušeno

Tribunálem a projednávaný spor se týká pouze návrhu na zrušení napadeného rozhodnutí a podpůrně návrhu na zrušení nebo snížení pokuty uložené v napadeném rozhodnutí, není třeba zkoumat argumenty žalobkyně týkající se pokuty uložené v rozhodnutí 91/300 uvedené zejména v bodě 357 výše.

365 Zadruhé je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury, disponuje-li Komise za účelem stanovení částky každé pokuty posuzovací pravomocí, aniž musí používat přesný matematický vzorec, má Tribunál nicméně podle článku 17 nařízení č. 17 neomezenou pravomoc ve smyslu článku 229 ES rozhodovat o žalobách podaných proti rozhodnutím, jimiž Komise stanovila pokutu, a v důsledku toho může uloženou pokutu zrušit, snížit nebo zvýšit (rozsudky Tribunálu ze dne 29. dubna 2004, Tokai Carbon a další v. Komise, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Recueil, s. II-1181, bod 165, a ze dne 13. prosince 2006, FNCBV a další v. Komise, T-217/03 a T-245/03, Sb. rozh. s. II-4987, bod 358).

366 Pokud jde o použití pokynů o metodě stanovování pokut, je třeba připomenout, že jelikož rozhodnutí 91/300 bylo zrušeno pro vadu řízení, měla Komise právo přijmout nové rozhodnutí, aniž zahájila nové správní řízení.

367 Vzhledem k tomu, že obsah napadeného rozhodnutí je téměř totožný s obsahem rozhodnutí 91/300 a že obě rozhodnutí jsou založena na stejném odůvodnění, napadené rozhodnutí v rámci stanovení výše pokuty podléhá pravidlům platným v okamžiku přijetí rozhodnutí 91/300.

368 Komise totiž znovu zahájila řízení ve stadiu, ve kterém došlo k vadě řízení, aniž provedla nové posouzení případu ve světle pravidel, která neexistovala v době přijetí prvního rozhodnutí. Přijetí nového rozhodnutí přitom z povahy věci vylučuje použití pokynů o metodě stanovování pokut vydaných po prvním přijetí.

369 V důsledku toho nelze pokyny o metodě pro stanovování pokut v projednávaném případě použít.

370 Zatřetí je třeba uvést, že Komise měla za to, že protiprávní jednání vytýkaná žalobkyni byla „zvlášť závažná“ (bod 156 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

371 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury musí být výše pokut odstupňována v závislosti na okolnostech porušení a závažnosti protiprávního jednání, přičemž posouzení závažnosti protiprávního jednání pro účely stanovení výše pokuty musí být provedeno zejména s přihlédnutím k povaze omezení hospodářské soutěže (viz rozsudek Tribunálu ze dne 23. února 1994, CB a Europay v. Komise, T-39/92 a T-40/92, Recueil, s. II-49, bod 143 a citovaná judikatura).

372 Komise tak může pro posouzení závažnosti případů porušení pravidel hospodářské soutěže Společenství, kterého se podnik dopustil, za účelem určení přiměřené výše pokuty zohlednit zvláště dlouhou dobu trvání některých protiprávních jednání, počet a rozmanitost protiprávních jednání, které se týkaly všech nebo téměř všech výrobků dotčeného podniku a z nichž některé ovlivnily všechny členské státy, zvláštní závažnost protiprávních jednání plynoucí z úmyslné a koherentní strategie, jejímž cílem bylo různými vylučujícími praktikami vůči soutěžitelům a věrnostní zákaznickou politikou uměle udržet nebo posílit dominantní postavení podniku na trzích, kde hospodářská soutěž byla již omezená, zvláště škodlivé účinky zneužití z hlediska hospodářské soutěže a výhodu získanou podnikem z jeho protiprávních jednání (viz

v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 6. října 1994, Tetra Pak v. Komise, T-83/91, Recueil, s. II-755, body 240 a 241).

373 V projednávané věci je třeba mít za to, že praktiky vytýkané žalobkyni odůvodňují kvalifikaci provedenou Komisí.

374 Tím, že svým zákazníkům poskytla slevy z limitního objemu a uzavřela s nimi věrnostní dohody, žalobkyně závažně narušila hospodářskou soutěž. Jak správně uvádí Komise:

„[Protiprávní jednání, kterých se dopustila žalobkyně], spadala do záměrné politiky směřující ke konsolidaci kontroly vykonávané [žalobkyní] na [relevantním] trhu způsobem zcela odporujícím základním cílům Smlouvy. Mimoto byly konkrétně zaměřeny k omezení nebo ovlivnění činnosti určených soutěžitelů. Uzavřením, po dlouhou dobu, možnosti prodeje vůči všem svým konkurentům [žalobkyně] trvale narušovala strukturu [relevantního] trhu na úkor spotřebitelů." *(neoficiální překlad)*

375 Čistě orientačně je třeba uvést, že pokyny o metodě stanovování pokut, ačkoli nejsou v projednávané věci použitelné, uvádějí, že věrnostní slevy poskytnuté podnikem v dominantním postavení za účelem vyloučení konkurentů z trhu představují „závažné" protiprávní jednání, za které se výchozí částky pro stanovení pokut pohybují od 1 do 20 milionů eur.

376 Začtvrté, co se týče opakování protiprávního jednání, je třeba uvést, že v odpověď na písemnou otázku Tribunálu Komise potvrdila, že výtka uvedená v bodě 159 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle které žalobkyni byly již několikrát uloženy značné pokuty z důvodu koluze v chemickém průmyslu (peroxidy, polypropylen, PVC), představuje přitěžující okolnost.

377 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury musí analýza závažnosti spáchaného protiprávního jednání zohlednit případné opakování protiprávního jednání (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 128 výše, bod 91, a rozsudek Tribunálu ze dne 25. října 2005, Groupe Danone v. Komise, T-38/02, Sb. rozh. s. II-4407, bod 348).

378 Pojem „opakování protiprávního jednání", tak jak je chápán v některých vnitrostátních právních řádech, znamená, že se určitá osoba dopustila nových protiprávních jednání poté, co jí byla uložena sankce za obdobná protiprávní jednání (rozsudek Tribunálu ze dne 11. března 1999, Thyssen Stahl v. Komise, T-141/94, Recueil, s. II-347, bod 617).

379 Pokyny pro stanovování pokut, i když nejsou v projednávaném sporu použitelné, odkazují ve stejném smyslu na „protiprávní jednání stejného typu".

380 Je přitom třeba konstatovat, že tato protiprávní jednání, za která byly žalobkyni několikrát uloženy značné pokuty z důvodu koluze v chemickém průmyslu, se všechna týkají článku 81 ES. Jak totiž upřesnila Komise, jedná se o rozhodnutí Komise 69/243/EHS ze dne 24. července 1969, v řízení podle článku 81 [ES] (IV/26.267 – Barvící látky) (Úř. věst. L 195, s. 11), rozhodnutí Komise 86/398/EHS ze dne 23. dubna 1986, v řízení podle článku 81 [ES] (IV/31.149 – Polypropylen) (Úř. věst. L 230 s. 1), jakož i rozhodnutí Komise 89/190/EHS ze dne 21. prosince 1988, v řízení podle článku 81 [ES] (IV/31.865 – PVC) (Úř. věst. 1989, L 74, s. 1). Nadto jsou praktiky, které byly

předmětem výše uvedených rozhodnutí, velmi odlišné od praktik dotčených v projednávané věci.

381 Komise tedy nesprávně uplatnila vůči žalobkyni přitěžující okolnost, a je tedy třeba změnit napadené rozhodnutí tak, aby výše uložené pokuty byla snížena o 5 %.

382 Zapáté argument žalobkyně, podle kterého žalobkyni nebyla od přijetí rozhodnutí 91/300 uložena žádná sankce pro porušení článků 81 ES a 82 ES, nemůže uspět, jelikož napadené rozhodnutí se týká pouze skutečností před rokem 1990.

383 Zašesté argumenty žalobkyně, podle kterých Komise měla zohlednit jednak náklady vynaložené pro vytvoření záruk, pokud jde o pokutu uloženou v rozhodnutí 91/300 a pokutu uloženou v rozhodnutí 91/297, když stanovila výši pokuty v projednávané věci, a jednak interní nenahraditelné náklady v důsledku kroků, které učinila k prokázání toho, že rozhodnutí 91/300 je protiprávní, a z důvodu nadbytečného a bezpředmětného kasačního opravného prostředku podaného Komisí, musejí být zamítnuty. Z judikatury totiž vyplývá, že při stanovování výše pokuty musí Komise vzít v úvahu nejen závažnost protiprávního jednání a zvláštní okolnosti případu, ale i kontext, v němž k protiprávnímu jednání došlo, a dbát na to, aby její konání mělo odrazující účinek, zejména pokud jde o protiprávní jednání, která zvláště ohrožují dosažení cílů Společenství (rozsudky Musique diffusion française a další v. Komise, bod 354 výše, bod 106, a Degussa v. Komise, bod 354 výše, bod 272). V projednávané věci i za předpokladu, že by žalobkyně vynaložila náklady na vytvoření záruk k zaplacení pokut uložených v rozhodnutích, která byla poté zrušena, a k prokázání toho, že jedno z těchto rozhodnutí bylo protiprávní, nemůže být Komisi vytýkáno, že je nevzala v úvahu, jelikož žalobkyně mohla jejich náhradu požadovat v rámci žaloby na náhradu škody.

384 Zasedmé při zkoumání prvního žalobního důvodu uplatněného žalobkyní zamítl Tribunál výtku vycházející z porušení zásady přiměřené lhůty Komisí. Judikatura vycházející z rozsudku Baustahlgewebe v. Komise, bod 115 výše, která předpokládá konstatování porušení zásady přiměřené lhůty, tudíž nemůže být v projednávané věci uplatněna.

385 V důsledku toho, jelikož Komise nesprávně vůči žalobkyni uplatnila přitěžující okolnost, je třeba změnit napadené rozhodnutí snížením výše pokuty, která jí byla uložena, o 5 %, tedy o částku 500 000 eur.

K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného posouzení doby trvání protiprávního jednání

Argumenty účastnic řízení

386 Pokud jde o skončení protiprávního jednání, žalobkyně uvádí, že závěry Komise jsou rozporuplné a nejsou podepřeny důkazy.

387 V druhém bodě odůvodnění napadeného rozhodnutí je podle žalobkyně totiž uvedeno, že protiprávní jednání trvalo až do „přibližně konce [roku] 1990“. Naproti tomu

je v bodech 160 a 161 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedeno, že protiprávní jednání trvalo „trvalo nejméně do konce [roku] 1989“ a že žalobkyně přestala se slevami na nadlimitní objem od „1. ledna 1990“. Stejně tak v článku 1 napadeného rozhodnutí Komise odkázala na „přinejmenším konec [roku] 1989“ jakožto na okamžik, ve kterém protiprávní jednání skončilo. Žalobkyně rovněž tvrdí, že Komise nepředkládá žádný důkaz o existenci chybného jednání po roce 1989.

388 Pokud jde o počátek protiprávního jednání, žalobkyně uvádí, že Komise nemá žádný důkaz, že protiprávní jednání začalo v roce 1983 nebo prokazující totožnost zákazníků, jimž byly určeny slevy na nadlimitní objem. V oznámení námitek tak Komise jako datum počátku protiprávního jednání uvedla rok 1984. Každopádně žádný z dokumentů uplatněných Komisí nemá datum předcházející dni 1. ledna 1985.

389 Jelikož se zdá, že výše pokuty byla stanovena na základě osmi let, totiž let 1983 až 1990, ačkoli Komise předkládá důkazy pouze pro dobu pěti let, totiž let 1985 až 1989, je podle žalobkyně třeba omezit tuto částku o 35 až 40 %, aniž jsou dotčeny jiné uvedené úvahy.

390 Pokud jde o skončení protiprávního jednání, Komise poznamenává, že se nesoudržnost uvedená žalobkyní omezuje na druhý bod odůvodnění napadeného rozhodnutí, ve kterém je uvedeno, že slevy na nadlimitní objem nabízené žalobkyní skončily na konci roku 1990, zatímco z jiných ustanovení napadeného rozhodnutí jasně vyplývá, že protiprávní jednání skončilo na konci roku 1989. Podle Komise sbor komisařů přijal celé napadené rozhodnutí a není tu nic nejasného.

391 Co se týče data počátku protiprávního jednání, Komise uznává, že neví přesně, k jakému dni byly v roce 1983 nebo 1984 uzavřeny dohody týkající se slev na nadlimitní

objem, avšak podle ní je nesporné, že tato jednání trvala déle než pět let, že začala před rokem 1985 a byla ukončena až na konci roku 1989. Pokuta, která byla uložena žalobkyni, tudíž není nadměrná za protiprávní jednání takové délky trvání.

Závěry Tribunálu

392 Úvodem je třeba uvést, že ačkoli tento žalobní důvod formálně směřuje ke zrušení nebo snížení pokuty, musí být rovněž chápán tak, že je návrhem na částečné zrušení napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž ve svém prvním článku uvádí, že žalobkyně porušila ustanovení článku 82 ES v roce 1983.

393 Podle napadeného rozhodnutí, pokud jde o dobu trvání protiprávního jednání:

„(2) Mezi rokem 1983 a zhruba koncem [roku] 1990 zneužila [žalobkyně] dominantního postavení, které měla na trhu s uhličitanem sodným ve Spojeném království, tím, že vůči svým hlavním zákazníkům používala systém věrnostních slev spojených s limitním objemem (‚top-slice rebates' nebo ‚slevy na nadlimitní objem'), smluvní podmínky směřující k tomu, aby jí zajistily skutečnou výhradnost zásobování, jakož i jiná opatření, která měla za cíl a účinek svázat ji s uvedenými zákazníky ve výši jejich celkové potřeby a vyloučit konkurenty.

[…]

(160) Protiprávní jednání začalo kolem roku 1983, nedlouho po jednáních s Komisí a uzavření spisu z její strany, a trvalo nejméně do konce [roku] 1989.

(161) Komise zohledňuje skutečnost, že [žalobkyně] ukončila systém slev na nadlimitní objem od 1. ledna 1990.“ *(neoficiální překlad)*

394 Článek 1 napadeného rozhodnutí pak uvádí:

„[…] [žalobkyně] porušovala ustanovení článku [82 ES] od zhruba roku 1983 a nejméně [až do] konce [roku] 1989 jednáním směřujícím k vyloučení nebo velmi silnému omezení hospodářské soutěže.“

395 V důsledku toho, pokud jde o datum, k jakému protiprávní jednání skončilo, existuje rozpor mezi ustanoveními napadeného rozhodnutí, kdy jedno uvádí „zhruba konec [roku] 1990“, a ostatními uvádějícími konec roku 1989.

396 V tomto ohledu je třeba mít za to, že – jak uvádí článek 1 napadeného rozhodnutí – protiprávní jednání neskončilo před „přinejmenším koncem [roku] 1989“, což je rovněž uvedeno v bodě 160 odůvodnění týkajícím se doby trvání protiprávního jednání, a odkaz na „přibližně konec [roku] 1990“, který je uveden v bodě 2 odůvodnění napadeného rozhodnutí, který představuje pouze shrnutí protiprávního jednání, jehož se žalobkyně dopustila, se tudíž zdá být chybou vzniklou při přepisu.

397 Pokud jde o datum, ke kterému protiprávní jednání začalo, žalobkyně uvádí, že Komise nemá žádný důkaz týkající se let 1983 a 1984, zatímco Komise tvrdí, že žalobkyně uzavřela dohody týkající se slev na nadlimitní objem před rokem 1985, i když uznala, že neví přesné datum, ke kterému tyto dohody byly uzavřeny v roce 1983 nebo 1984.

398 V odpověď na písemnou otázku Tribunálu odkazuje Komise na některé dokumenty obsažené ve spise, které podle ní ukazují, že jednání vytýkaná žalobkyni byla v roce 1983 a v roce 1984 prováděna.

399 Na jedné straně je třeba v tomto ohledu uvést, že v odpovědi na oznámení námitek žalobkyně sama odkazuje na rok 1984 a že v bodě 60 odůvodnění napadeného rozhodnutí je uvedeno, že podle žalobkyně od roku 1984 byla většina slev předmětem individuálních jednání.

400 Na straně druhé je třeba poznamenat, že dokumenty uplatněné Komisí v odpovědi na písemnou otázku Tribunálu neumožňují domnívat se, že k vytýkanému protiprávnímu jednání došlo již v roce 1983. Mimoto Komise uznala, že přesně neví, ke kterému datu byly uzavřeny dohody týkající se slev na nadlimitní objem (viz bod 391 výše).

401 Je tedy třeba zrušit napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž uvádí, že žalobkyně porušila ustanovení článku 82 ES v roce 1983.

402 Je proto třeba snížit částku pokuty uložené žalobkyni o 15 %, tedy 1 500 000 eur.

K čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z existence polehčujících okolností

403 Žalobkyně uvádí, že Komise měla při posouzení závažnosti protiprávního jednání zohlednit devět polehčujících okolností.

K první části, vycházející ze spolupráce žalobkyně s Komisí

404 Žalobkyně tvrdí, že svou spolupráci dala najevo tím, že Komisi pomáhala ve všech fázích šetření a že se dostavila ke slyšení se svědky, kteří nejvíce přispěli k pochopení skutečností. Žalobkyně poznamenává, že Tribunál ve svém rozsudku ze dne 10. března 1992, ICI v. Komise (T-13/89, Recueil, s. II-1021) z tohoto důvodu přiznal dodatečné snížení výše pokuty o milion ecu.

405 Podle článku 11 nařízení č. 17, nazvaného „Žádosti o informace“ :

„4. Požadované informace poskytnou majitelé podniků nebo jejich zástupci a v případě právnických osob, společností nebo sdružení bez právní subjektivity osoby oprávněné je zastupovat podle právních předpisů nebo stanov.

5. Pokud podnik nebo sdružení podniků neposkytne požadované informace ve lhůtě stanovené Komisí nebo poskytne neúplné informace, vyžádá si je Komise formou rozhodnutí. V rozhodnutí uvede, jaké informace jsou požadovány, stanoví přiměřenou lhůtu, během které mají být poskytnuty, a upozorní na sankce uvedené v čl. 15 odst. 1 písm. b) a čl. 16 odst. 1 písm. c) a na právo nechat rozhodnutí přezkoumat Soudním dvorem.“

406 Je ustálenou judikaturou, že spolupráce při šetření, která nepřekročí rámec povinností podniku podle čl. 11 odst. 4 a 5 nařízení č. 17, neodůvodňuje snížení pokuty

(rozsudky Tribunálu ze dne 10. března 1992, Solvay v. Komise, T-12/89, Recueil, s. II-907, body 341 a 342, a ze dne 18. července 2005, Scandinavian Airlines System v. Komise, T-241/01, Sb. rozh. s. II-2917, bod 218). Takové snížení je oproti tomu odůvodněné, pokud podnik poskytl informace v mnohem větším rozsahu, než může Komise vyžadovat podle článku 11 nařízení č. 17 (rozsudek Tribunálu ze dne 9. července 2003, Daesang a Sewon Europe v. Komise, T-230/00, Recueil, s. II-2733, bod 137).

407 V rozsudku ze dne 10. března 1992 ICI v. Komise, bod 404 výše (bod 393), Tribunál uvedl velmi podrobnou povahu odpovědi žalobkyně na žádost o informace, která se týkala nejen jejích jednání, nýbrž i jednání všech dotyčných podniků, odpověď, bez níž by pro Komisi bylo mnohem obtížnější určit a ukončit protiprávní jednání, které je předmětem rozhodnutí 91/300.

408 V projednávané věci však žalobkyně bez předložení jakéhokoli důkazu pouze tvrdí, že plně spolupracovala s Komisí ve všech fázích jejího šetření a že se dostavila ke slyšení se svědky, kteří nejvíce přispěli k pochopení skutečností.

409 Každopádně jednání žalobkyně nemůže být považováno za spolupráci při šetření, která překračuje rámec povinností podniku podle čl. 11 odst. 4 a 5 nařízení č. 17. Krom toho nelze navíc mít za to, že žalobkyně poskytla informace v mnohem větším rozsahu, než může Komise vyžadovat podle téhož článku.

410 Jelikož jednání žalobkyně nemůže být považováno za polehčující okolnost, je třeba zamítnout první část čtvrtého žalobního důvodu.

K druhé části, vycházející z neúmyslnosti ujednání v oblasti stanovení cen

411 Podle žalobkyně ujednání v oblasti stanovení cen v odvětví uhličitanu sodného nepředstavovaly úmyslnou politiku ze strany dotyčných stran mající za cíl porušovat pravidla hospodářské soutěže. V tomto ohledu odkazuje na interní zprávu ze dne 29. listopadu 1988 vyhotovenou obchodním manažerem oddělení „Uhličitan sodný“, která byla předána Komisi během správního řízení, podle které se „ve světle setkání mezi výrobci uhličitanu sodného s [generálním ředitelstvím pro hospodářskou soutěž] před několika lety [nedomnívá, že existuje] zásadní problém, pokud jde o povahu [jejich] smluv“. V uvedené zprávě je rovněž uvedeno, že často existuje velmi tenká hranice mezi například skutečností optimalizace postavení na trhu a skutečností zneužití svého dominantního postavení na tomto trhu. Každopádně žalobkyně uvádí, že její jednání nebylo označeno za zneužívající v nějakém dřívějším rozsudku Soudního dvora nebo Tribunálu. Došlo-li tudíž k protiprávnímu jednání, je třeba podle žalobkyně k němu přistupovat jako k „technickému protiprávnímu jednání“.

412 Z ustálené judikatury vyplývá, že k tomu, aby mohlo být protiprávní jednání porušující pravidla hospodářské soutěže Smlouvy o ES pokládáno za úmyslné, není nezbytné, aby si byl podnik vědom porušení zákazu nařízeného těmito pravidly, ale postačuje, aby si nemohl nepovšimnout, že inkriminované chování mělo za cíl nebo následek omezení hospodářské soutěže na společném trhu (rozsudky Tribunálu ze dne 1. dubna 1993, BPB Industries a British Gypsum v. Komise, T-65/89, Recueil, s. II-389, bod 165, a ze dne 27. července 2005, Brasserie nationale a další v. Komise, T-49/02 až T-51/02, Sb. rozh. s. II-3033, bod 155).

413 Jak správně uvádí Komise v bodě 137 odůvodnění napadeného rozhodnutí, Soudní dvůr již vydal několik rozsudků odsuzujících jednání směřující k zabránění přístupu konkurentů k zákazníkům tím, že zákazníky svazovala s dominantním poskytovatelem. V tomto ohledu rozsudek Hoffmann-Laroche v. Komise, bod 216 výše, stanovil zejména to, že pro podnik nacházející se v dominantním postavení na trhu je

skutečnost vázat kupující – byť na jejich žádost – povinností nebo slibem zásobit se celkově nebo pro podstatnou část jejich potřeb výhradně u uvedeného podniku zneužitím dominantního postavení ve smyslu článku 82 ES bez ohledu na to, zda je předmětná povinnost stanovena bez dalších podmínek, nebo je její protihodnotou poskytnutí slevy.

414 Mimoto z bodu 108 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobkyně vyhotovila „zprávu nazvanou ‚Problémy a cíle pro rok 1989': ‚Zkoumání legality systému nadlimitního objemu a jiných řešení' ".

415 Komise navíc uvádí v bodě 158 odůvodnění napadeného rozhodnutí:

„[Žalobkyně] dobře věděla na základě důkladných vyjednávání, která měla s Komisí mezi lety 1980 a 1982, jaké jsou požadavky článku 82 [ES]. Zavedení slev z limitního objemu kolem roku 1983 jen málo odpovídalo konkrétním ujištěním, která dala Komisi, podle kterých neposkytne zvláštní podněty zákazníkům, aby se zásobovali [u] ní ve výši své celkové potřeby uhličitanu sodného nebo její velké části."

416 Žalobkyně tudíž musela vědět, že jednání, na něž se vztahovalo napadené rozhodnutí, mělo za cíl nebo následek omezení hospodářské soutěže na společném trhu.

417 Interní zpráva obchodního manažera oddělení „Uhličitan sodný" žalobkyně ze dne 29. listopadu 1988 nemůže tento závěr zpochybnit, jelikož judikatura již prokázala protiprávnost jednání podobných jednáním vytýkaným žalobkyni Komisí.

418 V důsledku toho je třeba zamítnout druhou část čtvrtého žalobního důvodu.

K třetí části, vycházející z existence preventivních opatření

419 Žalobkyně tvrdí, že přijala důkladná opatření k tomu, aby dbala na dodržování pravidel hospodářské soutěže. Tato opatření podle ní obsahují komplexní a trvalý vzdělávací program prováděný interními a externími advokáty. Rovněž byla používána profesionálně vytvořená videokazeta, prodaná více než 170 dalším podnikům, jakož i vysvětlující brožura. Podle žalobkyně byla tato opatření účinná, jak o tom svědčí neexistence jakékoli stížnosti týkající se porušení práva hospodářské soutěže v průběhu desetiletého období, které uplynulo od přijetí rozhodnutí 91/300.

420 I když je v tomto ohledu důležité, že podnik přijímá opatření k zabránění novým porušením práva hospodářské soutěže v budoucnu ze strany svých zaměstnanců, nemůže to mít vliv na existenci protiprávního jednání, které bylo konstatováno. Ze samotné skutečnosti, že Komise v některých případech ve své dřívější rozhodovací praxi zohlednila zavedení programu slučitelnosti jako polehčující okolnost, nelze dovozovat její povinnost postupovat v každém konkrétním případě stejně

(viz rozsudek Tribunálu ze dne 15. března 2006, BASF v. Komise, T-15/02, Sb. rozh. s. II-497, bod 266 a citovaná judikatura).

421 Z toho vyplývá, že v projednávané věci nemůže být Komisi vytýkáno, že v rámci zkoumání existence polehčujících okolností nezohlednila preventivní opatření, která žalobkyně podle svého tvrzení přijala.

422 Je tudíž třeba zamítnout třetí část čtvrtého žalobního důvodu.

K čtvrté části, vycházející z upuštění od slev na nadlimitní objem

423 Žalobkyně tvrdí, že dlouho před zasláním oznámení námitek byla její ujednání v oblasti stanovení cen, pokud jde o uhličitan sodný, dobrovolně předmětem nových vyjednávání za účelem vyhnutí se slevám z limitního objemu, přijetím jednotné sjednané ceny bez nejmenšího rabatu nebo slevy. Dovolává se sdělení Komise o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod (Úř. věst. 1996, C 207, s. 4). Podle žalobkyně toto sdělení stanoví, že dobrovolné upuštění od jednání v rané fázi je faktorem vedoucím k podstatnému snížení výše pokuty. Stejně tak se podle bodu 3 pokynů o metodě stanovování pokut jedná o faktor odůvodňující velmi podstatné snížení pokuty.

424 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle bodu 3 pokynů o metodě stanovování pokut představuje polehčující okolnost „ukončení protiprávního jednání, jakmile Komise zasáhla (zejména při provádění kontrol)“.

425 Jak však vyplývá z bodů 366 až 369 výše, pokyny o metodě stanovování pokut nejsou v projednávané věci použitelné.

426 Každopádně i za předpokladu, že by pokyny byly v projednávané věci použitelné, je třeba konstatovat, že podmínky stanovené v článku 3 pokynů nejsou v projednávaném případě splněny. Nelze se totiž domnívat, že žalobkyně ukončila protiprávní jednání, jakmile Komise zasáhla, jak požadují pokyny k tomu, aby ukončení protiprávního jednání představovalo polehčující okolnost. V tomto ohledu z bodu 3 výše vyplývá, že Komise provedla první kontroly v dubnu 1989, zatímco žalobkyně ukončila systém slev z limitního objemu od 1. ledna 1990, jak vyplývá z bodu 161 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

427 Ostatně je třeba uvést, že článek 3 pokynů nemůže být vykládán v tom smyslu, že pouhá skutečnost, že pachatel ukončí veškeré protiprávní jednání při prvních zásazích Komise, představuje obecně a bez výhrady polehčující okolnost. Takový výklad článku 3 pokynů by totiž snížil užitečný účinek ustanovení, která umožňují zachování účinné hospodářské soutěže, protože by oslaboval jak sankci, která může být uložena za porušení článku 82 ES, tak odrazující účinek takové sankce. V důsledku toho je třeba vykládat toto ustanovení v tom smyslu, že pouze zvláštní okolnosti projednávaného případu, za kterých došlo k ukončení protiprávního jednání po prvních zásazích Komise, by mohly odůvodnit přihlédnutí k tomuto ukončení jako k polehčující okolnosti (rozsudek Tribunálu ze dne 27. září 2006, Archer Daniels Midland v. Komise, T-59/02, Sb. rozh. s. II-3627, body 335 a 338).

428 V projednávané věci je třeba připomenout, že Komise žalobkyni vytýká, že zneužila dominantní postavení, které měla na trhu s uhličitanem sodným ve Spojeném království, tím, že vůči svým hlavním zákazníkům používala systém věrnostních slev spojených s limitním objemem, smluvní podmínky směřující k tomu, aby jí zajistily skutečnou výhradnost zásobování, jakož i jiná opatření, která měla za cíl a účinek svázat ji s uvedenými zákazníky ve výši jejich celkové potřeby a vyloučit konkurenty. V tomto ohledu je zejména třeba uvést, že žalobkyně nezpochybňuje existenci a obsah dokumentů uplatněných Komisí v napadeném rozhodnutí, z nichž vyplývá, že tyto slevy nebyly odůvodněny hospodářsky odůvodněnou povahou protiplnění a směřovaly k zabránění zásobování zákazníků u konkurenčních výrobců. Rovněž je třeba uvést, jak bylo konstatováno v bodech 370, 373 a 374 výše, že protiprávní jednání vytýkaná žalobkyni jsou zvláště závažná.

429 Je tudíž třeba mít za to, že i za předpokladu, že by pokyny byly použitelné a žalobkyně by přestala svým zákazníkům nabízet slevy na nadlimitní objem, jakmile Komise zasáhla, nemohlo by takové ukončení být v projednávané věci považováno za polehčující okolnost.

430 V důsledku toho je třeba zamítnout čtvrtou část čtvrtého žalobního důvodu.

K páté části, vycházející z omezeného rozsahu slev

431 Podle žalobkyně objemy ovlivněné slevami na nadlimitní objem představují pouze 8 % jejích celkových prodejů uhličitanu sodného.

432 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Komise musí pro posouzení závažnosti protiprávního jednání zohlednit velký počet skutečností, jejichž povaha a význam se liší podle typu a zvláštních okolností dotyčného protiprávního jednání. Mezi tyto skutečnosti lze zahrnout objem a hodnotu zboží, které je předmětem protiprávního jednání, velikost a hospodářskou sílu podniku, a tím i vliv, jaký mohl tento podnik vykonávat na trh (rozsudek Diffusion française a další v. Komise, bod 354 výše, bod 120).

433 Pokud jde o závažnost dotčeného protiprávního jednání, Komise v projednávané věci uvedla toto:

„(156) V projednávané věci se Komise domnívá, že protiprávní jednání porušující článek 82 [ES] byla zvlášť závažná. Byla součástí úmyslné politiky směřující ke konsolidaci kontroly vykonávané [žalobkyní] na [relevantním] trhu způsobem, jaký je zcela v rozporu se základními cíli Smlouvy. Mimoto konkrétně směřovala k omezení nebo ovlivnění činnosti určených konkurentů.

(157) Uzavřením, po dlouhou dobu, možnosti prodeje vůči všem svým konkurentům, [žalobkyně] trvale narušovala strukturu [relevantního] trhu na úkor spotřebitelů.“ *(neoficiální překlad)*

434 Je tudíž třeba konstatovat, že Komise správně zohlednila možný vliv protiprávního jednání na trh, jaký za okolností projednávané věci nemůže být omezován pouze na množství uhličitanu sodného ovlivněná slevami z limitního objemu.

435 Každopádně z ustálené judikatury vyplývá, že faktory vztahující se k účelu chování mohou mít větší význam pro stanovení výše pokuty než faktory vztahující se k jeho účinkům (rozsudky Thyssen Stahl v. Komise, bod 378 výše, bod 636, a Michelin v. Komise, bod 295 výše, bod 259).

436 Pátá část čtvrtého žalobního důvodu tudíž musí být zamítnuta.

K šesté části, vycházející z neexistence kritiky jiných prvků smluv o prodeji

437 Žalobkyně uvádí, že Komise nevyjadřuje kritiku, pokud jde o délku trvání jejích smluv o prodeji uhličitanu sodného, existenci konkurenčních doložek, smluv týkajících se veškerých potřeb zákazníků nebo slevy ze středního objemu nebo všechny další slevy týkající se zbylých 92 % její výroby.

438 V tomto ohledu stačí uvést, že se takovými jednáními napadené rozhodnutí nezabývá.

439 Skutečnost, že Komise nevyjadřuje kritiku dalších skutečností smluv o prodeji nemůže představovat polehčující okolnost, pokud jde o protiprávní jednání, které bylo předmětem napadeného rozhodnutí.

440 Je tudíž třeba zamítnout šestou část čtvrtého žalobního důvodu.

K sedmé části, vycházející z neexistence prospěchu vyplývajícího z protiprávního jednání

441 Podle žalobkyně Komise nepředkládá žádný důkaz, že měla prospěch z jakéhokoli jednání, které je jí vytýkáno. Tvrdí, že se její prodeje na počátku 80. let snížily a že musela racionalizovat svou výrobní kapacitu uzavřením své výrobní jednotky ve Wallerscote (Spojené království). Situace se poté zlepšila, ale celkové zisky žalobkyně byly podle jejího tvrzení nízké po celá 80. léta.

442 Žalobkyně však nepředkládá žádný skutkový poznatek ani důkaz na podporu svého tvrzení o neexistenci zisku.

443 Krom toho i za předpokladu, že by žalobkyně neměla prospěch z jednání, které je jí vytýkáno, je třeba připomenout, že ačkoliv výše uložené pokuty musí být přiměřená délce trvání protiprávního jednání a jiným skutečnostem, které mohou být zahrnuty do posouzení závažnosti protiprávního jednání, mezi něž náleží zisk, kterého dotyčný podnik mohl svými praktikami dosáhnout, nemůže skutečnost, že podnik protiprávním jednáním nedosáhl žádného zisku, představovat podle judikatury překážku uložení pokuty, jelikož jinak by pokuta ztratila svou odrazující povahu. Z toho vyplývá, že Komise není při stanovování výše pokut povinna zohlednit neexistenci zisku dosaženého dotčeným protiprávním jednáním. Krom toho neexistence finanční výhody spojené s protiprávním jednáním nemůže být považována za polehčující okolnost (viz

v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 29. listopadu 2005, Heubach v. Komise, T-64/02, Sb. rozh. s. II-5137, body 184 až 186 a citovaná judikatura).

444 V důsledku toho musí být sedmá část čtvrtého žalobního důvodu zamítnuta.

K osmé části, vycházející z neexistence tajné povahy protiprávního jednání

445 Žalobkyně tvrdí, že v projednávané věci není dána přitěžující charakteristika tajnosti, pokud jde o slevy na nadlimitní objem. Z antidumpingových opatření přijatých Komisí podle ní vyplývá, že trh s uhličitanem sodným byl transparentní a cenově citlivý a že spotřebitelé byli činní na úrovni Společenství nebo ve světovém měřítku, pokud jde o jejich roční smlouvy.

446 V tomto ohledu je třeba uvést, že Komise může tajnou povahu považovat za přitěžující okolnost při posouzení závažnosti protiprávního jednání (viz v tomto smyslu pro kartelovou dohodu rozsudek Tribunálu ze dne 14. května 1998, Mayr-Melnhof v. Komise, T-347/94, Recueil, s. II-1751, bod 213).

447 Nelze z toho však usuzovat, že neexistence tajné povahy představuje polehčující okolnost.

448 Za těchto podmínek musí být osmá část čtvrtého žalobního důvodu zamítnuta.

K deváté části, vycházející z povahy soutěžitelů

449 Podle žalobkyně slevy na nadlimitní objem měly vliv pouze na soutěžitele usazené vně Společenství, kteří se sami zapojovali po celá 80. léta do politiky stanovování nespravedlivých cen.

450 V tomto ohledu stačí uvést, že i za předpokladu, že by slevy na nadlimitní objem měly vliv pouze na soutěžitele usazené vně Společenství, žalobkyně nevysvětluje, v čem by skutečnost, že jsou tito soutěžitelé usazeni vně Společenství, měla v projednávané věci představovat polehčující okolnost.

451 Devátou část čtvrtého žalobního důvodu je tudíž třeba zamítnout.

452 V důsledku toho je třeba zrušit napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž uvádí, že k protiprávním jednáním docházelo od roku 1983 zhruba do konce roku 1989, a nikoli od roku 1984 do konce roku 1989, a změnit je v rozsahu, v němž nesprávně jako přitěžující okolnost uvádí opakování protiprávního jednání ze strany žalobkyně.

453 V důsledku toho se výše pokuty uložené žalobkyni stanovuje na 8 milionů eur.

K nákladům řízení

454 Podle čl. 87 odst. 3 jednacího řádu může Tribunál rozdělit náklady mezi účastníky řízení nebo rozhodnout, že každý z nich ponese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch.

455 V projednávané věci byla návrhová žádání žalobkyň prohlášena za částečně opodstatněná. Tribunál má za to, že okolnosti projednávaného případu budou spravedlivě posouzeny rozhodnutím, že žalobkyně ponese čtyři pětiny vlastních nákladů řízení a nahradí čtyři pětiny nákladů řízení vynaložených Komisí, zatímco Komise ponese jednu pětinu vlastních nákladů řízení a nahradí jednu pětinu nákladů řízení vynaložených žalobkyní.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (šestý senát)

rozhodl takto:

1) Článek 1 rozhodnutí Komise 2003/7/ES ze dne 13. prosince 2000 v řízení podle článku 82 [ES] (Věc COMP/33.133 – D: Uhličitan sodný – ICI) se zrušuje v rozsahu, v němž prohlašuje, že společnost Imperial Chemical Industries Ltd porušila ustanovení článku 82 ES v roce 1983.

2) Výše pokuty uložené společnosti Imperial Chemical Industries v článku 2 rozhodnutí 2003/7 se stanovuje na 8 milionů eur.

3) Ve zbývající části se žaloba zamítá.

4) Imperial Chemical Industries ponese čtyři pětiny vlastních nákladů řízení a nahradí čtyři pětiny nákladů řízení Evropské komise.

5) Komise ponese jednu pětinu vlastních nákladů řízení a nahradí jednu pětinu nákladů řízení Imperial Chemical Industries.

Meij Vadapalas Dittrich

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 25. června 2010.

Podpisy.

Obsah

Skutkový základ sporu ..... II - 2647

Řízení ..... II - 2657

Návrhová žádání účastnic řízení ..... II - 2662

Právní otázky ..... II - 2663

1. K návrhovým žádáním, jejichž cílem je zrušení napadeného rozhodnutí ..... II - 2663

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nedostatku pravomoci Komise k přijetí napadeného rozhodnutí ..... II - 2664

K první části, vycházející z chybného použití pravidel promlčení ..... II - 2664

– Argumenty účastnic řízení ..... II - 2664

– Závěry Tribunálu ..... II - 2667

Ke druhé části, vycházející z porušení zásady přiměřené lhůty ..... II - 2672

– Argumenty účastnic řízení ..... II - 2672

– Závěry Tribunálu ..... II - 2674

K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení podstatných formálních náležitostí ..... II - 2679

K první části, vycházející z protiprávnosti přípravných fází k rozhodnutí 91/300 ..... II - 2679

– Argumenty účastnic řízení ..... II - 2679

– Závěry Tribunálu ..... II - 2680

K druhé části, vycházející z nadměrné doby mezi správním řízením a přijetím napadeného rozhodnutí ..... II - 2682

– Argumenty účastnic řízení ..... II - 2682

– Závěry Tribunálu ..... II - 2682

K třetí části, vycházející z porušení povinnosti provést nové procesní kroky ... II - 2683

– Argumenty účastnic řízení ... II - 2683

– Závěry Tribunálu ... II - 2687

K čtvrté části, vycházející z porušení práva na přístup ke spisu ... II - 2695

– Argumenty účastnic řízení ... II - 2695

– Závěry Tribunálu ... II - 2699

K páté části, vycházející z porušení článku 253 ES ... II - 2710

– Argumenty účastnic řízení ... II - 2710

– Závěry Tribunálu ... II - 2711

K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného posouzení relevantního trhu ... II - 2712

Argumenty účastnic řízení ... II - 2712

Závěry Tribunálu ... II - 2713

K čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neexistence dominantního postavení ... II - 2715

Argumenty účastnic řízení ... II - 2715

Závěry Tribunálu ... II - 2717

K pátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neexistence zneužití dominantního postavení ... II - 2725

K první části, týkající se slev z limitního objemu ... II - 2725

– Argumenty účastnic řízení ... II - 2725

– Závěry Tribunálu ... II - 2728

K druhé části, týkající se klauzulí o výlučném zásobování a omezení nákupů u soutěžitelů ..... II - 2734

– Argumenty účastnic řízení ..... II - 2734

– Závěry Tribunálu ..... II - 2735

K třetí části, týkající se jiných finančních podnětů ..... II - 2738

– Argumenty účastnic řízení ..... II - 2738

– Závěry Tribunálu ..... II - 2739

K šestému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neovlivnění obchodu mezi členskými státy ..... II - 2741

Argumenty účastnic řízení ..... II - 2741

Závěry Tribunálu ..... II - 2742

2. K návrhovým žádáním směřujícím ke zrušení nebo snížení pokuty ..... II - 2747

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z běhu času ..... II - 2747

Argumenty účastnic řízení ..... II - 2747

Závěry Tribunálu ..... II - 2748

K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného posouzení závažnosti protiprávního jednání ..... II - 2749

Argumenty účastnic řízení ..... II - 2749

Závěry Tribunálu ..... II - 2751

K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného posouzení doby trvání protiprávního jednání ..... II - 2757

Argumenty účastnic řízení ..... II - 2757

Závěry Tribunálu ..... II - 2759

K čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z existence polehčujících okolností ..... II - 2761

K první části, vycházející ze spolupráce žalobkyně s Komisí ..... II - 2762

K druhé části, vycházející z neúmyslnosti ujednání v oblasti stanovení cen ... II - 2764

K třetí části, vycházející z existence preventivních opatření ..... II - 2766

K čtvrté části, vycházející z upuštění od slev na nadlimitní objem ..... II - 2767

K páté části, vycházející z omezeného rozsahu slev ..... II - 2769

K šesté části, vycházející z neexistence kritiky jiných prvků smluv o prodeji .. II - 2771

K sedmé části, vycházející z neexistence prospěchu vyplývajícího z protiprávního jednání ..... II - 2772

K osmé části, vycházející z neexistence tajné povahy protiprávního jednání... II - 2773

K deváté části, vycházející z povahy soutěžitelů ..... II - 2774

K nákladům řízení ..... II - 2775